

העותרים:

1. דב מורן
2. יובל רכבי
3. פרופ' רבקה כרמי
4. תא"ל (במיל') עפר לפידות
5. פרופ' ידין דודאי
6. פרופ' שמעון ינקלביץ
7. אילן שיינפלד
8. פרופ' דוד הראל
9. פרופ' משה הדני
10. פרופ' יהודה אפק
11. דני כרמון
12. פרופ' יועד צור
13. פרופ' עירית קינן
14. פרופ' יוסי שילה
15. אלוף (במיל') נמרוד שפר
16. רונית ארנפרוינד
17. ברוך בינה
18. אביתר מנור
19. ד"ר יהושע גלייטמן
20. פרופ' ינון בן נריה
21. ינון ברכה
22. יונתן אדרת

כולם באמצעות ב"כ עוה"ד דפנה הולץ-לכנר מ.ר. 16001
ו/או קמילה אביגייל מיכמן מ.ר. 84497
ממשרד דפנה הולץ לכנר ושות', עורכי דין
מגדל המוזאון, רח' ברקוביץ' 4, תל אביב יפו
טל': 077-2040881 פקס': 077-2040882
דוא"ל: Lechner@publiclaw.co.il

- נ ג ד -

המשיבים:

1. ראש ממשלת ישראל - ח"כ בנימין נתניהו
2. ממשלת ישראל
3. היועצת המשפטית לממשלה
4. מפלגת הליכוד-תנועה לאומית ליברלית

כולם באמצעות פרקליטות המדינה
רח' סלאח א-דין 29, ירושלים
טל': 073-3925511 פקס': 02-6467001
דוא"ל: hcj-dep@justice.gov.il

עתירה דחופה ביותר למתן צווים על תנאי

בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת ליתן צווים על תנאי, המורים למשיבים 1-4 לבוא וליתן טעם,
כדלקמן:

א. מדוע לא יורה בית המשפט הנכבד כי נבצר מראש הממשלה זמנית למלא את תפקידו, בהתאם להוראת סעיף 16(ב) לחוק-יסוד: הממשלה, וזאת עד לסיום המצב בו קיים פוטנציאל אובייקטיבי לניגוד עניינים מובהק במילוי תפקידו הציבורי, בהינתן האינטרס האישי-העוצמתי שלו, כנאשם בפלילים בעבירות חמורות שיש עמן קלון המצוי בעיצומו של הליך ההוכחות במשפטו הפלילי.

סעד זה מתחייב על יסוד התשתית הראייתית המפורטת בעתירה, המבססת באופן חד משמעי את המסקנה לפיה המשיב 1 מצוי ופועל תוך קיומו של פוטנציאל אובייקטיבי לניגוד עניינים מובהק, חריג ועוצמתי במילוי תפקידו הציבורי, כאשר לא קיימת עוד כל דרך פוגענית פחות להתמודד עם הפוטנציאל לניגוד העניינים הקיים, לרבות לא באמצעות עריכת הסדרים למניעת ניגוד עניינים או באמצעות עדכון ההסדרים הקיימים, לצורך המשך כהונה בתפקיד ראש ממשלה. על כן לא נותר עוד אלא להורות על נבצרות זמנית עד לתום קיומו של פוטנציאל ניגוד העניינים בתפקידו הציבורי.

צו זה נדרש לאור פעולות המשיב 1 לשינויים במערכת המשפט, פעולות החותרות תחת עקרון שלטון החוק והשוויון בפני החוק, פעולות הפוגעות במערכת אכיפת החוק ובשומרי הסף וכן בעצמאותה ובמעמדה של הרשות השופטת, שהינה אחת משלוש רשויות השלטון במשטר דמוקרטי. בכך נפגעת באופן יסודי שיטת המשטר הדמוקרטי בישראל. בפעולותיו אלו מפר המשיב 1, באופן חוזר ונשנה, את הסדר ניגוד העניינים המחייב אותו בתפקידו הציבורי, אשר אוסר עליו באופן מוחלט לעסוק בשינויים במערכת המשפט. נזכיר כי התחייבותו זו, לקיים את הסדר ניגוד העניינים, הייתה הנחת היסוד שעל בסיסה הותרה הרכבת ממשלה על ידי נאשם בעבירות קלון.

הפרות המשיב 1 את הסדר ניגוד העניינים, מונעות כליל את האפשרות להפיג את החשש הנובע מהמצב התקדימי והחריג שבו מתנהל הליך פלילי בעניינו של ראש ממשלה מכהן, בהתאם לקביעת בית המשפט הנכבד בבג"ץ 3056/20 התנועה למען איכות השלטון בישראל ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה, (25.3.2021), (להלן: "בג"ץ ניגוד העניינים"), ועל כן מתחייב לקבוע כי מבחינה מהותית נבצר מהמשיב 1 להמשיך ולמלא את תפקיד ראש הממשלה.

זאת בהתאם לאמור בסעיף 55 לפסק דינה של כב' הנשיאה (בדימ') חיות בבג"ץ ניגוד העניינים:

"אחת מהנחות היסוד שעל בסיסן התאפשרה הרכבת הממשלה ה-35 על ידי חה"כ נתניהו, על אף כתב האישום התלוי ועומד נגדו, הייתה כי יערך לו הסדר ניגוד עניינים, כמפורט בעניין הרכבת הממשלה. הסדר זה נועד להפיג את החשש הנובע מהמצב התקדימי והחריג שבו מתנהל הליך פלילי בעניינו של ראש ממשלה מכהן".

ב. מדוע לא יורה בית המשפט הנכבד כי נבצר מראש הממשלה זמנית למלא את תפקידו, בהתאם להוראת סעיף 16(ב) לחוק-יסוד: הממשלה, היות והוא פועל ומקבל החלטות בניגוד לדין ובניגוד לאינטרס הציבורי, ובכך פוגע במכוון בשלטון החוק, חותר תחת סדרי שלטון ומשפט תוך החלשה מובהקת של הרשות השופטת ושל מערכת המשפט בכללותה, ופוגע פגיעה אנושה באמון הציבור בנבחרי הציבור וברשויות השלטון, באופן שעצם המשך כהונתו בתפקיד הציבורי מסכן סכנה ממשית את המשטר הדמוקרטי המהותי במדינת ישראל. סעד זה נדרש על יסוד העקרון החוקתי שנועד להגן על הדמוקרטיה, באותם מצבי קיצון חריגים ונדירים ביותר, כפי המקרה שלפנינו, בהם חותר ראש הממשלה תחת יסודות עצם קיומה של מדינת ישראל כמדינה דמוקרטית, זאת בדומה לעקרון "הדמוקרטיה המתגוננת" העומד

ביסוד הוראת סעיף 7א לחוק-יסוד: הכנסת, המונע השתתפות בבחירות של רשימות ומועמדים אשר במטרתיהם ובמעשיהם יש משום שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה דמוקרטית. הכל כמפורט במכתב מיצוי ההליכים ששלחו העותרים למשיבים ביום 25.5.25.

ג. מדוע לא יצהיר בית המשפט הנכבד כי לאור פעולות המשיב 1 בניגוד עניינים, תוך הפרה מובהקת של האיסורים וההגבלות שהוטלו עליו על פי דין בהסדר למניעת ניגוד עניינים המחייב אותו בתפקידו, **פסול המשיב 1 מלהמשיך ולמלא את תפקיד ראש הממשלה, מכח כללי המשפט המנהלי**, האוסרים כהונתו של כל נבחר ציבור בניגוד עניינים, במצב בו **אין עוד בנמצא כל דרך פוגענית פחות** שתאפשר את המשך הכהונה בתפקיד, תוך שישמר הכלל האוסר קבלת החלטות שלטוניות ללא כל חשש לשקילת שיקולים אישיים הנוגדים את האינטרס הציבורי.

ד. מדוע לא יצהיר בית המשפט הנכבד כי **החלטת המשיב 1 להמשיך ולכהן בתפקיד ראש ממשלה**, כאשר הוא מבצע פעולות בניגוד עניינים, תוך הפרה מובהקת של הסדר ניגוד העניינים המחייב אותו בתפקידו הציבורי, היות והוא מוביל ומעורב בביצוע שינויים במערכת המשפט, לרבות במינוים ובפיטורים של שומרי הסף, שינוי הליכי המינוי והפיטורים של שומרי הסף, החלשת מעמדם, וכן בפגיעה במערכת אכיפת החוק ובעצמאותה, במקצועיותה ובדרכי המינוי של הרשות השופטת, **הינה החלטה הנגועה בחוסר סבירות קיצוני ועל כן מתחייב כי יודיע על התפטרותו מתפקידו, בהתאם להוראת סעיף 19 לחוק-יסוד: הממשלה**. ההחלטה להמשיך ולכהן בתפקיד ראש ממשלה נגועה בחוסר סבירות קיצוני גם לאור העובדה שחובתו של נושא המשרה הינה להעמיד לנגד עיניו את ליבת ערכי היסוד, את שיקולי טוהר המידות בשירות הציבורי ואת ההשלכות של המשך כהונתו בתפקיד הרס על אמון הציבור בנבחריו ובמוסדות השלטון.

ה. **מדוע לא יצהיר בית המשפט הנכבד כי לאור הצהרות המשיב 1 עצמו**, לפיהן הסמכות לקביעת הימצאותו במצב ניגוד עניינים וקביעת המגבלות החלות עליו בשל כך, הן ב"סמכות עצמית" של נבחר הציבור עצמו, כפי שטען בבג"ץ ניגוד העניינים, כמפורט בעתירה, **הרי שחל עליו השתק שיפוטי מלטעון כי החלטותיו בעניין אופן הפעלתו את "הסמכות העצמית" העומדת לו, לטענתו, בעניין זה, אינה נתונה לביקורת שיפוטית**.

ו. ככל שימצא בית משפט נכבד זה לנכון ליתן את הסעד הרביעי כמבוקש בעתירה, מדוע לא יורה בית המשפט הנכבד למשיב 1 להתפטר מתפקיד ראש ממשלה, בהתאם להוראת סעיף 19 לחוק-יסוד: הממשלה.

ז. מדוע לא יצהיר בית המשפט הנכבד כי **מכח עקרון ההשתק השיפוטי** החל על המשיב 1, לאור התחייבותו בפני 11 שופטים כי כהונתו תהיה כפופה להסדר למניעת ניגוד עניינים כתנאי לאישורה, מנוע המשיב 1 מלטעון כל טענה הכופרת בתוקפה המחייב של כל הגבלה או איסור החלים עליו בשל פוטנציאל ניגוד העניינים בכהונתו, וכן מנוע המשיב 1 מלטעון כי על אף הפרותיו את הוראות ההסדר למניעת ניגוד עניינים אין מניעה כי ימשיך ויכהן בתפקיד ראש ממשלה.

סעד זה מתבקש על יסוד ההצהרה וההתחייבות של המשיב 1, אותן נתן הן בכתב והן בעל פה, לפיהן כהונתו תהיה כפופה להסדר ניגוד עניינים שיערך עמו, בשל מצב ניגוד העניינים, החריג בטיבו ובעוצמתו, בו הוא מצוי, הנובע מהמשפט הפלילי המתנהל נגדו. התחייבות והצהרה זו ניתנו בפני ההרכב המורחב של 11 שופטי בית משפט נכבד זה בבג"ץ 2592/20, **התנועה למען איכות השלטון בישראל ואח' נ' היועץ המשפטי**

לממשלה ואח', (להלן: "בג"ץ הרכבת הממשלה"), עת ביקש המשיב 1 כי תותר כהונתו בתפקיד ראש ממשלה על אף כתב האישום שהוגש נגדו בעבירות חמורות של קלון.

ח. מדוע לא יורה בית המשפט הנכבד למשיבה 3 להשיב בדחיפות לפנייה שנשלחה אליה מטעם ב"כ העותרים ביום 25.5.25, בבקשה לקביעת נבצרות זמנית של המשיב 1 מלכהן בתפקיד ראש ממשלה, וזאת עד תום קיומו של פוטנציאל ניגוד עניינים בתפקידו הציבורי, בהתאם להוראת סעיף 16(ב) לחוק-יסוד: הממשלה.

ט. מדוע לא יורה בית המשפט הנכבד למשיבה 3 על קציבת פרק הזמן הראוי להשלמת תהליך המענה לפנייה שנשלחה אליה מטעם העותרים ביום 25.5.25 לקביעת נבצרות זמנית של המשיב 1 מלכהן בתפקיד ראש הממשלה, כאמור בסעד ח' לעיל, ובתוך כך יורה בית המשפט הנכבד למשיבה 3 להשיב האם עודנה סבורה כי סוגיית ניגוד העניינים של המשיב 1 מטופלת על ידה "באופן שוטף, כדין וכנדרש", כפי שהצהירה לפני שנתיים ביום 27.6.23, כמפורט בעתירה.

י. בית המשפט הנכבד מתבקש ליתן כל סעד נוסף הנראה לו ראוי, מתאים וצודק בנסיבות העניין, לשם מניעת המשך כהונת המשיב 1 בתפקיד ראש ממשלה לאלתר וללא כל דיחוי נוסף, וזאת לאור קיומו של פוטנציאל אובייקטיבי לניגוד עניינים שהינו חריג בטיבו ובעוצמתו, אשר אינו ניתן עוד לגידור ולמניעה באמצעות ההסדר למניעת ניגוד עניינים שנערך בעניינו לפני קרוב לחמש שנים, בחודש נובמבר 2020.

ויודגש - בשונה מכלל העתירות שהוגשו עד היום בדרישה לקביעת נבצרות ראש הממשלה, אין אנו מצויים עוד בתחומי ה"חשש" להימצאותו של המשיב 1 בניגוד עניינים בביצוע תפקידו הציבורי, (בהתאם לכלל הקובע כי מי שמבצע פעולה או ממלא תפקיד עבור זולתו אסור לו להימצא במצב שבו עלול להיות ניגוד בין האינטרס של זה שלמענו הוא פועל לבין אינטרס אחר כלשהו). העתירה דן מוגשת לאחר שכבר הוכח באמצעות ראיות מוצקות, כפי שיפורט בגוף העתירה, כי המשיב 1 פועל באופן מובהק ונמרץ ביותר בניגוד עניינים חריג בטיבו ובעוצמתו, תוך התעלמות מוחלטת מהוראות הייעוץ המשפטי לממשלה ולעיתים אף בסתירה חזיתית להוראות אלו, ובכך הוא פועל בניגוד לדין באופן הפוגע קשות באינטרס הציבורי של אזרחי מדינת ישראל.

לפיכך, לשם ההגנה המתחייבת על הדמוקרטיה המהותית במדינת ישראל, (על פי עקרון "הדמוקרטיה המתגוננת"), בה נשמרים היסודות הגרעיניים של המשטר הדמוקרטי, ובכלל זה עקרון שלטון החוק, עקרון השוויון בפני החוק ועצמאות מערכת המשפט והרשות השופטת, מתחייב להורות על נבצרות המשיב 1 מלהמשיך ולשמש בתפקיד ראש ממשלה.

בקשה לקיום דיון דחוף לשמיעת העתירה

עתירה זו מוגשת לאחר מיצוי ההליכים בפניית העותרים למשיבים מיום 25.5.25 כמפורט בסעיפים 159-161 להלן. כפי שיפורט בעתירה, הנזק הנגרם בכל רגע ביום ובכל יום ויום ביתר שאת, כתוצאה מקבלת החלטות על ידי ראש ממשלה המצוי בניגוד עניינים אישי חריג בעוצמתו ובטיבו בהיותו נאשם בפלילים בעבירות שיש עמן קלון, הפועל ללא כל רסן משפטי ותוך התעלמות מוחלטת מהוראות הייעוץ המשפטי לממשלה, הינו נזק כבד ממשוא. מצב זה פוגע באופן קשה ביותר בעקרון שלטון החוק, בעקרון השוויון בפני החוק, במערכת אכיפת החוק, במעמד שומרי הסף במדינה דמוקרטית ובעצמאות הרשות השופטת. בכך נפגע אנושות המשטר הדמוקרטי המהותי במדינת ישראל.

על כן קיימת דחיפות עליונה בשמיעת העתירה ובקבלת ההכרעות השיפוטיות במסגרתה **בהקדם האפשרי**, לשם ההגנה המתחייבת על שיטת המשטר הדמוקרטי במדינת ישראל לטובת האינטרס הציבורי של כלל אזרחי המדינה.

לפיכך מתבקש בית המשפט הנכבד לקבוע את העתירה לדיון דחוף ביותר.

תוכן עניינים

6.....**בפתח הדברים.**

10.....**הצדדים לעתירה.**

10..... העותרים

10..... המשיבים

11.....**התשתית העובדתית.**

12..... א. עיקרי הסדר ניגוד העניינים המחייב את המשיב 1 בתפקיד ראש ממשלה.

ב. פעולות המשיב 1 לקידום שינויים במערכת המשפט אשר נאסר עליו לעסוק בהם במישרין ובעקיפין במסגרת

14..... הסדר ניגוד העניינים

ג. המשיב 1 עשה שימוש פסול בכוחו השלטוני ובמעמדו כראש ממשלה לצורך השפעה על משפטו הפלילי - כך

22..... עולה מתצהירו של ראש השב"כ לשעבר, רונן בר

ד. הצהרת המשיב 1 בדבר מינויו של האלוף דוד זיני לראש השב"כ הבא, בעודו מצוי בניגוד עניינים

אובייקטיבי, כפי שקבע בית המשפט הנכבד בבג"ץ רונן בר, ותוך שבכך הוא מפר את הוראותיה המפורשות של

30..... היועצת המשפטית לממשלה, המחייבות אותו על פי דין

ה. הפרת הוראות הייעוץ המשפטי לממשלה על ידי המשיב 1 וממשלתו - פגיעה מהותית במעמד שומרי הסף

33..... ובשלטון החוק, המובילה לשינוי המשטר הדמוקרטי במדינת ישראל

ו. ריסוק אמון הציבור במערכת השלטון ואכיפת החוק תוך חתירה תחת יסודות המשטר הדמוקרטי

39.....

40.....**מיצוי הליכים.**

41.....**הטיעון המשפטי.**

א. הנחות היסוד שהובילו לדחיית עתירות לקביעת נבצרות תפקודית בעבר - אינן מתקיימות עוד

ב. המשיב 1 מפר את הדין ובכך פוגע בעקרון שלטון החוק ובאמון הציבור במערכת המשפט וברשות השופטת

47..... המהווים את יסודותיה הגרעיניים של שיטת המשטר הדמוקרטי

ג. פוטנציאל אובייקטיבי חריג בטיבו ובעוצמתו של ניגוד עניינים בתפקידו הציבורי של המשיב 1

49.....

ד. נבצרות לפי חוק-יסוד: הממשלה אינה מוגבלת אך ללקות נפשית או גופנית, אלא כוללת גם מצבים בהם

אדם אינו יכול למלא את התפקיד במצבי קיצון נוספים

50.....

ה. ההכרעה השיפוטית בדבר קיומה של נבצרות תפקודית אינה עומדת בסתירה לעקרונות הדמוקרטיה אלא

להיפך - היא נועדה לשם שמירה והגנה על עקרונות הדמוקרטיה

60.....

ו. ככל שניגוד העניינים הוא מתמיד, נרחב ומתפרש על פני נושאים שונים הנוגעים להיבטים מהותיים ומרכזיים

במסגרת תפקידו של נבחר הציבור - מתחייבת פסילת הכהונה

62.....

- ז. האיסור להימצא בניגוד עניינים, כמו גם ההכרזה על נבצרות, מונחים בראש ובראשונה לפתחו של בעל התפקיד..... 65
- ח. בשל החשש הסביר להימצאות המשיב 1 בניגוד עניינים בתפקידו הציבורי, הופכת סמכות הרשות של המשיב 1 להתפטר מתפקידו לפי סעיף 19 לחוק-יסוד: הממשלה לסמכות חובה על פי דין..... 70
- ט. מיום הגשת כתב האישום נגד המשיב 1 ועד היום לא נקט המשיב 1 באף פעולה יזומה מטעמו לשם הימנעות מניגוד עניינים בתפקידו הציבורי. ההיפך הוא הנכון - בכל צומת דרכים בה התעורר חשש סביר להימצאות בניגוד עניינים פעל המשיב 1 באופן ששירת בצורה המיטבית את האינטרס האישי-משפטי שלו בניגוד לאינטרס הציבורי..... 73
- א. ניגוד העניינים בשלב הרכבת הממשלה ה-37..... 74
- ב. ניגוד עניינים בתקופת ניסיון ההפיכה המשטרית העצימה והגלויה (מיום 4.1.23 ועד ליום 7.10.23)..... 77
- ג. ניגוד העניינים בעת האחרונה..... 79
- סיכומו של עניין..... 79
- י. כלל ההשתק השיפוטי חוסם את המשיב 1 מלהעלות כל טענה הכופרת בחובתו לקיים את הסדר ניגוד העניינים..... 80
- יא. הימנעות היועצת המשפטית לממשלה מלהשיב לפניו העותרים..... 81

בפתח הדברים

- לפני למעלה מחמש שנים פסק בית משפט נכבד זה, בהרכב מורחב של 11 שופטים בבג"ץ הרכבת הממשלה, כי כהונת המשיב 1, הנאשם בפלילים בעבירות חמורות של קלון, בתפקיד ראש ממשלה תהיה כפופה להסדר למניעת ניגוד עניינים, אשר "נועד להפיג את החשש הנובע מהמצב התקדימי והחריג שבו מתנהל הליך פלילי בעניינו של ראש ממשלה מכהן", כפי שהבהירה כב' הנשיאה (בדימ') חיות בפסק דינה בבג"ץ ניגוד העניינים. עוד הוסיפה כב' הנשיאה (בדימ') חיות שם כי זו הייתה "אחת מהנחות היסוד שעל בסיסן התאפשרה הרכבת הממשלה ה-35 על ידי חה"כ נתניהו, על אף כתב האישום התלוי ועומד נגדו".
- במהלך חמש שנים אלו, פנו עותרים, פעם אחר פעם, לקבלת סעדו של בית משפט נכבד זה לקביעת נבצרות תפקודית של המשיב 1 לכהן בתפקיד ראש ממשלה לפי סעיף 16 לחוק-יסוד: הממשלה, נוכח הפרות חוזרות ונשנות של המשיב 1 את ההסדר למניעת ניגוד עניינים שנערך בעניינו. פעם אחר פעם דחה בית המשפט הנכבד עתירות אלו על הסף, כאשר ברוב המקרים נימק בית המשפט הנכבד את הדחייה על יסוד החזקה שקבע על בסיס הצהרת היועצת המשפטית לממשלה - אשר ניתנה לפני שנתיים, בחודש יולי 2023 - במסגרת תגובתה בבג"ץ 3618/23 זן חלוץ ו-38 אח' נ' היועצת המשפטית לממשלה ואח' (11.1.2024) (להלן: בג"ץ חלוץ), לפיה היא מעדכנת את ההסדר למניעת ניגוד העניינים "באופן שוטף, כדין וכנדרש" - הצהרה שעמדה בלב המחלוקת המשפטית בעתירה ומעולם לא הוכרעה על ידי בית המשפט הנכבד, וכן על סמך הצהרת המשיב 1 במסגרת אותה עתירה לפיה הוא ממלא אחר הסדר ניגוד העניינים.

3. כפי שיפורט בעתירה דנן, במהלך השנתיים שחלפו ממועד הצהרת המשיבה 3 בעניין זה, פעלו המשיב 1 והממשלה שבראשה הוא עומד לקידום הצעות חוק ולקבלת החלטות ממשלה שתכליתן פגיעה במעמדם של שומרי הסף ובעצמאותה ואי תלותה של מערכת אכיפת החוק והרשות השופטת, וכן למינויים של אנשי אמון החבים נאמנות אישית לפוליטיקאים ולא לציבור. בתוך כך המשיב 1 ממשיך ומפר חדשות ובקרים, באופן שגור וללא כל בקרה שיפוטית, את הסדר ניגוד העניינים האוסר עליו ועל האנשים הכפופים לו לקדם ולבצע שינויים במערכת המשפט. כל זאת, תוך שהמשיבים 1-2 מתעלמים ולעיתים אף פועלים בניגוד מוחלט לחוות דעתה המשפטיות של היועצת המשפטית לממשלה, אשר על פי דין מחייבות אותם בתפקידם הציבורי. מצב דברים זה מוביל לפגיעה קשה של הרשות המבצעת והרשות המחוקקת ברשות השופטת ובשומרי הסף של הדמוקרטיה, ובכלל זה: לביזוי ולפגיעה קשה בעקרון שלטון החוק על ידי נבחר הציבור ובראש המשיב 1, לביזוי היועצת המשפטית לממשלה וחוות דעתה המשפטיות על ידי חברי הממשלה ובראש המשיב 1 - באופן המהווה הפרה מפורשת של הדין, וכן לביזוי ולפגיעה קשה במעמדם של הרשות השופטת, בית המשפט העליון ונשיא בית המשפט העליון על ידי חברי הממשלה והעומד בראשה.

4. נאמר כבר עתה - העתירה שלפנינו שונה בתכלית מכל העתירות שהוגשו עד היום בדרישה לקביעת נבצרות המשיב 1 מלכהן בתפקיד ראש הממשלה, בשל מצב ניגוד העניינים הנובע מן העובדה שנאשם בפלילים בעבירות חמורות של קלון מכהן בתפקיד ראש ממשלת ישראל.

זאת משום שהעתירה שלפנינו מבוססת על הפרות ברורות והמפורשות של המשיב 1 את הוראות הדין ואת הסדר ניגוד העניינים המחייב אותו בתפקידו, באופן שעולה כדי חתירה תחת שלטון החוק בישראל, פגיעה וזילות במערכת המשפט וברשות השופטת ופגיעה ביסודותיו ה'גרעיניים' המינומליים של המשטר הדמוקרטי במדינת ישראל.

בעתירה שלפנינו אין עוד "ספקולציות" או "אוסף ידיעות עיתונאיות", כדבריו של כב' השופט ע' גרוסקופף בבג"ץ 2433/24 **ברזון - מקאי נ' ראש הממשלה** (1.4.2024), ואף לא טענות "הנושאות אופי ספקולטיבי וכוללני" כדבריה של כב' השופטת י' וילנר בבג"ץ 36832-04-25 **משמר הדמוקרטיה הישראלית נ' ראש הממשלה ואח'** (12.5.25), אשר אין בהן כדי לגבש תשתית עובדתית מוצקה וממשיית הדרושה לקבלת הסעדים המבוקשים בעתירה. כך גם העתירה שלפנינו "אינה כורכת בתוכה טענות שונות, ממישורים שונים, הנסובות על תשתית שונה, המבססות סעדים שונים והמופנות כלפי משיבים שונים", כדברי כב' הש' מינץ בבג"ץ 1012/24 **ברזון - מקאי נ' ראש הממשלה** (04.02.2024) וכן היא מפרטת כדבעי כיצד פעולות החקיקה, לרבות חוק בתי המשפט (תיקון מס' 105), התשפ"ה-2025, ששינה את הרכב הוועדה לבחירת שופטים, וכן כל אחת מהפעולות הנוספות המפורטות בעתירה, כרוכות בניגוד העניינים של ראש הממשלה. בנוסף, במקרה שלפנינו כל טענות העותרים, אשר בהצטרבותן מוליכות לסעד הנבצרות המבוקש, זוכות לדיון נפרד ומעמיק, הן בשאלת קיומה של התשתית העובדתית ההולמת והן במישור המשפטי, כל זאת בשונה מהאופן בו הוצגו הדברים בבג"ץ 36832-04-25 הנ"ל.

בנוסף, ובשונה מהמקרה בבג"ץ 2433/24 הנ"ל, בו קבע בית המשפט כי הקשר בין קידום של הליכי החקיקה מסוימים (כדוגמת: הרחבת סמכויות השב"כ או ביצוע בדיקה עיתית, לרבות באמצעות פולגרף, למשתתפי דיוני הקבינט המדיני-בטחוני), לבין ההליך המשפטי המתקיים בעניינו של ראש הממשלה או ליוזמות החקיקה המכוננות "הרפורמה המשפטית" הינו "קלוש עד לא קיים", הרי שבמקרה שלפנינו המדובר בקידום הליכי חקיקה אשר **קשורים בטבורם להליך המשפטי המתקיים בעניינו של ראש הממשלה וליוזמות החקיקה לשינויים במערכת המשפט**, כמפורט בעתירה. על כן יטענו העותרים כי מן הדין לקבל את הסעדים כמבוקש.

בשונה מכל העתירות שצוינו לעיל, לפנינו עתירה ממוקדת ומפורטת, המבוססת על מעשיו המובהקים והברורים של המשיב 1 ועל זיקתו הישירה, בתפקיד ראש הממשלה, לקידום שינויים טקטוניים במערכת המשפט העולים כדי שינויים משפטיים, תוך הפרה מובהקת של החובה להימנע מניגוד עניינים בתפקידו הציבורי; בניגוד מוחלט להתחייבותו המפורשת בפני 11 שופטי בית משפט נכבד זה, באופן המחיל עליו השתק שיפוטי מלטעון אחרת; בניגוד לדין ותוך קיומו של פוטנציאל אובייקטיבי לניגוד עניינים.

5. בנוסף, העתירה דגן אינה מבוססת על טענות ביחס לפוטנציאל ניגוד העניינים של המשיב 1 בקשר לניהול המלחמה, כפי שנטען בעתירות קודמות בבג"ץ 2854/24, **רבקה כרמי ו-27 אח' נ' היועצת המשפטית לממשלה ואח'**, (5.5.2024), (להלן: **"בג"ץ כרמי"**) ובבג"ץ 69709-08-24, **הדס קלדרון ו-97 אח' נ' היועצת המשפטית לממשלה ואח'**, (8.9.2024), (להלן: **"בג"ץ קלדרון"**), אשר נדחו על הסף על ידי בית משפט נכבד זה. על כן אין בדחייתן של עתירות אלו כדי להשליך על החלטת בית משפט נכבד זה בעתירה דגן.

בשונה מהמסד העובדתי שעמד ביסוד עתירות אלו, העתירה שלפנינו מבוססת על צבר ראיות בנוגע להפרות חוזרות ונשנות של המשיב 1 את הסדר ניגוד העניינים המחייב את ראש ממשלה וכן על פעולותיו בניגוד לדין, באופן היוצר פגיעה קשה ביסודות ה"גרעיניים" של המשטר הדמוקרטי במדינת ישראל, ובכלל זה פגיעה בעקרון שלטון החוק, באמון הציבור ברשויות השלטון, בעקרון השוויון בפני החוק, בעצמאותם ובאי תלותם של שומרי הסף והרשות השופטת בגורמים פוליטיים, וכן פגיעה בכללים האוסרים על נבחרי ציבור לפעול במצב של ניגוד עניינים בתפקידם הציבורי.

6. לפיכך ועל יסוד הנימוקים העובדתיים והמשפטיים שיפורטו בעתירה, מתבקש בית המשפט העליון לפעול בזאת להגנה המתחייבת על היסודות ה"גרעיניים" של המשטר הדמוקרטי במדינת ישראל. לאחר שכל האמצעים המשפטיים בהם נקטה מערכת המשפט עד כה בניסיון להימנע מהפעולה הקיצונית ביותר למניעת הפגיעה הקשה ביסודותיו הגרעיניים של המשטר הדמוקרטי כשלו, (לרבות באמצעות עריכת ההסדר למניעת ניגוד עניינים, אשר הופר פעם אחר פעם על ידי המשיב 1 וגורמים מטעמו, באופן שהוא אינו מעשי עוד ובפועל יצא מכלל שליטה, שכן אין בו די כדי להפיג את החשש הנובע מהמצב התקדימי והחריג שבו מתנהל הליך פלילי בעניינו של ראש ממשלה מכהן), **לא נותרה עוד כל דרך פוגענית פחות לשם ההגנה המתחייבת על יסודותיה הגרעיניים של הדמוקרטיה, מלבד קביעת נבצרות תפקודית** של המשיב 1 מלהמשיך ולמלא את תפקיד ראש הממשלה, כמבוקש בעתירה.

בנוסף לכך, היות והמשיב 1 הסכים לקבל את ההסדר למניעת ניגוד עניינים כתנאי לאישור כהונתו, הרי ש**חל עליו "השתק שיפוטי" מלטעון כי ניתן לאפשר לו להמשיך ולכהן על אף הפרותיו את ההסדר.**

7. העותרים יטענו כי הסמכות לקביעת נבצרות תפקודית של ראש הממשלה מעוגנת **כעקרון חוקתי שמטרתו להגן על הדמוקרטיה מפני פגיעה ביסודותיה הגרעיניים, בדומה לעקרון "הדמוקרטיה המתגוננת" העומד ביסוד הוראת סעיף 7א לחוק-יסוד: הכנסת**, המונע השתתפות בבחירות של רשימות ומועמדים אשר במטרותיהם ובמעשיהם יש משום שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה דמוקרטית. בשני המקרים מדובר בהגנה על יסודותיה הגרעיניים של הדמוקרטיה המהותית באותם מצבי קיצון חריגים ונדירים ביותר בהם מתבצעת חתירה תחת יסודות שיטת המשטר הדמוקרטי במדינת ישראל.

במתח שבין דמוקרטיה פורמלית ("הכרעת הרוב") לבין דמוקרטיה מהותית - אשר בין יסודותיה ה"גרעיניים" נמנים ההגנה על עקרון שלטון החוק, השוויון בפני החוק וקיומה של מערכת משפט עצמאית ובלתי תלויה - מתבקש בזאת בית המשפט הנכבד לקבוע כי הדמוקרטיה הפורמלית נסוגה לנוכח הפגיעה הקשה בדמוקרטיה המהותית.

8. לעניין המתח בין דמוקרטיה פורמלית לדמוקרטיה מהותית יפים דבריו של כב' הש' גרוסקופף בבג"ץ 8948/22 **אילן שיינפלד נ' הכנסת**, (18.01.23), (להלן: "בג"ץ שיינפלד"), שעסק בשאלת פסילת מינויו של ח"כ דרעי לתפקיד שר. שם הדגיש כב' הש' גרוסקופף בסוגיית מישור היחסים שבין המשפט לבין הספירה הפוליטית-ציבורית, כי **ככל שהדין אינו מאפשר את הכהונה, אין להתירה אף אם מרבית הציבור מעוניין בכך** ובסיכום דבריו מציין כב' הש' גרוסקופף את כלל היסוד במשפט לאמור:

"בית המשפט אינו פוסק על פי קול ההמון; בית המשפט פוסק על פי שורת הדין".

וכך מציין כב' הש' גרוסקופף בפסקה 3 לפסק דינו:

"..... ביחס לתקינות המינוי של חה"כ דרעי במבחן דעת הקהל. המתנגדים לקבלת העתירות הדגישו כי קבוצה גדולה של אזרחיות ואזרחים, כ- 400,000 אישה ואיש, הצביעו בעבור תנועת ש"ס, אשר חה"כ דרעי עומד בראשה, בבחירות שהתקיימו באחרונה. עוד טענו, כי ניתן לשער כי הצבעתם זו משקפת גם את רצון רובם ככולם כי חה"כ דרעי ישמש כשר בכיר בממשלה. אף ניתן להניח כי גם אזרחיות ואזרחים רבים שלא הצביעו בעבור תנועת ש"ס מחזיקים ברצון דומה. אכן כך, ואולם כפי שנפסק בעבר, "דין הבוחר אינו בא במקום דין המשפט ואין הוא יכול להחליפו" (עניין פנחסי, בעמ' 470. כן ראו: בג"ץ 4921/13 אומ"ץ אזרחים למען מנהל תקין וצדק חברתי נ' ראש עיריית רמת השרון, פ"ד סו(3) 135, 242-243 (2013)). ודוק, פסק דיננו איננו שקול למשאל עם, ועל כן איננו נגזר מעמדת רוב הציבור. ממילא, אין אנו מביעים עמדה, ואיננו מוסמכים להביע עמדה, בשאלה מהו רצון הציבור. תפקידנו הוא לפסוק האם חה"כ דרעי ראוי, מבחינה חוקית, לכהן כשר בממשלת ישראל. ככל שהדין מאפשר זאת, אין בכוחנו למנוע זאת גם אם רוב גדול בציבור היה מעוניין שנפסוק אחרת; ולהיפך, **ככל שהדין אינו מאפשר זאת, איננו יכולים להתיר את כהונתו גם אם מרבית הציבור מעוניין בכך**. בית המשפט אינו פוסק על פי קול ההמון; בית המשפט פוסק על פי שורת הדין. (ההדגשה לא במקור - הח"מ).

9. אמנם קשה מאד להפנים כי זו המציאות - ראש ממשלה שחותר תחת המשטר הדמוקרטי במדינה, אולם אל לנו הציבור הרחב, אזרחי המדינה, העותרים, העותרות, עורכי הדין המייצגים, שופטים ושופטות, לעשות את הטעות הקשה והבלתי נסלחת ולסבור כי היות והדברים נשמעים "בלתי הגיוניים", הרי שהם "אינם מתקבלים על הדעת" ומשכך יש לדחותם. טעות שכזו תהא תולדה של חשיבה השלכתית, במסגרתה משליך הציבור הנורמטיבי על המשיב 1 את אופן התנהגותו שלו על אדם שהינו נאשם בעבירות חמורות שיש עמן קלון, אשר שב והוכיח, פעם אחר פעם, את אי כיבודו ואי ביצוען של הוראות דין מחייבות, כפי שיפורט בעתירה. בית משפט

נכבד זה התיר את כהונתו של המשיב 1 בתפקיד ראש ממשלה, על אף ולמרות מצב ניגוד העניינים החריג והעוצמתי בו הוא מצוי, אך ורק בהסתמך על התחייבות המשיב 1 לקיים את הסדר ניגוד העניינים, אותה הוא מפר מאז ועד היום, פעם אחר פעם, ברגל גסה.

10. לפיכך, מתחייב ללמוד מהניסיון, להכיר במציאות ולהתבונן נכוחה ובאומץ, בכדי לשמור ולהגן על האינטרס הציבורי של אזרחי מדינת ישראל, ולקבוע כי העומד בראש המדינה פועל נגדה בעוצמה רבה ובכל דרך המשרתת את האינטרס האישני שלו במשפטו הפלילי, וזאת בניגוד מוחלט להוראות הדין, לפסיקה, לייעוץ המשפטי לממשלה ולפסיקותיהם המפורשות של שופטי בית המשפט העליון בענייניו-שלו.

משכך, הכרחי לעצור זאת ולהורות לאלתר על הפסקת כהונתו בתפקיד ראש הממשלה.

11. על כן ועל יסוד התשתית העובדתית והמשפטית לעתירה, המצביעות באופן מפורט כדבעי על פעולותיו של המשיב 1 בניגוד עניינים, תוך הפרה חמורה ומובהקת של הסדר ניגוד העניינים שנערך בעניינו, ועל השימוש שהוא עושה בעוצמתו השלטונית לשם השגת תועלות אישיות במשפטו הפלילי, והכל באופן הפוגע קשות בשלטון החוק, ובעצמאותם ואי תלותם של שומרי הסף ושל הרשות השופטת, המהווים את יסודותיה הגרעיניים של שיטת המשטר הדמוקרטי במדינת ישראל, בהתאם לפסיקתו של בית משפט נכבד זה, אין עוד מנוס ממתן הסעדים מרחיקי הלכת כמבוקש בעתירה.

הצדדים לעתירה

העותרים

12. **העותרים** הינם אזרחי המדינה הנמנים על קהיליית הביטחון, האקדמיה, ההייטק והחינוך, אשר החליטו להגיש עתירה זו לשם ההגנה והשמירה על המשטר הדמוקרטי במדינת ישראל, על שלטון החוק ועל זכויותיהם של אזרחי ואזרחיות מדינת ישראל. העותרים מבקשים לעשות כל שלא ידם וכל שביכולתם בכדי להגן מפני פגיעה קשה במשטר הדמוקרטי במדינת ישראל ובאינטרס הציבורי של אזרחי המדינה, הנובעים ממצב ניגוד העניינים, התקדימי והחריג בטיבו ובעוצמתו, בו מצוי ופועל המשיב 1 בתפקיד ראש הממשלה, והכל תוך הפרה מוחלטת של הוראות הדין המחייבות אותו במילוי תפקידו.

המשיבים

13. **המשיב 1**, הוא ראש הממשלה ח"כ בנימין נתניהו, אשר במקביל לכהונתו בתפקיד ראש ממשלה מתנהל נגדו הליך פלילי בשלושה תיקים שונים, במסגרתם הוא מואשם בעבירות חמורות שיש עמן קלון, לרבות בעבירת השחיתות השלטונית החמורה מכל, היא עבירת השוחד.

14. **המשיבה 2**, ממשלת ישראל, מצורפת לעתירה לאור העובדה שכלל שבית המשפט הנכבד יקבע כי המשיב 1 פסול מלהמשיך ולמלא את תפקיד ראש הממשלה ו/או יורה למשיב 1 להתפטר מתפקידו, הרי שבהתאם להוראת סעיף 19 סיפא לחוק-יסוד: הממשלה, משמעות התפטרות ראש הממשלה הינה כהתפטרות הממשלה.

15. **המשיבה 3**, היא היועצת המשפטית לממשלה, הגב' גלי בהרב-מיארה, אשר בין יתר תפקידיה לפרש את הדין וכן לייעץ, לחוות דעתה ולהורות לכל גורמי השלטון את הנדרש לצורך קיום עקרון שלטון החוק ולשמירת כללי המנהל התקין. בתוך כך מתפקידה של המשיבה 1 לחוות דעתה בכל הנוגע לפעולות המתחייבות על פי דין, לשם

מניעת חשש להימצאות גורמי השלטון במצבי ניגוד עניינים, וכן בסמכותה לקבוע הפרתו של הסדר ניגוד העניינים וכן לקבוע כי נבצר מהמשיב 1 להמשיך ולמלא את תפקיד ראש הממשלה.

16. **המשיבה 4**, מפלגת הליכוד-תנועה לאומית ליברלית, מצורפת לעתירה כצד העשוי להיפגע מתוצאותיה, שכן חברי המפלגה הם שבחרו את המשיב 1 לעמוד בראש המפלגה ולשמש כמועמדה לתפקיד ראש הממשלה. לפיכך, ככל שיינתנו הסעדים המבוקשים בעתירה, כהונתו של המשיב 1, אותו בחרו לכהן בתפקיד ראש ממשלה, תסתיים.

התשתית העובדתית

"בחסות המלחמה והסטת הקשב הציבורי אליה, השינוי המשטרי הואץ מאוד והזלזול

בחוק והתרסה כלפיו נוכחים ומורגשים. זו היא לא אזהרה ביחס לעתיד, זו תמונת

המציאות בפועל. שיטת המשטר הישראלית משתנה לנגד עינינו בקצב מהיר "

(מתוך : דבריה של היועצת המשפטית לממשלה, גלי בהרב-מיארה בכנס לשכת עורכי הדין ביום 26.5.25).

17. דברים קשים אלו, שנאמרו מפי היועצת המשפטית לממשלה האמונה על שמירת שלטון החוק בשלטון ובמדינה, בהתייחס למלחמת "חרבות ברזל" ועוד בטרם פרוץ המלחמה באיראן, ממחישים את התהום שלפתחה מצוי שלטון החוק והמשטר הדמוקרטי במדינת ישראל בימים אלו ממש.

18. המשיב 1, העומד בראש הרשות המבצעת ושולט ללא כל עוררין בממשלתו ובקואליציה בכנסת, דוהר אל עבר שינוי משטרי קיצוני בישראל, תוך שהוא מפר פעם אחר פעם את הסדר ניגוד העניינים שנערך בעניינו, בשל ניגוד העניינים העוצמתי, החריג בטיבו ובהיקפו, ותוך שימוש לרעה בכוחו השלטוני - ללא כל ריסון ובקרה.

19. לא זו אף זו, המשיב 1 מצוי כעת במצב של ניגוד עניינים אובייקטיבי נוסף, כפי שנקבע בבג"ץ 54321-03-25, **התנועה למען איכות השלטון בישראל ואח' נ' ממשלת ישראל ואח' (21.05.2025) (להלן: "בג"ץ ראש השב"כ")** נוכח חקירות ביטחוניות רגישות ביותר המתקיימות בסביבת מקורביו, יועציו האישיים ולשכתו על ידי השב"כ. חרף זאת, המשיב 1 פעל להדחת ראש השב"כ, רונן בר, אשר ניהל את החקירות הללו. כך, עוד בטרם התקבלה החלטת הממשלה הנחתה המשיבה 3 את המשיב 1 לפנות ולהיוועץ עמה בטרם קידום כל מהלך בעניין זה והמשיב 1 התעלם ופעל בניגוד להנחייתה. אם לא די בכך, אף לאחר שהבהיר לו בית משפט נכבד זה בפסק דינו כי קיים ניגוד עניינים שמונע ממנו לעסוק בסוגיה - ואף לאחר שהמשיבה 3 הורתה לו במפורש מיד לאחר שניתן פסק הדין, להמתין ולהימנע מלעסוק בהליכי מינוי ראש השב"כ הבא עד שתקבע את הנחיותיה בנושא בהתאם לפסק הדין שניתן בבג"ץ ראש השב"כ, מיהר המשיב 1 והכריז כבר למחרת כי בחר באלוף דוד זיני לכהן בתפקיד ראש השב"כ הבא.

20. פעולות אלה של המשיב 1, כשהוא מצוי בניגוד עניינים ופועל במכוון בניגוד לאינטרס הציבורי, בניגוד לדין, ותוך הפרות חוזרות ונשנות של הסדר ניגוד עניינים המחייב אותו כהונתו בתפקיד ראש ממשלה, מצטרפות לצבר הראיות המנהליות, כפי שפורטו, בין היתר, בתצהירו של אחד מגורמי הבטחון הבכירים ביותר במדינת ישראל - הוא ראש השב"כ לשעבר רונן בר, לפיהן המשיב 1 פועל בניגוד לדין ועושה שימוש פסול בכוחו השלטוני, בניסיון לרתום את כוחו הכביר של השב"כ לטובת האינטרסים האישיים שלו כנאשם בפלילים וכן לטובת האינטרסים הפוליטיים שלו.

21. לכך יש לצרף את פעולותיו של המשיב 1, הן במישרין והן בעקיפין באמצעות הפעלת הממשלה ושרי הממשלה, בבחינת זרועו הארוכה, כדי לקדם שינויים מרחיקי לכת להחלשת מערכת המשפט ומערכת אכיפת החוק, אשר יש בהם כדי להיטיב עם מצבו המשפטי כנאשם בפלילים בעבירות חמורות של קלון. שינויים אשר הסדר ניגוד העניינים אוסר עליו במפורש לבצע ואשר בזכותו הותרה כהונתו על ידי בית משפט נכבד זה.

22. בתוך כך, המשיב 1 אינו מונע משרים הכפופים לו מלהחליש את מערכת אכיפת החוק ומערכת המשפט, והכל תוך שהוא פועל בניגוד עניינים בשימוש שהוא עושה בעוצמה השלטונית הנתונה לו בתפקיד ראש הממשלה, כאשר בנוסף לכל זאת הוא אף פועל באופן אקטיבי הן לקידום החוק לפיצול תפקיד היועץ המשפטי לממשלה והן להדחת היועצת המשפטית לממשלה - פעולות שנאסר עליו להיות מעורב בהן באופן ישיר וכן באופן עקיף באמצעות שרי הממשלה, במסגרת ההסדר למניעת ניגוד עניינים המחייב אותו בתפקידו (הכל כמפורט בפרק ב' להלן).

23. בכך מתגבשת תמונה עובדתית חמורה, המחייבת התערבות שיפוטית דחופה, של ראש ממשלה הפועל, באופן שוטף, עקבי ועוצמתי, להחלשת מערכת המשפט ולהחלשת גורמי אכיפת החוק ושלטון החוק, ובכך מוביל לפגיעה קשה ביסודותיו הגרעיניים של המשטר הדמוקרטי במדינת ישראל, והכל, כפי שציננה היועצת המשפטית לממשלה "בחסות המלחמה והסטת הקשב הציבורי אליה" (דבר אשר, כשלעצמו, מעורר חשש כבד לשקילת שיקולים אישיים וזרים גם בכל הנוגע לעצם ניהול והימשכות המלחמה).

א. עיקרי הסדר ניגוד העניינים המחייב את המשיב 1 בתפקיד ראש ממשלה

24. ביום 6.5.20, ניתן פסק דינו של בית המשפט העליון בבג"ץ הרכבת הממשלה, במסגרתו פסק בית המשפט העליון פה אחד, בהרכב מורחב של 11 שופטים, כי אין למנוע את הטלת הרכבת הממשלה על חה"כ נתניהו, על אף היותו נאשם בעבירות חמורות שיש עמן קלון.

25. תנאי בסיסי לעצם התרת כהונתו של נתניהו, כנאשם בעבירות חמורות שיש עמן קלון, בתפקיד ראש ממשלה, על ידי בית המשפט העליון בפסק הדין, היה התחייבותו של נתניהו להעמיד עצמו להסדר ניגוד עניינים שיערך על ידי היועץ המשפטי לממשלה למניעת מצב ניגוד העניינים העוצמתי בו הוא מצוי כראש ממשלה, בהיותו נאשם בעבירות חמורות שיש עמן קלון.

26. ביום 2.11.2020 פרסם היועץ המשפטי לממשלה את חוות הדעת הסופית בעניין הסדר ניגוד העניינים של ראש הממשלה. חוות הדעת גובשה כאמור, לאחר שיג ושיח ארוך שהתנהל בין היועץ המשפטי לממשלה לבין נתניהו ובאי כוחו, אשר דקדקו בפרטים והקפידו על כל תו ותג שבחוות הדעת, מתוך הבנה ברורה כי זו מחייבת את נתניהו לפעול ככתבה וכלשונה (להלן: "הסדר ניגוד העניינים").

- צילום מכתבו של היועץ המשפטי לממשלה מיום 2.11.2020 וחוות הדעת מצ"ב כנספח 1.

27. בפתח חוות הדעת, ציין היועץ המשפטי לממשלה כי זהו הסדר ניגוד עניינים הנוגע לכתב האישום שהוגש בעניינו של ראש הממשלה וכי ההסדר גובש בהתאם לסעיף 7 לכללי אשר, כאשר בחלקה הראשון של חוות הדעת הובאו התחומים בהם על ראש הממשלה להימנע ממעורבות, כדלקמן:

(א) **החלטות הנוגעות למערכת אכיפת החוק** – הימנעות ממעורבות במינויים והליכי מינויים של בכירים בייעוץ המשפטי לממשלה, במשרד המשפטים ובמשרת ישראל המטפלים בהליך הפלילי נגד ראש הממשלה או שיש ביכולתם להשפיע עליו, וכן עניינים הנוגעים למעמדם ולמילוי תפקידם של גורמים אלה.

- (ב) **החלטות הנוגעות למערכת בתי המשפט** – הימנעות ממעורבות בעניינים הנוגעים להחלטות הוועדה לבחירת שופטים ביחס לשופטי בית המשפט העליון ובית המשפט המחוזי בירושלים.
- (ג) **החלטות הנוגעות לעדים ולנאשמים אחרים במשפט** – הימנעות ממעורבות בעניינים אישיים של נאשמים ועדים בהליך הפלילי נגד ראש הממשלה הנדונים במשרדי הממשלה. במסגרת זו צורפה לחוות הדעת רשימה של 59 עדים שעל ראש הממשלה להימנע מעיסוק בעניינם וכן הוצע כי יוגדר גורם בלשכת ראש הממשלה שיסייע בהימנעות מעיסוק בעניינים אלה.
- (ד) **עיסוק בתחום הפעילות של משרד התקשורת** – נושאים הנוגעים להסדרת שוק התקשורת או נושאים אחרים שעלול להיות להם זיקה ישירה להליך הפלילי נגד ראש הממשלה יובאו לידיעת היועץ על ידי הגורמים המקצועיים כדי שיקבע אם יש לנקוט פעולה למניעת ניגוד עניינים.
- (ה) **חקיקה המשפיעה על ההליך הפלילי** – הימנעות מעיסוק בהליכי חקיקה ממשלתיים שעלולים להשפיע על ההליך הפלילי נגד ראש הממשלה.

28. חלקה השני של חוות הדעת עוסק בהיקף חובת ההימנעות מלעסוק בעניינים אלה. בעניין זה, נקבע, כי חובת ההימנעות משתרעת על כל מעורבות בקבלת החלטות בעניינים המפורטים לעיל; על כל פעולה של ראש הממשלה בעניינים אלה באמצעות כל גורם ממשלתי או אחר; וכן על התערבות בהחלטות המצויות בגדר סמכויותיהם של שרים אחרים. כן צוין, כי נוכח עוצמת העניין האישי של ראש הממשלה, מחויבים גם נושאי משרת אמון בלשכתו, להימנע מלטפל בעניינים בהם הוא מנוע מלטפל. בשל כך, נקבע בחלקה השלישי של חוות הדעת, כי בעניינים שלגביהם חלה חובת הימנעות, יידרש ראש הממשלה להעביר את סמכויותיו לשר אחר בהתאם לכללי אשר.

29. אלא שהמשיב 1, כבר אז, כפר בסמכותו של היועץ המשפטי לממשלה וטען כי חוות דעתו ניתנה בחוסר סמכות וזו הייתה הסנונית הראשונה לכך שמחויבותו של המשיב 1 להסדר ניגוד העניינים היא עורבא פרח.

30. ביום 25.3.21 ניתן פסק דינו של בית משפט נכבד זה בבג"ץ ניגוד העניינים, במסגרתו הוציא מלפניו בית משפט נכבד זה צו מוחלט, אשר קבע כי **חוות דעת היועץ המשפטי לממשלה מיום 2.11.20 הוצאה בסמכות וכי היא מחייבת את ראש הממשלה**. (בכפוף להבהרות שבפסקה 43 לפסק דינה של כב' הנשיאה חיות שאינן במוקד ענייננו).

בהתייחס למגבלות שקבע היועץ המשפטי לממשלה בחוות דעתו ציין בית המשפט בפסק דינו כי **"ניגוד העניינים במקרה דנן הוא חריג בטיבו ובעוצמתו"**, וזאת נוכח האינטרס האישי שעל הפרק, הנוגע לקיומו של משפט פלילי, ובהתחשב ביכולת ההשפעה של ראש הממשלה על קבלת החלטות בממשלה, הנגזרת ממעמדו כראש הרשות המבצעת וכמי שמנווט את פעילותה ואת יעדיה העיקריים. לפיכך נקבע כי מידת ההסתברות הנדרשת **"היא של חשש סביר לקיומו של ניגוד עניינים בין האינטרסים האישיים של ראש הממשלה הנוגעים להליך הפלילי המתנהל בענייניו ובין תפקידו כראש ממשלה"**; וכי אמת מידה זו היא שצריכה להנחות את היועץ המשפטי לממשלה במסגרת בחינת ניגוד העניינים של ראש הממשלה וגיבוש חוות דעתו בענייניו.

31. עוד ציינה הנשיאה (בדימי') חיות בפסק דינה כי **"ראש הממשלה כבול ב'מעין השתק שיפוטי' בנוגע לכפיפות לחוות דעת היועץ המשפטי למניעת ניגוד עניינים"**, וכלשונה בפסקה 32 לפסק הדין:

”התנהלותו זו של ראש הממשלה מעלה תהייה ביחס לכנות ההצהרות מטעמו בפני בית המשפט בעניין הרכבת הממשלה, אשר לא כללו כל הסתייגות ביחס למעורבות היועץ המשפטי לממשלה בתהליך גיבוש הסדר ניגוד העניינים.

אלמלא הגעתי למסקנה כי חוות דעת היועץ מיום 2.11.2020 ניתנה בסמכות וכי היא מחייבת את ראש הממשלה, ללא תלות בהצהרותיו ובהתחייבויותיו הקודמות, ניתן היה על כן בהחלט לקבוע כי הוא כבול בהצהרות ובהתחייבויות אלה וכי הן מקימות ”מעין השתק שיפוטי” אשר חוסם את ראש הממשלה מהעלאת טענות השוללות את סמכות היועץ לערוך את חוות הדעת שערך והכופרות בתוקפה המחייב.”

32. ביום 29.12.22 הושבעה הממשלה ה-37 בפני כנסת ישראל, בראשותו של נתניהו.

33. ביום 17.1.23 הודיעה המשיבה 3 למשיב 1, כי כל ההגבלות הקבועות בחוות דעת היועץ המשפטי לממשלה מיום 2.11.20 למניעת ניגוד העניינים, כמו גם כל האמור בפסק הדין בבג”ץ ניגוד העניינים בנוגע למעמדה המחייב של חוות הדעת, חלות במלואן גם ביחס לכהונתו הנוכחית כראש ממשלה.

34. ביום 1.2.23 נשלח מכתב מטעם היועצת המשפטית לממשלה למשיב 1 בעניין ”יישום פסק הדין המאשר את חוות הדעת בעניין מניעת ניגוד העניינים בענייןך בכל הנוגע ליוזמות לשינויים במערכת המשפט”, אליו צורפה חוות דעתו של המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט ציבורי-מינהלי). במכתב זה קבעה היועצת המשפטית לממשלה כי המשיב 1 מנוע ממעורבות ביוזמות הנוגעות למערכת המשפט במסגרת המהלך המכונה ”הרפורמה המשפטית”, זאת, בשל קיומו של חשש סביר לניגוד עניינים בין העניינים הנוגעים להליך המשפטי המתנהל בעניינו של ראש הממשלה, לבין מכלול יוזמות החקיקה ורכיבים מהותיים בו, בהתאם לאמת המידה שנקבעה בפסק הדין בבג”ץ ניגוד העניינים.

- העתק מכתבה של היועצת המשפטית לממשלה מיום 1.2.23 מצ”ב כנספח 2.

35. גם הפעם סירב המשיב 1 להישמע להוראות היועצת המשפטית לממשלה וטען כי מכתבה הנ”ל לא מהווה יישום של הסדר ניגוד העניינים אלא מהווה חוות דעת חדשה שחורגת מגדרי ההסדר שנקבע לו. יחד עם זאת, עד עצם היום לא עתר המשיב 1 כנגד מכתבה זה.

36. קצרה היריעה מלתאר את עשרות ההליכים שהתנהלו בפני בית משפט נכבד זה בכל הנוגע ליישום הסדר ניגוד העניינים בפועל ולאופן בו המשיב 1 הפר אותו חזור ונשנה, במיוחד על רקע ”ההפיכה המשפטית” שהחלה הממשלה בראשותו לקדם באופן אינטנסיבי ואגרסיבי, וממשיכה לעשות כן עד היום, תוך שבחסות המלחמה מוסת הקשב הציבורי מנושא זה. בעתירה זו נתמקד בהפרות של המשיב 1 את הסדר ניגוד העניינים מן העת האחרונה ואשר טרם הובאו בפני בית משפט נכבד זה בעבר.

ב. פעולות המשיב 1 לקידום שינויים במערכת המשפט אשר נאסר עליו לעסוק בהם במישרין ובעקיפין במסגרת הסדר ניגוד העניינים

37. בעוד המלחמה נמשכת ואף מתעצמת, ממשיך המשיב 1, בעזרת הממשלה והקואליציה בראשן הוא עומד, לפעול במלוא עוצמתו השלטונית להחלשת מערכת המשפט, והכל בניגוד מוחלט להסדר ניגוד העניינים המחייב אותו בתפקידו, כפי שיפורט להלן.

38. במסגרת האיסור לעסוק במעורבות במערכת אכיפת החוק, נאסר על המשיב 1 להיות מעורב בכל עניין הנוגע למינויים והליכי מינויים של בכירים בייעוץ המשפטי לממשלה.

כפי שקובע סעיף 4(ב) להסדר ניגוד העניינים מיום 2.11.2020, על המשיב 1 "להימנע מלטפל בכל עניין הנוגע למינוי בכירים (אופן המינוי והליכי המינוי עצמם) במשטרה ובמשרד המשפטים, ביחס לבעלי תפקידים אשר מעורבים בהליך הפלילי הנוגע לעניינו של ראש הממשלה או שיש ביכולתם להשפיע על ההליך, מתוקף תפקידם. הכוונה בהקשר זה היא לבעלי התפקידים הבאים: היועץ המשפטי לממשלה [...]".

לפיכך, בכלל זה נאסר על המשיב 1 להיות מעורב באופן המינוי ובהליכי המינוי של בכירים בייעוץ המשפטי לממשלה.

39. בימים אלו מקדמת הממשלה בראשות המשיב 1, הצעת חוק לפיצול תפקיד היועצת המשפטית לממשלה. אין חולק כי למהלך זה עשויות להיות השלכות בעלות משקל ניכר על המשך ניהול משפטו הפלילי של המשיב 1, והנה למרות שהדבר נאסר במפורש בהסדר ניגוד העניינים שנערך למשיב 1, כאמור, לא רק שהמשיב 1 אינו נמנע מלעסוק ולטפל בנושא, אלא הוא מקדם ומטפל בנושא זה בגלוי תוך התעלמות מוחלטת מהאיסור לפעול בניגוד עניינים בתפקידו הציבורי.

40. הצעת חוק זו אושרה לקריאה טרומית בוועדת השרים, בניגוד מוחלט לעמדת הייעוץ המשפטי לממשלה, אשר הובאה במכתבו של ד"ר גיל לימון, המשנה ליועצת המשפטית לממשלה, מיום 4.5.25, לפיה "מדובר בהצעות המהוות שינוי משטרי שמקודם באופן חפוז, ללא ביצוע עבודת מטה, מבלי להיוועץ בגורמים הרלוונטיים". עוד הוסיף ד"ר לימון והדגיש כי ישנו "חשש כבד שאלה נועדו לקדם אינטרסים פרסונליים כבדי משקל הנוגעים לקיומם של הליכים פליליים וחקירות פליליות מתנהלים, ולזהותה של התובעת הכללית".

- עמדת הייעוץ המשפטי לממשלה בעניין הצעת חוק לפיצול תפקיד היועץ המשפטי לממשלה מיום 4.5.25 מצ"ב כנספח 3.

41. ראש הממשלה היה מעורב באופן אישי וישיר בקידום החקיקה ובגיוס הרוב הקואליציוני הדרוש לקידומה במליאת הכנסת, על אף שלפנינו חקיקה העוסקת במובהק בשינויים במערכת המשפט, אשר על פי הסדר ניגוד העניינים נאסר על המשיב 1 לעסוק בה בהיותו נאשם בפלילים בעבירות חמורות של קלון. על כך ניתן ללמוד בבירור מההידעה שפורסמה ביום 9.5.25, לפיה המשיב 1 הפציר ביו"ר ש"ס, חה"כ דרעי, לתמוך בהצעות החוק הפרטיות שהעלתה סיעת הליכוד ובראשן ההצעה לפיצול תפקיד היועצת המשפטית לממשלה.²

42. המדובר בפעולה מובהקת של המשיב 1 בניגוד עניינים בתפקידו הציבורי, תוך הפרה מוחלטת ומפורשת של הסדר ניגוד העניינים המחייב אותו בתפקידו, זאת הן מכח פסק דינו של בית משפט נכבד זה בבג"ץ ניגוד העניינים והן מכח ההתחייבות שניתנה על ידי המשיב 1 בפני 11 שופטים בבג"ץ הרכבת הממשלה, כפי שהדגישה כב' הנשיאה (בדימי) חיות בפסקה 32 לפסק דינה בבג"ץ ניגוד העניינים, כמצוטט בסעיף 31 לעיל.

היוזמה להדחת היועצת המשפטית לממשלה מתפקידה וביטול החלטת ממשלה מס' 2274

43. מאז הוקמה הממשלה בראשות המשיב 1, דומה כי אחת ממטרותיה המרכזיות היא פיטוריה של היועצת המשפטית לממשלה. לא פעם שרים בסיעת הליכוד התבטאו כנגד המשך כהונתה של היועצת המשפטית

¹ השרים אישרו את ההצעה לפיצול תפקיד היועץ ; בהרב-מיארה התנגדה | חדשות 13

² <https://www.haaretz.co.il/news/politi/2025-05-09/ty-article/.highlight/00000196-b15a-dbb0-af9f-bbda4fcb0000>

לממשלה וקראו לפיטוריה, כאשר כבר ביום 6.11.22 בסמוך להרכבת הממשלה, קראה ח"כ טלי גוטליב באופן פומבי לפיטוריה³.

44. בחודש יולי 2023 החלו שרי הממשלה לקרוא לפיטוריה של היועצת המשפטית לממשלה, על רקע הסערה שהתחוללה סביב החוקים, בהם עסקה הממשלה מיום הקמתה, לשינויים במערכת המשפט. כך, ביום 9.7.23 במהלך ישיבת ממשלה פתחו שרי הממשלה במתקפה חריפה נגד היועצת המשפטית לממשלה, אשר השתתפה בישיבה זו, ביחד עם שלושה ממשניה ועם פרקליט המדינה, עמית איסמן.

45. במסגרת הדיון ביקשו השרים להגביל את המוחים נגדם ו"לדרוש תשובות" מדוע המשטרה ומערכת המשפט לא מטפלים בהם בתקיפות יתר. במסקנת הדיון הוחלט כי היועצת המשפטית לממשלה תציג בתוך שבוע את הנחיותיה בעניין חסימות וכן מדיניות באשר לאכיפה בהפגנות ובפרט בהפגנות סמוך לבתייהם של אישי ציבור.

46. **במהלך אותה ישיבה תקף המשיב 1 את היועצת המשפטית לממשלה וטען כי מתבצעת "אכיפה בררנית שזועקת לשמיים".**

47. לאחר פרוץ מלחמת "חרבות ברזל" ועל רקע ההלם שאחז במדינה נוכח היקפי הטבח הנורא, נראה היה כי היוזמה להדחת המשיבה 3 פסקה, אולם כבר בחודש יולי 2024 החלו שרי הממשלה וחברי הקואליציה לפעול ביתר שאת לקידום היוזמה לפיטורי היועצת המשפטית לממשלה. כך, למשל ביום 30.6.24 התקיימה ישיבת ממשלה, במהלכה קרא, שר התפוצות ח"כ עמיחי שיקלי, לפיטוריה של היועצת המשפטית לממשלה באלו המילים: **"ההישג המרכזי של היועמ"שית זה מיסוד האלימות וההסתה הקיצונית ביותר שאפשר להעלות על הדעת כמכשיר פוליטי לגיטימי, זו שחיתות במובן העמוק ביותר. מעולם בדברי הימים של מדינת ישראל, לא החזיקה בתפקיד ממלכתי וחשוב כל כך מישהי כל כך לא ממלכתית וכל כך קיצונית"**.

48. באותה הישיבה, אמר השר דוד אמסלם כי המשנה ליועצת המשפטית לממשלה, ד"ר גיל לימון, הוא **"האדם הכי מסוכן במדינה, צריך לפטר אותו ואת היועמ"שית"**⁴.

49. פעולותיהם של שרי הממשלה הועלו לעצימות גבוהה ביותר לקראת תחילת פרשת ההגנה ובהם עדותו של המשיב 1 וזאת לאחר שהמשיב 1 הביע את עמדתו בפניהם לפיה המשיבה 3 לא משביעה את רצונו.

50. **כך, ביום 4.11.24 תקף המשיב 1 בעצמו בחריפות את היועצת המשפטית לממשלה, על רקע קריאות השר קרעי, השר בן גביר והשר דודי אמסלם לפטרה, תוך שהוא אומר את הדברים הבאים: "זה ייעוץ משפטי לעומתי. ראינו מה אישרו בממשלה הקודמת, הסכמי גז לא חוקיים, מינויים בממשלת מעבר. אי אפשר לעבוד כך. מבקש מיריב (לוי) שייתן הצעה איך אפשר לפתור, היא לעומתית לנו"**.

³ <https://www.srugim.co.il/727689-%D7%A7%D7%9C-%D7%96%D7%94-%D7%9C%D7%90-%D7%99%D7%94%D7%99%D7%94-%D7%9B%D7%9A-%D7%A0%D7%99%D7%AA%D7%9F-%D7%9C%D7%A4%D7%98%D7%A8-%D7%90%D7%AA-%D7%94%D7%99%D7%95%D7%A2%D7%9E%D7%A9%D7%99%D7%AA>
⁴ <https://www.zman.co.il/500891/popup>

51. לשכת ראש הממשלה מסרה: "בעקבות ביקורת קשה של שרי הממשלה על הייעוץ המשפטי לממשלה, ראש הממשלה הבהיר כי מצופה מהייעוץ המשפטי לממשלה לסייע לממשלה במימוש החלטות הממשלה ובקידום הצעות חוק מטעמה - ולא להפך. ראש הממשלה מקפיד על הסדר ניגוד העניינים שחל עליו"⁵.

52. מטרת הודעה זו הייתה, ככל הנראה, לנסות "ליישר את ההדורים" באופן שימנע את ההשלכות העשויות לנבוע מהפרת הסדר ניגוד העניינים על ידי המשיב 1, ובכלל זה קביעת נבצרות. עם זאת, למעשה, דווקא ההודעה היא שאישה את עצם התערבותו האסורה של המשיב 1 לביצוע שינויים הקשורים בשומרי הסף, קרי לביצוע שינויים במערכת המשפט - פעולה שנאסרה עליו במפורש בתכלית האיסור על פי הסדר ניגוד העניינים, ובכך הוכיחה במפורש כי הוא אכן פעל בניגוד עניינים, תוך הפרת הסדר ניגוד העניינים שנערך לו.

53. מאז, פועלת הקואליציה, בראשות המשיב 1, באופן נמרץ ביותר לקידום פיטוריה של היועצת המשפטית לממשלה, וזאת כאשר במקביל נפתחה פרשת ההגנה במשפטו הפלילי של המשיב 1.

54. אין לכתד כי בנסיבות העניין עשוי להתעורר הרושם לפיו שרי הממשלה משמשים בעניין זה 'כזרוע הארוכה' של ראש הממשלה, בכל הנוגע לדיונים ולהצבעות בקשר לקידום הליך פיטורי היועצת המשפטית לממשלה וכי המשיב 1 הוא 'הרוח החיה' מאחורי היוזמה והחלטת הממשלה בעניין זה, באופן המהווה הפרה בוטה ומובהקת של הסדר ניגוד העניינים המחייב אותו. זאת באנלוגיה לקביעת בית המשפט העליון בבג"ץ ראש השב"כ, כ' בסעיף 88 לפסק הדין, לאמור:

"אין לכתד כי בנסיבות העניין עשוי היה להתעורר הרושם לפיו שרי הממשלה שימשו אך 'כזרוע הארוכה' של ראש הממשלה במהלך הדיון וההצבעה. כך, ראש הממשלה היה 'הרוח החיה' מאחורי ההחלטה, הוא שיזם את העלאת סוגיית סיום כהונת ראש השב"כ על סדר יומה של הממשלה, ועל עמדתו והכרעתו נשענו גם חברי הממשלה בהתייחסותם לסוגיה".

55. ביום 6.3.2025 פתח שר המשפטים בתהליך הדחת היועצת המשפטית לממשלה, לאחר שהניח ספר עב כרס הנושא 85 עמודים בפני הממשלה, שמהם עולה לכאורה כי אין שיתוף פעולה בין היועצת המשפטית לממשלה לבין הממשלה בשל חילוקי דעות מהותיים⁶.

56. מכח הסדר ניגוד העניינים נאסר על המשיב 1 ליזום ולפנות לשר המשפטים, הכפוף לו, בכדי שיפעל נגד היועצת המשפטית לממשלה וכן נאסר עליו לנצל את ישיבת הממשלה כדי להתבטא בנוגע לרצונו להדיח את היועצת המשפטית לממשלה מתפקידה, ובמילותיו שלו - למצוא לזה "פתרון".

57. לעניין זה יובהר כי יציאת המשיב 1 מהחדר בזמן הצבעת הממשלה בעניין תחילת תהליך ההדחה הינה חסרת משמעות, במיוחד נוכח העובדה שקודם לכן קשר עצמו המשיב 1 בפומבי (קרי, בפני מליאת הממשלה ובנוכחות כל השרים) ליוזמה בעניין ההדחה, שעה שהיא התובעת הראשית האחראית על ניהול משפטו הפלילי, וכן באנלוגיה לקביעת בית המשפט הנכבד בבג"ץ ראש השב"כ, כאמור לעיל.

58. ביום 23.3.2025 התקיימה ישיבת ממשלה בה הצביעו חברי הממשלה פה אחד בעד הדחת המשיבה 3. המשיבה 3 לא השתתפה בישיבה, אך שלחה מכתב חריף וחסר תקדים, בו הבהירה חד משמעית כי הממשלה רואה את

⁵ <https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001493097>

⁶ <https://www.ynet.co.il/news/article/rjOpzgpije>

עצמה מעל החוק באלו המילים ממש: "יש להבין את המהלך כמו שהוא - לא אמון מבקשת ההצעה לקדם אלא נאמנות פוליטית. לא משילות, אלא כוח שלטוני ללא גבולות, כחלק ממהלך רחב יותר להחלשת הרשות השופטת והרתעת הדרגים המקצועיים כולם. הממשלה מבקשת להיות מעל החוק, ולפעול ללא בקרה ואיזונים, גם בתקופות רגישות ביותר - שעת חירום, מחאות נגד השלטון ותקופת בחירות".

59. מאז התקבלה ההחלטה, נתקלה הממשלה בקשיים לאיוש הוועדה הציבורית-מקצועית האמורה לדון בהדחת היועצת המשפטית לממשלה כמתחייב מהחלטת ממשלה מס' 2274, וכך נולדה היוזמה לתיקון החלטת ממשלה 2274 שכל מטרתה להכשיר את מהלך ההדחה, תוך "שינוי כללי המשחק תוך כדי המשחק".

60. ודוק היטב - בעת בה מצוי ראש הממשלה בעיצומה של החקירה הנגדית במשפטו הפלילי, וכאשר הגורמים המקורבים לו נחקרים בפרשות השב"כ (פרשת הדלפת המסמכים הסודיים ופרשת המימון הקטארי), מצאה הממשלה לנכון לדון ולקבל החלטות לשינוי הרכב הוועדה אשר בפנייה תידון סוגיית פיטורי היועצת המשפטית לממשלה, וזאת על ידי הפיכתה מוועדה ציבורית-מקצועית לוועדה פוליטית בלבד על טהרת שרי ממשלה שכבר הצביעו ותמכו בהדחת המשיבה 3 מתפקידה, וחשוב לא פחות מכך - החלטה העשויה להכשיר בהמשך את האפשרות למינויו של היועץ המשפטי לממשלה הבא באותה הדרך. חשש זה מתגבר בשים לב לאנלוגיה לעיסוק המשיב 1 במינוי ראש השב"כ הבא, על אף פסק הדין בעניין פיטורי ראש השב"כ, שקבע את פוטנציאל ניגוד העניינים של המשיב 1 בנושא זה, ובניגוד להוראותיה המפורשות של היועצת המשפטית לממשלה האוסרות עליו להיות מעורב במינוי זה.

61. כך, ביום 8.6.25 קיבלה הממשלה החלטה "לתיקון" החלטת ממשלה מס' 2274, באופן שהוועדה הציבורית-מקצועית האמורה לדון בהחלטת הממשלה להדחת היועצת המשפטית לממשלה תבוטל ובמקומה תמונה "וועדת שרים", המורכבת כולה משרים, קרי מפוליטיקאים שמונו על ידי המשיב 1 לתפקידם וכפופים לו לצורך המשך כהונתם. בהתאם ל"תיקון" החלטת ממשלה מס' 2274, עליו החליטה הממשלה כאמור, וועדת השרים היא זו שתדון בהצעה להדחת היועצת המשפטית לממשלה, תערוך לה שימוע ותביא את המלצתה בסוגיית ההדחה בפני הממשלה.

62. בגוף החלטת הממשלה מיום 8.6.25 אף נקבעה מראש זהותם השמית של השרים המאיישים את אותה "וועדת שרים", אשר כולם ידועים בעיונותם הנחרצת ליועצת המשפטית לממשלה נוכח התבטאויותיהם החריפות נגדה, והכל תוך שכלל השרים כבר הביעו עמדתם בסוגיית הדחת היועצת המשפטית לממשלה בעצם הצבעתם בעד הדחתה בישיבת הממשלה מיום 23.3.25.

יצוין כי נגד החלטה זו הגישו חברי קבוצת "מבצר הדמוקרטיה", הנמנים על העותרים דן, עתירה לביטול ההחלטה, אשר עודנה תלויה ועומדת בבג"ץ 18225-06-25, **כרמי גילון ו-37 אח' נ' ממשלת ישראל ואח'**. (להלן: **בג"ץ כרמי גילון**).

63. יוער כי לאחרונה, ובחסות המלחמה עם איראן, פורסם כי שרי ממשלה, ביניהם השר איתמר בן גביר הנמנה על חברי "וועדת השרים" הנ"ל, פועלים לעצירת משפטו הפלילי של ראש הממשלה. כך, ביום 20.6.25 פורסם, במהדורת החדשות בערוץ 14, כי בכוונת השר בן גביר ושותפתו לסיעה, חה"כ לימור סון הר מלך, להגיש הצעת חוק לפיה **"בהתקיים מלחמה או פעולה צבאית משמעותית או מצב מיוחד בעורף, יוקפאו ההליכים הפליליים נגד כל אחד מחברי הקבינט עד לחזרה לשגרה"**.⁷ ככל שהדברים נכונים הרי שיש בהם כדי להצביע על פוטנציאל הסכנה העצומה הטמון בניגוד העניינים של ראש ממשלה בניהול מלחמה, פעולה צבאית משמעותית

⁷ <https://www.youtube.com/watch?v=fQ-rj-gHxi0>

או מצב חירום אחר, בשל מצבו האישי כנאשם במשפט פלילי, שכן בכך יוצר חשש לקיום אינטרס אישי אצל אותו חבר קבינט ובפרט אצל ראש הממשלה שלא לסיים את מצב החירום".

החקיקה לשינוי הרכב הוועדה לבחירת שופטים

64. בסעיף 3 להסדר ניגוד העניינים מיום 20.11.20 נקבע כי המשיב 1 מנוע מלעסוק בעניינים הנוגעים למערכת המשפט, לרבות ממעורבות בעניינים הנוגעים להחלטות הוועדה לבחירת שופטים וכן נאסר עליו להשפיע באופן כל שהוא על נציגי הממשלה המשתתפים בוועדה לבחירת שופטים.

65. למרות זאת, השתתף המשיב 1 בדיון ובהצבעות בחקיקת חוק-יסוד: השפיטה (תיקון מס' 4), וחוק בתי המשפט (תיקון מס' 105), התשפ"ג-2023, בעניין שינוי הרכב הוועדה לבחירת שופטים, על אף שהדבר נוגד לחלוטין את הסדר ניגוד העניינים המחייב אותו בתפקידו הציבורי. בהקשר זה ראוי להפנות לפסק דינו של כב' הנשיא עמית בבג"ץ ראש השב"כ, (פסקאות 86-87): נושא משרה שעומד במצב של ניגוד עניינים אינו יכול להיות חלק מתהליך קבלת החלטה בנושא שלגביו מתקיים ניגוד העניינים, לאמור:

"נושא משרה שעומד במצב של ניגוד עניינים אינו יכול להיות חלק מתהליך קבלת החלטה בנושא שלגביו מתקיים ניגוד העניינים; ועצם השתתפותו בהצבעה פוגמת בתקינות ההליך כולו. כך פסק בית משפט לא אחת בהקשרים שונים של קבלת החלטות על ידי גופים קולגיאליים (לעניין לשכת עורכי הדין, ראו: עניין כמאל, בעמ' 217; לעניין מועצות בשלטון המקומי, ראו: בג"ץ 333/74 חאג' יחיא נ' המועצה המקומית טייבה, פ"ד כט (1) 457, 462 (1975); בג"ץ 140/62 גנזאוי נ' המועצה המקומית כפר-עקרון, פ"ד טז 1578, 1581 (1962)).

אם כן, עצם השתתפותו בדיון וההצבעה של ראש הממשלה, שכאמור עמד במצב של ניגוד עניינים, מביאים אפוא לפסלות ההחלטה, באשר הכלל של ניגוד עניינים חל כאמור גם על גופים קולגיאליים."

66. למותר לציין, כי שינוי הרכב הוועדה לבחירת שופטים מהווה נדבך אחד בלבד מתוך מכלול הסדרים חוקתיים שמובילה הממשלה בראשות המשיב 1, שמשמעותם בפועל היא פגיעה קשה ביותר בעקרונות היסוד הגרעיניים של המשטר הדמוקרטי בישראל. תיקון מס' 4 לחוק-יסוד: השפיטה פוגע בעצמאות הרשות השופטת ובאי תלותה בגורמי השלטון, ובכך מעקר מן היסוד את יכולתה של הרשות השופטת לבקר, לאזן ולרסן את פעולות הרשות המבצעת. בכך נפגעת כפיפותו של השלטון לשלטון החוק, באופן שכוחה השלטוני של הרשות המבצעת הופך לבלתי מרוסן ובלתי מאוזן, זאת בניגוד לעקרונות היסוד של המשטר הדמוקרטי המהותי במדינת ישראל.

67. בעתירות קודמות שהגישו העותרים כאן בעניין פסלות כהונתו של המשיב 1, פורטו בהרחבה כלל האירועים והאינדיקציות המעידות על כך שההפיכה המשטרית שהממשלה החלה להקדם, לא נולדה כך סתם תחת כהונת המשיב 1 בתפקיד ראש ממשלה, אלא מדובר בפרי יוזמתו, כאשר לשם כך מלכתחילה בחר המשיב 1 למנות לתפקידי שרים בממשלתו את הגורמים שמונו - ובתוך כך, בראש ובראשונה את זהות שר המשפטים. כוונת המכוון אף משתקפת בבירור מסעיפי כל אחד מהסכמים הקואליציוניים שנחתמו על ידי סיעות הקואליציה, כאשר בכולם נקבע כי כל אחת מהסיעות מתחייבת "לתת עדיפות מוחלטת ומלאה, בכל מקרה ונסיבות"

להצעות החוק, לרבות בחוקי יסוד ובתיקונים לחוקי יסוד, כפי שיוצעו על ידי שר המשפטים, אשר יעסקו בשינויים במערכת המשפט, "על פני כל חקיקה אחרת".

להלן נוסחו של הסעיף בכל אחד ואחד מההסכמים הקואליציוניים שנחתמו בין סיעת הליכוד לבין כל אחת מסייעות הקואליציה, תחת הכותרת "משפט ומשילות", לאמור:

"כל סיעות הקואליציה יתמכו בכל הצעות החוק, לרבות בחוקי יסוד ובתיקונים לחוקי יסוד, כפי שיוצעו על ידי שר המשפטים, ושיעסקו, בין היתר, בהסדרת מערכת היחסים שבין הרשויות ובסמכויותיהן, ובפרט במערכת היחסים שבין הכנסת והממשלה לבין מערכת המשפט ובית המשפט העליון ובשיטת בחירת השופטים..... החקיקה תכלול גם חקיקת חוק-יסוד: החקיקה ופסקת התגברות."

ובסעיף שלאחריו נכתב:

"כל הצעות החוק שעניינן הנושאים הנזכרים בסעיף זה תקבלנה עדיפות מוחלטת ומלאה, בכל מקרה ונסיבות, על פני כל חקיקה אחרת, לרבות בכל הקשור לקדימות ראשונה בהעלאת הצעות למליאה מיד עם הנחתן בכנסת ובהשלמת הטיפול בהן בוועדות החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, לפני כל דיון בכל הצעת חוק אחרת המונחת על שולחן הוועדה."

68. בהערת אגב, נעיר כי ככל שהיה ספק כלשהו באשר למעורבותו הפסולה של המשיב 1 בקידום החוקים לשינויים במערכת המשפט, שכל תכליתם ותוצאתם נועדה להיטיב עמו ועם מצבו המשפטי הקשה כנאשם בעבירות חמורות של קלון, הרי שכיום אין עוד כל ספק בכך, לאור חשיפת יומנו של המשיב 1, במסגרת עתירה שהוגשה ע"י עמותת "הצלחה" בעת"מ 51804-10-23 **הצלחה-לקידום חברה הוגנת נ' משרד ראש הממשלה ואח'**, כנגד סירובו של המשיב 1 לחשוף את היומן.

69. מעיון ביומנו של המשיב 1 עולה כי שמו של שר המשפטים יריב לוין מופיע ביומנו של המשיב 1 למעלה מ-40 פעמים לאורך השנה. הפגישה הראשונה של המשיב 1 עם השר לוין (יחד עם יואב קיש ואופיר כץ), נערכה ביום 3.1.23, היינו, יום אחד לפני הכרזתו של שר המשפטים על השינויים הקיצוניים והדרמטיים שבכוונתו לבצע במערכת המשפט. ביום 8.1.23 נפגש המשיב 1 עם השר לוין והשר (כתוארו דאז) אריה דרעי וביום 11.1.23 נפגש המשיב 1 עם השר לוין באופן פרטי. פגישותיו התכופות של המשיב 1 עם שר המשפטים לוין נמשכו בשבועות שלאחר מכן.

חשוב מכך, הפגישות בין המשיב 1, הנאשם בעבירות חמורות של קלון, עם שר המשפטים לוין לא התקיימו בתדירות דומה במהלכה של השנה, **אלא תדירותם רוכזה, באופן יוצא דופן ובלתי פרופורציונלי, במיוחד במהלך שלושת החודשים הראשונים של 2023**, היינו מרגע הכרזתו של שר המשפטים בדבר כוונתו לבצע שינויים במערכת המשפט ועד היום בו הכריז כזכור המשיב 1 במסיבת עיתונאים, קבל עם ועדה, ביום 23.3.23, כי הוא "נכנס לאירוע"⁸.

⁸ <https://shakuf.co.il/50645>

70. להרחבה בנוגע לפעולותיו של המשיב 1 בניגוד עניינים, שנעשו תוך הפרת הסדר ניגוד העניינים המחייב אותו בתפקידו, בכל הקשור לשינויים במערכת המשפט, אשר הובאו זה מכבר בפני בית משפט נכבד זה, נפנה לבג"ץ 2412/23 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' הכנסת (נבו 3.1.2024); בג"ץ 3618/23 דן חלוץ ו-38 אח' נ' היועצת המשפטית לממשלה ואח' (נבו 11.1.2024) וכן בבג"ץ 2854/24 רבקה כרמי נ' היועצת המשפטית לממשלה (נבו 5.5.2024).

הצעת החוק להחלשת מעמד הייעוץ המשפטי במשרדי הממשלה

71. בימים אלה ממש, ביום 6.7.25, החליטה וועדת השרים לענייני חקיקה לקדם את הצעת החוק להחלשת מעמד הייעוץ המשפטי במשרדי הממשלה והכפפתו למנכ"לי המשרדים, הממונים באופן אישי על ידי השרים, ובכך לבטל את כפיפותם ליועצת המשפטית לממשלה. על פי הצעת החוק, שהגיש ח"כ אביחי בוארון מטעם סיעת הליכוד, אשר אושרה כאמור בוועדת השרים, היועצים המשפטיים במשרדי הממשלה יהיו רשאים להיוועץ עם היועצת המשפטית לממשלה, אך לא יהיו מחויבים לקבל את עמדתה. עוד נקבע שחוות דעתו של היועץ המשפטי במשרד ממשלתי תחייב את כלל עובדי המשרד, והם לא יהיו מחויבים עוד לעמדת היועצת המשפטית לממשלה. בסוגיית ייצוג המשרד בהליכים משפטיים מוצע כי הייעוץ המשפטי במשרד הממשלתי יהיה הגורם היחיד אשר ינחה את מייצגי המדינה בערכאות שיפוטיות באשר לעמדה המשפטית של המשרד, בניגוד למצב כיום בו היועצת המשפטית לממשלה היא שמנחה את מייצגי המדינה בערכאות.

עוד מוצע כי בפרסום תזכיר חוק ממשלתי, שר יוכל להורות על פרסום תזכיר חוק ממשלתי, ואם מדובר בהצעת חוק הנוגעת למספר משרדי ממשלה ויש לגביה חילוקי דעות, אזי הממשלה תכריע במחלוקת. המשמעות היא שמחלקת ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים לא תהיה "צד" בעניין פרסום תזכירי חוק ממשלתיים, בשונה מהמצב כיום.

72. לפנינו נדבך נוסף, מקיף ובעל מוטת כנפיים רחבה ביותר, במסכת הפעולות של המשיב 1 והממשלה בראשותו להחלשת שומרי הסף ובפרט להחלשת מעמדה של היועצת המשפטית לממשלה כפרשנית המוסמכת של הדין, באופן המחייב את כל רשויות השלטון, כל עוד לא קבע בית המשפט אחרת.

73. הצעת החוק אושרה בוועדת השרים על אף התנגדותה הנחרצת של היועצת המשפטית לממשלה, אשר הזהירה מפני קידום הצעת החוק ותיארה אותה כ"זאב בעור של כבש". בחוות דעתה, קבעה היועצת המשפטית לממשלה כי:

"ההצעה מבטלת כליל את המעמד המחייב של חוות הדעת של היועמ"שית כלפי הרשות המבצעת בכללותה, ואת בלעדיות הייצוג בערכאות, המהווים ערובה משמעותית לשלטון החוק ברשות המבצעת, והיא יוצרת פוליטיזציה של הייעוץ המשפטי הציבורי, בכך שהיא מכפיפה החלטות משפטיות מסוימות למרותם של מנכ"ל המשרד או של הממשלה".

ובהמשך קובעת היועצת המשפטית לממשלה, כי "ההצעה אינה מבקשת לקדם את עצמאותם של היועצים המשפטיים למשרדי הממשלה כי אם להחליש את מערך היעוץ המשפטי לממשלה בדרך של פירוקו לגורמים והכפפתו לדרג הפוליטי. משמעותה של ההצעה היא פוליטיזציה של הליך גיבוש העמדה המשפטית של גופי הממשלה. כל אחד מרכיביה של ההצעה לא כל שכן בהצטברותם צפויים להוביל להחלשה משמעותית של מערך היעוץ המשפטי לממשלה, וכתוצאה מכך להביא לפגיעה קשה שלטון החוק, במינהל התקין ובזכויות הפרט".

ולבסוף קובעת היועצת המשפטית לממשלה, וזהו העיקר לענייננו, כי: "הצעת החוק המצטרפת לדברי חקיקה רבים שקודמו בעת האחרונה ואשר תכליתם היא הסרת מגבלות משפטיות מעל כוחו של השלטון, תוך ערעור עד כדי הקרסה של עקרונות בסיסיים של שלטון החוק במדינת ישראל"⁹.

74. בהתייחס לכל הליכי החקיקה והיוזמות לשינויים במערכת המשפט המקודמים על ידי הממשלה ועל ידי שרים מטעמה, כמתואר בסעיפים 38-73 לעיל, יטענו ויוכיחו העותרים במסגרת הטיעון המשפטי לעתירה כי הם אינם ניתנים עוד להפרדה כאילו הם אינם נובעים, כרוכים, קשורים ומתופעלים על ידי רצונותיו ופעולותיו של המשיב 1, הנאשם בפלילים, לצורך קידום. על כך מצביעה במפורש גם המשיבה 3, פעם אחר פעם, בחוות דעתה ביחס לשינויים אלו כמפורט בעתירה, על כך מלמדת העובדה שכל אחת מהיוזמות והחקיקות אינה נתקלת בכל התנגדות והיא מתקבלת בממשלה בהסכמה פה אחד, מבלי שאף חבר ממשלה פוצה את פיו בדעת מיעוט. על כך מלמדת העובדה שכאשר חבר ממשלה (שר הבטחון לשעבר יואב גלנט) מתנגד לעמדת ראש הממשלה, הוא מפוטר ועל כן מלמדת העובדה שכשראש הממשלה אינו מעוניין בקידום נושא כלשהו - הנושא אינו מקודם כלל.

מכאן כי ראש הממשלה אינו יכול עוד לאחוז במקל משני קצותיו: מצד אחד להנות מתמיכה וגיבוי מלאים ללא כל עוררין של כל אחד ואחת מחברי ממשלתו לאורך כל תקופת כהונתו ביחס לכל יוזמה וחקיקה המוצעת על ידי הממשלה אשר בראשה הוא עומד ואותה הוא מנהל ביד רמה, ומצד שני להעמיד פנים ולטעון שאין לו כל קשר לשינויים הדרמטיים ומרחיקי הלכת במערכת המשפט שמבצעת הממשלה בראשותו, ללא הרף, ללא לאות וללא תנאי מרגע הקמתה ועד עצם היום הזה - שינויים אשר כל אחד מהם עשוי לסייע לו באופן אישי במשפטו הפלילי ומשכך נאסר עליו לקדם בכל דרך שהיא בתפקידו כראש ממשלה.

לפיכך מתחייב לקבוע כי החלטות הממשלה בעניינים אלו קשורות בטבורן ואינן ניתנות להפרדה מהעובדה שבראש הממשלה עומד נאשם בפלילים בעבירות חמורות של קלון, אשר גורלו ועתידו האישי תלוי בהחלטותיה, וכי זו הסיבה המרכזית העומד ביסוד ההליכים לשינויים במערכת המשפט, אשר תכליתם החלשת מעמדם של שומרי הסף והרשות השופטת במדינה.

מכאן מתחייבת המסקנה כי המשיב 1 מקדם ותומך בכל דרך (בין במישרין ובין בעקיפין ובשתיקה) בשינויים במערכת המשפט, ובכך **הוא מפר באופן מובהק וחד משמעי את ההתחייבות שנתן בפני 11 השופטים ואת חובותיו מכח כללי ניגוד העניינים ומכח ההסדר המחייב אותו בעניין זה שלא לעשות שימוש בעוצמתו השלטונית לשם השגת תועלות אישיות במשפטו הפלילי.**

דברים אלו ברורים ומובנים היטב גם ליועצת המשפטית לממשלה, כפי שעולה בבירור מהאמור בסעיף 67 לתגובתה מיום 7.7.25 לבקשות למתן צו ביניים בבג"ץ גילון, כאשר בהתייחסותה לפגמים המהותיים בהם נגועה החלטת הממשלה ציינה:

"שינוי זה נעשה בעת שראש הממשלה עומד למשפט פלילי בבית המשפט המחוזי בירושלים, והיועץ המשפטי לממשלה מחזיק בסמכויות ייחודיות ביחס להליך".

ג. **המשיב 1 עשה שימוש פסול בכוחו השלטוני ובמעמדו כראש ממשלה לצורך השפעה על משפטו הפלילי - כך עולה מתצהירו של ראש השב"כ לשעבר, רונן בר**

75. בחודש דצמבר 2024 החלה פרשת ההגנה במשפטו הפלילי של המשיב 1.

⁹ https://www.calcalist.co.il/local_news/article/bjm54wdblx

76. המשיב 1 עשה כל שלא ידו כדי לדחות את עדותו בפרשת ההגנה. תחילה טען כי העובדה כי עליו לטפל בענייני המלחמה מונע ממנו להתייצב לעדותו במועד שנקבע וביקש לדחות את תחילת פרשת ההגנה לחודש פברואר 2025. בהמשך וביום 19.10.24, לאחר שכלי טייס בלתי מאויש ששיגר ארגון החיזבאללה פגע בחלון ביתו בקיסריה, טען כי נוכח האיומים הביטחוניים עליו לא ניתן לקיים את עדותו, שכן מדובר בדפוס קבוע שמתפרסם לציבור באשר למיקום בו הוא מצוי ולזמנים המדויקים בו הוא מצוי במיקום זה.

77. אלא שטענה זו של המשיב 1 לא קיבלה גיבוי מטעם ראש השב"כ לשעבר, רונן בר. בשלב זה החל המשיב 1, הן במישרין והן באמצעות גורמים נוספים, לרבות באמצעות שרי הממשלה, חברי הקואליציה ואף נשיא המדינה, להפעיל מסכת לחצים כבדים על רונן בר כדי שיקבע, בחוות דעת מקצועית-ביטחונית מטעמו, כי קיימת מניעה ביטחונית לקיים את עדותו של המשיב 1 במשפטו הפלילי ומשכך - מתחייב לדחות את ההליך במשפטו.

78. עובדות אלה התגלו לראשונה במסגרת העתירות שנדונו בפני בית משפט נכבד זה נגד החלטת הממשלה להדיח את ראש השב"כ רונן בר בבג"ץ ראש השב"כ. בפסק הדין נקבע כי החלטת ההדחה התקבלה על ידי הממשלה כאשר ראש הממשלה מצוי בניגוד עניינים אובייקטיבי נוכח חקירות ביטחוניות בקרב יועציו ומקורביו בלשכתו ע"י השב"כ, כפי שיפורט בהמשך.

79. ביום 4.4.25 הוגשה תגובת היועצת המשפטית לממשלה בעתירות בעניין ראש השב"כ, במסגרתה צורפה כנספח א' הודעת ראש השב"כ, בה פירט את הנסיבות שעמדו ברקע ההחלטה לפיטוריו. הודעת ראש השב"כ מעלה תמונה מבעיתה, לפיה ראש הממשלה פעל בניגוד עניינים בתפקידו הציבורי בדרישותיו מראש השב"כ, תוך שעשה שימוש באמצעים רבי העוצמה העומדים לרשותו, לצרכיו האישיים, וזאת באופן שיטתי בנושאים שונים.

זאת, בראש ובראשונה - לצורך השגת חוות דעת ביטחונית, אשר תקבע כי הנסיבות הביטחוניות, נכון לאותה העת, לא מתאפשר לקיים את עדותו הרציפה במשפטו הפלילי. המדובר בפעולה מובהקת בניגוד עניינים השייכת לליבת הפעולות שנאסר על ראש הממשלה לבצע בהיותו נאשם בפלילים, ואשר סותרת חזיתית את התחייבותו המפורשת בפני 11 השופטים בבג"ץ הרכבת הממשלה, לפיה יימנע מביצוע כל פעולה בניגוד עניינים בקשר למשפטו הפלילי.

כך מבהיר ראש השב"כ בסעיף 10 להודעתו, אשר צורפה כאמור לתגובת היועצת המשפטית לממשלה בעתירות בעניין ראש השב"כ:

"במהלך חודש נובמבר 2024 דרש ממני ראש הממשלה, באופן חוזר ונשנה, לתת חוות דעת ביטחונית אשר תקבע למעשה כי הנסיבות הביטחוניות אינן מאפשרות את קיומה של עדותו הרציפה במשפטו הפלילי. לאחר שניהלתי תהליך מול כלל הגורמים המקצועיים וגובשה מעטפת אבטחתית ראויה, הגעתי למסקנה כי אין מניעה ביטחונית לקיום העדות במתכונת שנקבעה, ובהמשך מתכונת זו הוצגה בפני בית המשפט ואושרה על ידו. עדכנתי בכך את ראש הממשלה. אי הסכמתי לקבל את דרישות ראש הממשלה בעניין זה, נתנה, לדעתי, את האות להעלאת הטענה לפיה שורר בינינו "חוסר אמון", כביכול."

- נספח א' לתגובת היועצת המשפטית לממשלה בבג"ץ ראש השב"כ מצ"ב כנספח 4.

עוד מדגיש ראש השב"כ בסעיף 10 להודעתו זו, כי **נדרש לתקף את הערכת המצב הביטחוני לצורך מתן עדותו של ראש הממשלה במשפטו הפלילי מדי חודש בחודשו.** על כן **אין חולק כי הסכנה המוחשית והממשית לניצול**

עוצמתו השלטונית של המשיב 1, בניסיון לכפות על ראש השב"כ את מתן חוות הדעת הביטחונית המבוקשת עבורו לתועלתו האישית לשם הימלטות מאימת הדין, עודנה שרירה וקיימת בכל עת, וכלשון ההודעה:

"בהתאם להחלטות בית המשפט הדין בעניין [במשפטו הפלילי של ראש הממשלה – הח"מ], גם היום נדרש ראש השירות לתקף את הערכת המצב והמלצתו בעניין עדות ראש הממשלה מידי חודש".

80. שנית, ולא פחות חמור מכך - לצורך דיכוי המחאה הציבורית הרחבה שקמה נגדו ונגד הממשלה שבראשותו, אשר ביסודה התקוממות ציבורית נגד השינויים במערכת המשפט שביקשה (ועודנה מבקשת) הממשלה לבצע, אשר בכל אחד משינויים אלו טמונה תועלת אישית לנאשם המשיב 1 במשפטו הפלילי.

ראש השב"כ מתאר, בסעיף 13 להודעתו, פעולות בניגוד עניינים שביצע המשיב 1, אשר מטלטלות בחומרתן ובפגיעה הגלומה בהן למשטר הדמוקרטי ולזכויות היסוד של אזרחי המדינה. בין היתר מבהיר ראש השב"כ כי הוא עצמו נדרש לעמוד על עצמאותו המקצועית מול ראש הממשלה "גם באירועים הנוגעים לאופן הטיפול של השירות בסוגיות הנוגעות לאזרחי ישראל ובכל הנוגע להפעלת סמכויות השירות לפעולה מול אזרחי המדינה".

81. דברים אלו, המעורפלים קמעה, קיבלו המחשה מפורשת בדברי ב"כ ראש הממשלה במהלך הדיון שהתקיים ביום 8.4.25 בעתירות בעניין ביטול ההחלטה לפיטורי ראש השב"כ. שם ציין, באופן גלוי ובטבעיות, כאילו המדובר בדבר של מה בכך, את העובדה אשר דומה כי הותירה את כל שומרי החוק במדינת ישראל בתדהמה, לפיה לפני השבעה באוקטובר ביקש המשיב 1 מראש השב"כ לנקוט באמצעים העומדים לרשות שירות הביטחון הכללי במדינת ישראל נגד הציבור העצום שהפגין נגד השינויים במערכת המשפט, שינויים אותם ביקשו המשיב 1 וחברי ממשלתו לכפות על מדינת ישראל, אשר כל מהותם החלשת שומרי הסף, החלשת שלטון החוק וכן פגיעה אנושה ברשות השופטת, בעקרון הפרדת הרשויות ובמשטר הדמוקרטי בכללותו.

וידגש - הניסיון לדיכוי המחאה קשור ישירות לאינטרס האישי של נתניהו במשפטו, שכן המחאה נאבקה נגד השינויים במערכת המשפט, אשר למשיב 1 היה עניין אישי עוצמתי ביותר לקדמם.

82. נוכח טענות ב"כ הממשלה, במסגרת תגובת הממשלה לעתירות בבג"ץ ראש השב"כ, לפיהן ראוי היה כי טענות אלה של ראש השב"כ יהיו מגובות בתצהיר ערוך כדין, הורה בית המשפט בהחלטתו מיום 8.4.25 כי ניתנת האפשרות לראש השב"כ להגיש תצהיר לתמיכה בטענותיו העובדתיות, ככל שברצונו לעשות כן, תוך שבמקביל חייב את המשיב 1 להגיש תצהיר לתמיכה בטענותיו העובדתיות.

83. בהתאם לכך, הגיש ראש השב"כ ביום 21.4.25, תצהיר מטעמו לתמיכה במלוא העובדות שהובאו על ידו בהודעתו מיום 4.4.25. יוער, כי תצהירו של ראש השב"כ חולק לשני חלקים - האחד, חלק גלוי, והשני, חלק חסוי האוחז 31 עמודים וכן נספחים, אשר על פי הקשרם של הדברים ההנחה היא כי יש בהם כדי לחזק את טענותיו ואת עמדתו של ראש השב"כ בנושא.

- תצהירו הגלוי של ראש השב"כ מיום 21.4.25 מצ"ב כנספח 5.

84. ככל שבית המשפט הנכבד ימצא לנכון יוכל לעיין בחלק החסוי, המצוי ברשות בית המשפט הנכבד במסגרת ממסמכי העתירה בבג"ץ ראש השב"כ. היות והחלק החסוי הוגש על ידי ראש השב"כ לצורך חיזוק עמדתו באשר לניגוד העניינים ולשיקולים הזרים שעמדו ביסוד בקשות המשיב 1 ממנו בתפקידו, הרי שיש יסוד סביר להניח

כי בעובדות המפורטות בחלק החסוי יש כדי לחזק את טענות העותרים דן, לשם ביסוס המסקנה המשפטית בדבר פעולות המשיב 1 בניגוד עניינים בתפקידו הציבורי, באופן המחייב את קביעת הנבצרות כמבוקש בעתירה.

85. במסגרת החלק הגלוי של התצהיר, הצביע ראש השב"כ על שלושה מוקדים מרכזיים המלמדים על עוצמת הפרתו של המשיב 1 את ההתחייבות שנתן בפני 11 שופטי בית משפט נכבד זה, לפיה הוא יפעל במילוי תפקידו כראש ממשלת ישראל באופן בלתי תלוי באינטרסים האישיים שלו כנאשם בפלילים.

האחד, דרישות המשיב 1 לפעול כנגד אזרחי ישראל הפעילים במחאה הציבורית כנגד הממשלה.

השני, דרישות המשיב 1 מראש השב"כ שמטרתן להשפיע על ניהול משפטו הפלילי.

השלישי, דרישתו של ראש הממשלה מראש השב"כ לעמוד לצידו במקרה של משבר חוקתי.

86. בסעיף 7 לתצהירו מצביע ראש השב"כ על כך שהמשיב 1 הפר, באופן ברור וחד משמעי, את חובתו להימנע מפעולות בניגוד עניינים תוך שימוש בכוחו השלטוני בכל הקשור לניהול ההליך הפלילי בעניינו.

87. ודוק - בסעיף 7' מצהיר ראש השב"כ כי: **"בכל הנוגע למשפט, ראש הממשלה לחץ עלי, באופן חריג וחוזר ונשנה, כדי שאתן הנחייה כי עליו להתנהל בדרך שאינה מאפשרת מדפסיות, פומביות וחשיפה למתקפת טילים, באופן שבפועל אינו מאפשר את ניהול המשפט".**

88. ואם לא די בכך, מצהיר ראש השב"כ כי: **"בתוך כך נעשה ניסיון לכפות עלי נוסח של חוות דעת מקצועית לכאורה שנוסחה על ידי ראש הממשלה או מי מטעמו, והועברה אלי תוך שנדרשתי להציגה כנייר עמדה מטעם ראש השב"כ".**

89. על פי הידוע לעותרים, ביום 20.10.24, למחרת פגיעת הכטב"ם בביתו של המשיב 1, נפגש האחרון עם רונן בר ודרש ממנו הנחיות כתובות להתגוננות מפני כטב"מים וטילים. כעבור מספר ימים, נערכה פגישה נוספת בין השניים במהלכה הגיש המזכיר הצבאי של ראש הממשלה, רומן גופמן, לידי רונן בר מסמך שחיבר המשיב 1 או מי מטעמו, אשר ראש שב"כ נדרש לחתום עליו.

המסמך כולל הגבלות קיצוניות, שאילו הוחלו לא היו מאפשרות את עדותו של המשיב 1. בכתב יד נכתב שם כך: **"בעקבות המצב הביטחוני והניסיון לפגיעה ברה"מ ומשפחתו בקיסריה ניתנות בזאת הנחיות אבטחה מחייבות. מיקומו של ראש הממשלה יישמר בסוד ולא יפורסם ברבים. ראש הממשלה לא ישהה במקום קבוע במועד ידוע. ראש הממשלה ישהה רק במקומות ממוגנים נגד כטב"מים ונגד מקבצים של טילים בליסטיים וטילי שיוט. שהיית ראש הממשלה במעונו תהיה בהתאם להנחיות ספציפיות של גורמי האבטחה. ראש הממשלה יימנע מלהשתתף באירועים ציבוריים שמועדם ומיקומם המדויק פורסם מראש".**

90. רונן בר, שלא ראה לכך שום הצדקה, סירב לחתום על המסמך אך המשיב 1 לא הסתפק בכך, אלא המשיך להפעיל מכבש לחצים על רונן בר במישרין וכן באמצעים נוספים, בין היתר באמצעות שר המשפטים, יריב לוין.

91. כך, על פי הפרסום, ביום 11.11.24 הגיש המשיב 1 לבית המשפט בקשה נוספת לדחיית העדות. שעות אחדות לפני כן כינס שר המשפטים, המכהן כממלא מקום יו"ר ועדת השרים לענייני שב"כ, ישיבה בהשתתפות נציגים של השירות ונציגים משפטיים. לוין ביקש לקבל סקירה מודיעינית של "האיומים האוויריים" כלפי סמלי שלטון, ואז הורה לאנשי שב"כ להציג לו בדחיפות "מענה לאיום" ועוד דרש המלצות לתיקוני חקיקה שיאסרו

פרסום לוחות זמנים ומיקומים של אישים מאובטחים. הנוכחים התרשמו שהוא מקווה להשיג באמצעות הוועדה מה שלא עלה בידו של נתניהו להשיג בלחץ ישיר.

92. ביום 13.11.24 מסר המשיב 1 לבר מכתב בחתימתו, שבו הצביע על הסכנה החמורה הכרוכה במתן העדות בירושלים. במכתבו טען כי: **"מדובר במדפס (דפוס) קבוע ובאירוע פומבי שמיקומו וזמן כינוסו מתפרסמים מראש וברבים [...] בנוסף על כך, כל דיון יימשך שעות ארוכות והדיונים יימשכו חודשים ארוכים, כך שהאויב יוכל להתארגן לפגיעה במדפס בקלות יתרה. בין היתר, הדבר יאפשר לאויב לירות בדיוק רב מטח של טילים בליסטיים שיחריב את הבניין עד היסוד"**.

עוד הוסיף וכתב כי:

"במובנים רבים שהייה שלי בבית המשפט בירושלים היא עוד יותר מסוכנת משהייתי בבתיים", הוסיף נתניהו. "בעוד שהאויב לא ידע אם אני שוהה בבית זה או אחר או באיזה חלק ממנו, מועדי ההגעה שלי לבית המשפט ידועים מראש ומשודרים בשידור חי בזמן אמת. האויב יודע באיזה חדר אני נמצא ואת מיקומי המדויק בתוך החדר. מיותר לומר שבבית המשפט אין מיגון פיזי נגד כטב"מים, ובוודאי שאין שום הגנה נגד טילים בליסטיים שיכולים להפוך את המקום למלכודת מוות לא רק עבורי אלא עבור כל הנוכחים בבניין. הטענה שתהיה לנו התרעה מספקת מול כטב"מים או ירי טילים של חיזבאללה או של איראן אינה מובטחת כלל וכלל, כפי שראינו רק לאחרונה בקיסריה, ובוודאי שהסכנה גדולה עוד יותר אם טילים וכטב"מים אלה יבואו במטח".

93. באותו היום שלח שר המשפטים, לוי, מכתב מטעמו לרוני בר ובו דרש ממנו לפרט את ההנחיות של שב"כ בדבר השתתפות של נתניהו באירועים פומביים.

94. ארבעה ימים לפני תחילת עדותו, שלח יו"ר הכנסת אמיר אוחנה, מכתב חריף להנהלת בתי המשפט בו הוא טען כי היה עליה לתאם איתו מראש את מועד העדות, שכן נתניהו הוא גם חבר כנסת. אלא שסעיף 8 לחוק החסינות, שעליו הסתמך, עוסק בזימון ח"כים לעדות ולא בהיותם נאשמים. השופטים ביקשו חוות דעת בעניין מהיועצת המשפטית לכנסת, שגית אפיק, אשר לפי פרסומים בתקשורת גם עליה הופעלו לחצים רבים מגורמים פוליטיים כדי שתאמץ את הפרשנות המופרכת הזו לחוק אך גם הפעם בלא הצלחה.

95. יומיים לפני תחילת העדות התכנס הקבינט המדיני-ביטחוני לישיבה ובה הסתערו מספר שרים על היועצת המשפטית לממשלה, על כך שלא הסכימה לדחות את עדותו של המשיב 1 והטיחו בה כי היא מפקירה את בטחון ישראל. ביניהם, השר איתמר בן גביר, ואלי הצטרפו לוי, מירי רגב, גילה גמליאל ואורית סטרוק. "אני מבקשת שנעלה את זה (הדחייה) כהחלטה", אמרה סטרוק, ובצלאל סמוטריץ' מיהר לצדד בה. המשיבה 3 התריעה בפני השרים כי מדובר בהתערבות פוליטית פסולה במשפטו הפלילי של המשיב 1 וכי אסור לקבינט לקבל הכרעה כזאת.

96. באותם ימים קיבלה המשיבה 3 שיחת טלפון מנשיא המדינה, הרצוג, ובה ביקש ממנה גם הוא לדחות את העדות, בשל נפילת המשטר בסוריה. עוד לפני כן ניסה הנשיא לשכנע את המשיבה 3 לאמץ את הצעתם של סגגורי הנאשמים ולהעביר את התיקים לגישור¹⁰.

97. **דברים חמורים אלה מצביעים על ליבת ההפרה של המשיב 1 את הסדר ניגוד העניינים ואת ההתחייבות המפורשת שנתן בפני 11 שופטי בית משפט נכבד זה, כשניתן לו המנדט להרכיב את הממשלה על אף היותו**

¹⁰ ערב עדותו, נתניהו ונאמניו דרשו להעצים את האיומים על חייו - משפט נתניהו - הארץ

נאשם בפלילים בעבירות חמורות של קלון, שלא לעשות כל שימוש בכוחו ובעוצמתו השלטונית לשם קידום אינטרסים אישיים הכרוכים במשפטו הפלילי.

98. עוד עולה מתצהירו של ראש השב"כ, כי המשיב 1 ניסה לעשות שימוש פסול בכוחו השלטוני כדי לדכא את המחאה הציבורית נגדו. בסעיף 6 לתצהירו, מפרט ראש השב"כ בהרחבה כיצד דרש ממנו המשיב 1 להפעיל את האמצעים רבי העוצמה המצויים בידי השב"כ, כנגד אזרחי ישראל אשר פעלו במסגרת המחאה הציבורית כנגד הממשלה בראשותו של המשיב 1, בין היתר במחאה על הצעדים הקשים שביצעה הממשלה לריסוק שלטון החוק והדמוקרטיה בישראל. הניסיון לדיכוי המחאה קשור ישירות לאינטרס האישי של נתניהו במשפטו הפלילי, שכן המחאה נאבקה נגד השינויים במערכת המשפט, אשר למשיב 1 היה עניין אישי עוצמתי ביותר לקדם.

99. בסעיף 6א' לתצהירו מציין ראש השב"כ באופן ברור וחד משמעי את הדברים הבאים: "סירבתי להפעיל את סמכויות שירות הביטחון הכללי באופן החורג מייעודו ותפקידיו, בוודאי שלא באופן שעלול לפגוע בזכות המחאה הלגיטימית" וזאת בהתאם לתבחינים שקבע השב"כ לאורם יופעלו סמכויות שירות הביטחון הכללי.

100. עוד מצהיר ראש השב"כ כי בקשות אלה להפעלת סמכויות השב"כ כנגד אזרחי ישראל הגיעו במישרין מראש הממשלה עצמו, במקרים לא מעטים אף בסיומן של פגישות עבודה "ולאחר שביקש את המזכיר הצבאי והקלדנית, המפעילה את מכשירי ההקלטה לצאת מהחדר במטרה ברורה כי חילופי הדברים בעניין זה לא יתועדו". ברור אפוא - כי אף בזמן אמת ידע המשיב 1 כי מדובר בבקשות המנוגדות לדין, שכן אחרת לא היה פועל במפורש מלכתחילה לוודא שהדברים אינם מתועדים בכדי שלא להותיר מהם כל זכר.

101. בתצהיר המשיב 1 מיום 27.4.25 לכאורה מוכחש כי דרש מראש השב"כ לפעול כנגד אנשי המחאה, שכן לטענת המשיב 1 הוא רק ביקש לדעת מהן מגבלות החוק בעניין זה. אלא שבסעיפים 24-26 לתצהירו מפנה המשיב 1 כלפי ראש השב"כ טענה לאכיפה בררנית לפיה ראש השב"כ "יודע לעשות זאת היטב שעה שמדובר בהפגנות של אנשי מחאה מצד אחר של המתרס הפוליטי..." ובהמשך לכך אף מסביר המשיב 1 באריכות את הצורך במתן מענה ראוי על ידי רשויות האכיפה כנגד הפעולות שמתבצעות במחאה. (ראו סעיף 26 לתצהירו). בכך יש כדי ללמד כי הכחשת המשיב 1 את דרישתו מראש השב"כ לפעול נגד אנשי המחאה הינה נטולת כל בסיס, שכן בפועל, על פי תפיסת עולמו עליה הוא מעיד, הוא סבור כי מתחייב היה שראש השב"כ יפעל נגד אנשי המחאה שמחו נגד ממשלתו ונגד ההפיכה המשטרית שביקשה ממשלתו לקדם.

- תצהירו של המשיב 1 מיום 27.4.25 מצ"ב כנספח 6.

102. נזכיר, כי קודם לפנייתו של המשיב 1 לראש השב"כ, פעל המשיב 1, פעם אחר פעם, בבקשות חוזרות ונשנות לדחיית תחילת מתן עדותו בפרשת ההגנה במשפטו הפלילי.

בהקשר זה, הגישו חברים בקבוצת "מבצר הדמוקרטיה", הנמנים עם העותרים דן, את העתירה בבג"ץ כרמי במסגרתה פירטו את מלוא המסכת העובדתית בקשר לניהול ההליך הפלילי של המשיב 1 באופן המעיד על השימוש הפסול שעשה במצב הבטחוני במדינת ישראל ובהארכת המלחמה לצורך דחיית הדיונים במשפטו הפלילי. עתירה זו נמחקה על הסף על ידי בית המשפט העליון תוך חיוב העותרים בהוצאות לטובת המשיבים, על יסוד שני נימוקים מרכזיים:

האחד, כי שעה שהותרה כהונתו של המשיב 1 בכפוף להסדר ניגוד עניינים אזי "אין למדינת ישראל ראש ממשלה של שלום וראש ממשלה של מלחמה, וממילא לא ניתן לקבל כי כשירות לשמש בתפקיד מתייחסת אך לתקופת שגרה, ואינה משתרעת גם על ימי חירום" (פס' 9 לפסק הדין בבג"ץ כרמי);

השני, שעה שטענה המשיבה 3 בתגובתה המקדמית שהוגשה מטעמה בעתירה בבג"ץ חלוץ כי סוגיית ניגוד העניינים מטופלת על ידה באופן שוטף, כדי וכנדרש, אין עילה להיעתר לסעדים "מרחיקי לכת", כלשונה, שהתבקשו בעתירה שם וכן בעתירה זו. נקבע כי "על רקע הדברים הללו, לפיהם היועצת המשפטית לממשלה מודעת לצורך בבחינת הסדר ניגוד העניינים באופן שוטף, ובהיעדר טעם מיוחד לסבור שהיא אינה עושה כן איננו מוצאים הצדקה להתערב באופן הפעלת סמכותה, וזאת על אחת כמה וכמה בהינתן הסעדים הדרמטיים המבוקשים בעתירה" (ר' ס' 11 לפסק הדין בבג"ץ חלוץ).

103. הנה אם כן, בעת, מתצהירו של ראש השב"כ עולה בבירור כי האופן בו התנהל המשיב 1 במשפטו באמצעות באי כוחו, היה רק נדבך אחד, במאמציו של המשיב 1 להשפיע על ניהול ההליך בעניינו, וכי לצד זאת פעל המשיב 1 באופן עקבי ונחרץ בהפעלת לחצים על ראש השב"כ, כדי להשפיע על מהלך המשפט, והכל תוך שימוש פסול ובלתי חוקי בסמכותו כי שעומד בראש הממשלה שאליו כפוף ראש השב"כ על פי דין.

104. שני אישורים נוספים, ברורים ומפורשים, לכך שהכחשת המשיב 1 בתצהירו, בנוגע לדרישתו מראש השב"כ לפעול כנגד המחאה, הינה שקרית, ניתן למצוא בסעיף 62 לתגובת הממשלה בעתירות בעניין ראש השב"כ, שם נכתב בריש גלי כי ראש השב"כ "נמנע מלפעול כנגד פעולה מתוכננת ומאורגנת לחולל סרבנות המונית בצה"ל שמטרתה השבתת יחידות וזרועות אסטרטגיות שלמות של כח המגן של מדינה מאוימת", וכן בדברי ב"כ הממשלה וראש הממשלה באותו ההליך, במהלך הדיון שהתקיים ביום 8.4.25, בו אישר בעל פה כי אכן ראש הממשלה הורה לראש השב"כ לפעול ולהפעיל את האמצעים שבידי שירות הבטחון הכללי נגד אנשי המחאה.

105. אישור נוסף לכך שדברי המשיב 1 בתצהירו אינם זוכים לאמון שיפוטי יש בעובדה שבית המשפט העליון, בסעיף 96 לפסק דינו של כב' הנשיא עמית בעניין ראש השב"כ, דחה את גרסת המשיב 1 בסעיף 28 לתצהירו, (שם הצהיר כי: "אובדן האמון שלי בו החל מיום השבעה באוקטובר ואילך"), תוך שבית המשפט קבע מפורשות כי לא הונחה תשתית עובדתית לדברים. לפיכך יטענו העותרים כי אין ליתן משקל ראייתי של ממש להכחשתו של המשיב 1 בתצהירו מיום 27.4.25 בעניין דרישתו מראש השב"כ לפעול נגד אנשי המחאה.

106. יתרה מכך, אף עולה מתצהירו של ראש השב"כ כי המשיב 1 ניסה לעשות שימוש פסול בכוחו הפוליטי והשלטוני לשם קידום אינטרסים אישיים במשפטו הפלילי, בכך שהטריד אותו באופן אובססיבי פעם אחר פעם בעניינו של לוחם שב"כ, שהנו בעלה של מובילת המחאה הציבורית נגד הממשלה, שקמה ברסלר, במטרה להוביל לפיטוריו על רקע פעולות המחאה שאשתו מובילה נגד השינויים במערכת המשפט - למעשה, פיטורים פוליטיים לכל דבר ועניין, ומשיקולים אישיים וזרים, כמקובל במשטרים דיקטטוריים שבהם מי שנחשד בהתנגדותו למשטר, או שמא נאמר ב"חוסר אמון" כלפי השלטון, נענש ומודח מתפקידו.

107. בסעיף 6'ז לתצהיר, מציין ראש השב"כ כי בשיחות שקיים עמו המשיב 1, דרש ממנו ראש הממשלה והבהיר לו כי "ככל שיתקיים משבר חוקתי, עלי לציית לראש הממשלה ולא לבג"ץ". פירוט הדברים במלואו בהקשר זה הובא במסגרת החלק החסוי של התצהיר, אשר, כאמור, חזקה עליו כי יש בו כדי לשפוך אור רב על מסכת העובדות בעניינו. יחד עם זאת, די באמור בתצהיר הגלוי כדי ללמד בבירור על מספר דברים, כדלקמן:

(1) על נכונו, ואולי אף על כוונותיו, של ראש הממשלה לפעול בניגוד לדין, קרי בניגוד להוראות הייעוץ המשפטי לממשלה ובניגוד לפסיקת בג"ץ.

(2) על נכונו, ואולי אף על כוונותיו, של ראש הממשלה להביא להסלמה עד כדי משבר חוקתי, את חובת הציות לחוק, להוראות הייעוץ המשפטי לממשלה ולפסיקת בג"ץ.

(3) על נכונותו, ואולי אף על כוונותיו, של ראש הממשלה לפעול בכוח הזרוע, תוך שימוש באמצעים המיוחדים שבידי שירות הביטחון הכללי, נגד שלטון החוק ונגד רשויות אכיפת החוק ומערכת המשפט במדינת ישראל.

108. מכאן כי לפנינו הוכחה מפורשת לפעולות ממשיות של המשיב 1 בניגוד העניינים, שמטרתן פגיעה קשה בשלטון החוק, בגורמי אכיפת החוק וברשות השופטת במדינת ישראל, פעולות המשליכות באופן ישיר וממשי על מצבו המשפטי כנאשם בפלילים.

109. דברים אלו מבססים בבירור את המסקנה המתחייבת לפיה המשיב 1, הנאשם בפלילים בעבירות חמורות של קלון, חותר ופועל באופן ממשי, תוך שימוש בכוחו השלטוני כמי שעומד בראש הממשלה אליה כפוף ראש השב"כ במסגרת תפקידו, כדי להביא לפרוק שלטון החוק, להחלשתם של גורמי אכיפת החוק ולפגיעה קשה במערכת המשפט בכללותה. בעניין זה פועל המשיב 1 אך ורק על פי האינטרס האישי-העוצמתי שלו כנאשם בפלילים, הסבור כי מערכת שלטון החוק עוינת לו, ומשכך הוא עושה כל שביכולתו ותוך שימוש בעוצמתו השלטונית כדי להילחם בה, תוך שהוא מתעלם לחלוטין מחובותיו כמי שעומד בראש ממשלת ישראל לשמור על מערכת המשפט, על שלטון החוק ועל הרשות השופטת של מדינת ישראל הדמוקרטית, לטובת האינטרס הציבורי. ונזכיר נשכחות - על פי דין חייב המשיב 1 את נאמנותו הבלעדית אך ורק לאינטרס הציבורי, זאת הן מכח הדין והן מכח התחייבותו בפני 11 השופטים, עת נקבע כי למרות היותו נאשם בפלילים מותר כי ירכיב ממשלה ויעמוד בראשה.

110. יודגש כי בתצהיר התשובה מטעם המשיב 1 אין כל התייחסות לטענה חמורה זו שהעלה ראש השב"כ והיא הדרישה של המשיב 1 כי יציית לו ולא לחוק ולבית המשפט העליון בעת "משבר חוקתי", מכאן כי בהעדר כל הכחשה מתחייב לאמץ את הצהרת ראש השב"כ בעניין זה כתשתית עובדתית מוכחת.

111. דוגמא לשיטת פעולתו של המשיב 1, באופן המלמד כי אינו בוחל בשימוש בכוחו השלטוני בניגוד לדין לשם השגת תועלות אישיות, ניתן למצוא בתצהירו של ראש השב"כ לשעבר, מר יורם כהן, אשר כיהן בתפקיד בין השנים 2011-2016. תצהיר זה הוגש ביום 7.4.25, במסגרת העתירות בעניין ראש השב"כ, וממנו עולה בבירור כי גם בעבר עשה המשיב 1 שימוש נפסד ופסול בכוחו השלטוני כדי לנסות ולהכפיף את מערכת אכיפת החוק, ובפרט את השב"כ אשר אווז באמצעים העוצמתיים והמשמעותיים ביותר לשליטה על אוכלוסיות, לשם השגת אינטרסים אישיים פוליטיים ואחרים.

- תצהירו של מר יורם כהן מצורף כנספח 7.

112. כעת נראה כי המשיב 1 איבד כל רסן והוא אף אינו טורח לפעול במחשכים בהפרותיו את שלטון החוק, אלא פועל בניגוד עניינים מובהק, כפי שקבע בית המשפט הנכבד בפסק דינו בבג"ץ ראש השב"כ, בפומבי ובריש גלי והכל תוך הפרה מפורשת, ביוזעין ובגלוי, של הוראותיה המחייבות של היועצת המשפטית לממשלה בעניין זה.

ד. הצהרת המשיב 1 בדבר מינויו של האלוף דוד זיני לראש השב"כ הבא, בעודו מצוי בניגוד עניינים אובייקטיבי, כפי שקבע בית המשפט הנכבד בבג"ץ רונן בר, ותוך שבכך הוא מפר את הוראותיה המפורשות של היועצת המשפטית לממשלה, המחייבות אותו על פי דין

113. ביום 21.5.25 ניתן פסק דינו של בית המשפט העליון בבג"ץ ראש השב"כ. פסק הדין עסק בשאלת חוקיות החלטת ראש הממשלה להביא את נושא סיום כהונת ראש השב"כ לממשלה וכן חוקיות החלטת הממשלה בדבר סיום כהונת ראש השב"כ. פסק הדין מונה שורה ארוכה של פגמים משפטיים שנפלו בתהליך קבלת ההחלטה ובהחלטה לגופה.

114. בתוך כך קבע בית המשפט העליון כי בעת הפעלת סמכותו בנוגע לסיום כהונת ראש השב"כ, היה ראש הממשלה שרוי בניגוד עניינים, לאור מעורבות יועציו הקרובים בפרשות הפליליות. צוין, כי אמנם ראש הממשלה עצמו איננו חשוד בפרשות האמורות, אך יש לו אינטרס אישי בתוצאותיהן, שכן "כל קביעה משפטית הנוגעת להתנהלות התקינה של לשכת ראש הממשלה, ולא כל שכן בעת מלחמה, היא מסוג הדברים המשליכים על תדמיתו ומעמדו של ראש ממשלה, כל ראש ממשלה".

115. בית המשפט העליון הוסיף והתייחס להצהרות תקשורתיות של ראש הממשלה עצמו, בגדרן "הכניס את ראשו לקלחת" וטען כי הליכי החקירה והאישום בפרשות הפליליות נועדו לפגוע בו מבחינה פוליטית. משכך, בא בית המשפט העליון לכלל מסקנה כי "מדבריו של ראש הממשלה עצמו עולה כי לתפישתו-שלו, התפתחות החקירה עשויה הייתה להשליך, בין היתר, על עתידו הפוליטי. ראש הממשלה קשר את עצמו בעבותות לחקירות אלו ולתוצאתן, אף אם אינו חשוד בהן". עוד צוין כי נגיעתו האישית של ראש הממשלה בפרשת המימון הקטארי נלמדת אף מכך שהלה נקרא למסור עדות פתוחה בפרשה זו.

116. בית המשפט העליון עמד על הקשר ההדוק שבין ההחלטה על הפסקת כהונתו של ראש השב"כ ובין הפרשות הפליליות. בתוך כך, נכתב כי:

"להפסקת כהונת ראש השב"כ – אשר מופקד, בין היתר, על ניהול החקירות בפרשת הדלפת המסמכים המסווגים ובפרשת המימון הקטארי עשויה להיות השפעה מהותית על מהלכן של חקירות אלו. ראש השב"כ, מתוקף אחריותו כמי שעומד בראש השירות, מעורב בניהול החקירות באופן אישי והחלטות עקרוניות בעניין מהלכי החקירה מובאות לאישורו. משכך, לסיום כהונת ראש השב"כ עלולה להיות השפעה ממשית על התנהלות החקירות [...] במצב דברים זה, שבו לתוצאות החקירות עלולות להיות השפעה על אינטרסים אישיים של ראש הממשלה, הטענה בדבר חשש מפני שימוש לרעה בסמכות לסיים את כהונת ראש השב"כ לצורך השפעה על מהלכי החקירות, אינה טענה בעלמא, כך שקיים פוטנציאל של ממש לקיומו של ניגוד עניינים בין האינטרס האישי של ראש הממשלה ובין תפקידו הציבורי".

117. עוד נקבע, כי ניגוד העניינים של ראש הממשלה נובע גם מהאינטרס האישי של יועציו בתוצאות החקירות, שכן ניגוד עניינים אישי עשוי להתבטא גם בניגוד בין האינטרס הציבורי שעליו מופקד איש הציבור ובין אינטרס של אדם או גוף המקורבים אליו.

118. לפיכך, נקבע כי ראש הממשלה מצוי בניגוד עניינים, ועל כן הוא אינו יכול להיות חלק מהליך קבלת ההחלטה, כאמור בסיפת סעיף 85 לפסק דינו של כב' הנשיא עמית:

"מסקנתנו היא, אפוא, שבמועד קבלת ההחלטה להעלות את נושא סיום כהונת ראש השב"כ לסדר היום וכן במועד הישיבה שדנה בהצעת החלטה 2904, ראש הממשלה היה מצוי בניגוד עניינים, באופן שצריך היה למנוע ממנו כל מעורבות בסוגיית הפסקת כהונת ראש השב"כ."

119. בית המשפט העליון קבע עוד כי אין בעובדה שההחלטה על הפסקת כהונת ראש השב"כ התקבלה על ידי הממשלה כולה כדי לרפא את הפגם האמור, שכן עצם השתתפותו של ראש הממשלה בהצבעה, בשעה שהיה שרוי בניגוד עניינים, פגמה בתקינות ההליך כולו ומובילה לפסלות ההחלטה.

120. בית המשפט העליון נמנע מלקבוע מסמרות בשאלה אם ניגוד העניינים של ראש הממשלה "הדביק" גם את יתר שרי הממשלה במועד ההחלטה על סיום הכהונה, אך הוסיף וקבע כי:

"אין לכתוד כי בנסיבות העניין עשוי היה להתעורר הרושם לפיו שרי הממשלה שימשו אך 'כזרועו הארוכה' של ראש הממשלה במהלך הדיון וההצבעה. כך, ראש הממשלה היה 'הרוח החיה' מאחורי ההחלטה, הוא שיזם את העלאת סוגיית סיום כהונת ראש השב"כ על סדר יומה של הממשלה, ועל עמדתו והכרעתו נשענו גם חברי הממשלה בהתייחסותם לסוגיה".

121. כפועל יוצא מהחלטת בית המשפט העליון, בדבר קיומו של פוטנציאל ממשי לניגוד עניינים, ולאור הצורך ביישום המתחייב של פסק הדין לנסיבות העובדתיות העדכניות הנוגעות למינוי ראש השב"כ הבא, פנתה המשיבה 3 בו ביום מתן פסק הדין לראש הממשלה והורתה לו כדלקמן:

"עליך להימנע מכל פעולה הנוגעת למינוי ראש שב"כ קבוע או ממלא מקום. זאת, עד להשלמת הבחינה המשפטית של העניין, לימוד פסק הדין ויישומו על הנסיבות העובדתיות העדכניות. נוכח דחיפות העניין, נגבש בימים הקרובים הנחיות משפטיות בעניין מינוי ראש שב"כ חדש אשר יבטיחו את תקינות ההליך".

- מכתב היועצת המשפטית לממשלה לראש הממשלה מיום 21.5.25 מצ"ב כנספח 8.

122. שעות ספורות לאחר מכן, קיים ראש הממשלה מסיבת עיתונאים, בגדרה אמר, בין היתר, כי: "פסק הדין שניתן הוא שערורייתי, הוא פוגע בחוק במפורש, הוא פוגע בדמוקרטיה, הוא פוגע בביטחון המדינה [...]

מקשה על מינוי ראש השב"כ או פיטור ראש השב"כ – זה אותו הדבר [...] ממשלת ישראל בראשותי תמנה ראש שב"כ. זה חיוני לביטחון שלנו ואנחנו נעשה את זה."

123. באותה מסיבת עיתונאים, התייחס ראש הממשלה גם לפרשות הפליליות ובין היתר הציג גרסה בנוגע למעורבות של יונתן אוריד באירועים הנחקרים. בהקשר זה אמר: **"אני תקפתי את קטאר לא רק בשיבות הקבינט – אני תקפתי אותם בתקשורת. בתקשורת! והנחתי את יועצי התקשורת שלי, שעודדו אותי, כולל יונתן אוריד, לתקוף את קטאר. ואחרי שתקפתי את קטאר, הם הגיבו! אמרו איך אתה עושה את זה? [...] אני תקפתי אותם. הם תקפו אותי בחזרה. אז אני רוצה להגיד לך, זה הכול עלילה אחת; זה פייק מוחלט; כמו שהיו פייק עלילות גם כן – שרצו לעצור את ה-, לשים ניגוד עניינים שהם מייצרים באופן מלאכותי [...] , אני שמעתי מה שהשופט**

אמר, בעניין של יונתן אוריד, כן. הוא אמר - אני לא רואה פה שום עבירה! על מה אתם מחזיקים אותו? מה פתאום הוא במעצר בית, ועוד פעם אתם רוצים מעצר בית? אין פה שום בעיה, אין פה שום פגיעה בביטחון המדינה, בבלט! סליחה על הביטוי. הוא מתבטא קצת בדרך יותר משפטנית, כן?

אז אני רוצה להגיד לך, זה יתברר כעלילה מוחלטת, אני לא צריך להביא, ולהגיד, על משהו שהוא לא נכון ולא קיים, ואני גם רוצה להגיד לך, אני לא רוצה לפרוס לך את כל האנשים במערכות שלנו שמקבלים כסף מקטאר. צריך להפסיק את זה"¹¹.

124. למחרת היום ועוד לפני שהושלמה הבחינה המשפטית, פורסם ביום 22.5.25 בתקשורת, כי ראש הממשלה הודיע על החלטתו למנות את האלוף דוד זיני לראש השב"כ הבא בהתאם לסמכות הנתונה בידיו לפי סעיף 3(א) לחוק שירות ביטחון כללי, התשס"ב-2002.

125. בהמשך לכך, נמסרה הודעה מלשכת ראש הממשלה לפיה **"החקירות בעניין קטאר מנוהלות על-ידי השב"כ ומשטרת ישראל, ומלוות ומפוקחות על ידי היועצת המשפטית לממשלה. לראש השב"כ המיועד אין השפעה כלשהי על כך. למרות זאת, על מנת למנוע לזות שפתיים בכל הנוגע לחקירות בעניין קטאר, ראש הממשלה מבהיר שראש השב"כ המיועד לא יעסוק כלל בחקירות אלו"**.

126. כפי שנקבע בחוות דעתו של המשנה ליועצת המשפטית לממשלה, ד"ר גיל לימון, הודעה זו ניתנה בחוסר סמכות, ויש בה דווקא כדי לחזק את ניגוד העניינים של ראש הממשלה בקשר למינוי, ולהצביע למצער על מודעותו לקושי בהיבט זה.

127. ביום 26.5.25 פורסם בתקשורת כי בישיבת הממשלה שנערכה נמסרה הצהרה לפיה הממשלה מקדמת בברכה את כוונתו של ראש הממשלה למנות את האלוף זיני לתפקיד ראש השב"כ.

128. על רקע דברים אלה, שיגרה המשיבה 3 מכתב אל המשיב 1, שם קבעה במפורש כי המשיב 1 מצוי בניגוד עניינים אשר מונע ממנו את העיסוק, במישרין או בעקיפין, במינוי ראש השב"כ או ממלא מקומו.

עוד הוסיפה המשיבה 3 וקבעה כי:

¹¹ <https://www.maariv.co.il/news/politics/article-1198677>

"החלטתך בעניין האלוף זיני, שהתקבלה במצב של ניגוד עניינים, תוך התעלמות מהקביעות בפסק הדין וההנחיות המשפטיות, פסולה ובלתי חוקית".

- **מכתבה של המשיבה 3 מיום 26.5.25 מצ"ב כנספח 9.**

129. למכתבה זה של המשיבה 3, צורפה חוות דעתו של ד"ר גיל לימון הקובעת: **"בתמצית, מסקנתי – על בסיס פסק דינו האמור של בית המשפט העליון ובהתייחס לנסיבות העובדתיות העדכניות, היא כי ראש הממשלה היה נגוע בניגוד עניינים חמור בהתייחס למינויו של ראש השב"כ החדש, ופעל בניגוד להכרעתו של בית המשפט העליון ותוך הפרה מודעת של הנחיות משפטיות מחייבות . כתוצאה מכך, החלטתו לקדם את מינויו של האלוף זיני – פסולה ובלתי חוקית".** [ההדגשות אינן במקור - הח"מ].

- **חוות דעתו של המשנה ליועצת המשפטית לממשלה מיום 26.5.25 מצ"ב כנספח 10.**

130. מן האמור לעיל עולה בבירור כי **המשיב 1 פעל בניגוד מפורש להוראות היועצת המשפטית לממשלה, אשר על פי דין מחייבות אותו כל עוד לא פסק בית המשפט אחרת, ואף בניגוד לעקרון שנקבע בפסק הדין בעניין ראש השב"כ, לפיו בפיטורי ראש השב"כ פעל המשיב 1 תוך קיומו של פוטנציאל אובייקטיבי לניגוד עניינים.**

131. יתרה מכך, במסיבת העיתונאים גילה המשיב 1 את דעתו לפיה "מינוי ראש השב"כ או פיטורי ראש השב"כ - זה אותו הדבר" ומכאן שהבין בבירור כי מכח פסק הדין נאסר עליו לעסוק בסוגיית מינוי ראש שב"כ חדש, כפי שבו ביום הובהר לו במכתבה המפורש של היועצת המשפטית לממשלה.

132. העובדה שלהודעת המשיב 1 בנוגע למינוי האלוף זיני לתפקיד ראש השב"כ החדש אין כל תוקף אופרטיבי, (שכן נדרש כי הנושא יובא תחילה בפני הוועדה המייעצת למינוי בכירים בשירות המדינה - "וועדת גרוניס", ולאחר מכן בפני הממשלה המחליטה), **מחזקת את המסקנה לפיה החלטת ראש הממשלה להכריז על מינויו של האלוף זיני לתפקיד ראש השב"כ הבא, למחרת מתן פסק הדין בבג"ץ ראש השב"כ ובניגוד מוחלט להוראותיה המפורשות של המשיבה 3, נועדה למטרת ביזוי זילות מערכת המשפט, מתוך רצון ומוטיבציה לפגוע בשלטון החוק ובכך להוביל למשבר חוקתי בישראל, ברוח הדברים עליהם הצהיר ראש השב"כ בתצהירו מיום 21.4.25, כמפורט בפרק ג' לעיל.**

133. יצוין כי כנגד חוות דעת המשיבה 3 בעניין זה הוגשה עתירה לבית משפט נכבד זה התלויה ועומדת בבג"ץ 18133-06-25 גויאלי ואח' נ' היועצת המשפטית לממשלה ואח'.

ה. הפרת הוראות הייעוץ המשפטי לממשלה על ידי המשיב 1 וממשלתו - פגיעה מהותית במעמד שומרי הסף ובשלטון החוק, המובילה לשינוי המשטר הדמוקרטי במדינת ישראל

134. בנוסף להפרות הרבות, החוזרות ונשנות, של ראש הממשלה את הסדר ניגוד העניינים המחייב אותו בתפקידו הציבורי, כמתואר לעיל, וכן בנוסף להפרת חוות דעתה בעניין מינוי ראש השב"כ הבא, כמתואר בפרק ד' לעיל, **מפר ראש הממשלה ביוזעין ובמפורש, כדבר שבשגרה, את הוראות הדין ופועל בניגוד מוחלט להוראותיה המפורשות של היועצת המשפטית לממשלה בשורה ארוכה של מקרים, אשר על פי דין מחייבות אותו בתפקידו, כל עוד לא פסק בית המשפט העליון אחרת.** כפי ששב והדגיש בית המשפט הנכבד אך לאחרונה בבג"ץ 6198/23, התנועה למען איכות השלטון בישראל ו-391 אח' נ' שר הביטחון, (25.6.2024):

”נחזור למושכלות ראשונים - היועצת המשפטית לממשלה היא הפרשנית המוסמכת של הדין כלפי הרשות המבצעת. כל עוד לא פסק בית המשפט אחרת, פירושה את הדין משקף את המצב המשפטי - הקיים והמצוי - ופירושה זה מחייב את הרשות המבצעת. עמדה זו יצוקה בעשרות שנות פסיקותיו של בית משפט זה.”

135. בכך יוצר המשיב 1 נורמה חדשה של הפרות דין ושל זלזול מופגן בשומרי הסף ובמערכת המשפט, באופן הפוגע אנושות בשלטון החוק במדינה, במערכת אכיפת החוק וברשות השופטת וגורם לפגיעה קשה ביסודותיו הגרעיניים של המשטר הדמוקרטי במדינת ישראל.

136. כך, לשם המחשה ומבלי למצות את המקרים, יובאו להלן מספר דוגמאות מהעת האחרונה לפעולותיו של ראש הממשלה בניגוד להוראותיה המפורשות והמחייבות של היועצת המשפטית לממשלה בנושאים הבאים:

א. הוראת הייעוץ המשפטי לממשלה בנוגע ליישום חובת הגיוס השוויוני על המגזר החרדי, בהתאם לפסק הדין בבג"ץ 6198/23 הנ"ל. במכתבו של ד"ר גיל לימון, המשנה ליועצת המשפטית לממשלה, שנשלח מיד לאחר מתן פסק הדין מיום 25.6.24, נקבע כי על מערכת הביטחון לפעול באופן מידי לביצוע פסק הדין לגיוסם של תלמידי הישיבות החייבים בשירות צבאי, בהתאם לצרכי הצבא וליכולותיו. בנוסף, יש להימנע מכל פעולה להעברת כספים, באופן ישיר או עקיף, שיש בה משום תמיכה בפעילותם של אלה שנמנעים מגיוס, או שיש בה משום עקיפת פסיקתו של בית המשפט.

- **מכתבו של ד"ר גיל לימון מיום 25.6.24 בעניין יישום הוראות פסק הדין בעניין גיוסם של תלמידי ישיבות מצ"ב כנספח 11.**

בתגובה לכך, השיב מזכיר הממשלה, יוסי פוקס במכתבו מיום 5.8.24 כי נעשתה עבודת מטה בצה"ל ביחס ליכולתו לקלוט גיוס תלמידי ישיבות וכי מכתבה מהווה התערבות בשיקול הדעת המקצועי של צה"ל. ביום 7.8.24 שיגרה המשיבה 3 מענה חריף למכתבו זה של מזכיר הממשלה, באומרה כי התכלית של מכתבו היא "לאפשר לממשלה לפעול בניגוד לדין בתחום הגיוס", דהיינו להכשיר אי ציות לחוק שירות ביטחון ולפסיקת בג"ץ. המשיבה 3 שבה והבהירה כי "במצב החוקי הנוכחי מתחייב להוציא צווי גיוס באופן מידי ושוויוני".

נוכח הפרת הוראות אלה של הייעוץ המשפטי לממשלה והן של בית המשפט הנכבד, פנתה המשיבה 3 פעם נוספת במכתבה מיום 5.3.25 בו הביעה דאגה מכך שיעדי הגיוס של החרדים לא הושגו. היא הדגישה את הצורך בפעולה דחופה לאכיפת חובות הגיוס, כולל שלילת הטבות כלכליות ממשותמים, והציעה לקדם צעדים אלו בהחלטות ממשלה או מנהליות, ללא צורך בחקיקה¹². כל אלה לא הועילו והממשלה ממשיכה הלכה למעשה בעשיית דין עצמית תוך ביזוי פסק דינו של בית המשפט הנכבד.

- **מכתבה של המשיבה 3 מיום 7.8.24 מצ"ב כנספח 12.**

ב. מכתב היועצת המשפטית לממשלה לראש הממשלה מיום 6.6.24 לפיו היא קובעת כי המנגנון החוקי המתאים לבחינת סוגיות בהיקף ובמידת החשיבות הלאומית של אירועי מלחמת 'חרבות ברזל' הינו בהקמת וועדת חקירה ממלכתית וכן את הדחיפות העליונה להקמתה. המשיבה 3 קבעה כי ועדת

¹² <https://www.kan.org.il/content/kan-news/defense/871926>

חקירה ממלכתית היא האמצעי המיטבי ביותר להתמודד עם הסיכונים במישור המשפט הבין-לאומי, אשר אם יתגשמו עלולים להוביל לפגיעה משמעותית באינטרסים של המדינה. כן קבעה המשיבה 3, כי לא קיים כל מנגנון אחר שהולם את הצרכים והסיכונים היחודיים שעמם המדינה מתמודדת בעת הזו. בעקבות עמדתה זו, עתרה הממשלה לייצוג פרטי נפרד במסגרת העתירות שהוגשו נגד החלטת הממשלה שלא להקים בשלב זה וועדת חקירה ממלכתית, ובמסגרת עתירות אלה הגישה המשיבה 3 את עמדתה המקדמית לפיה מדובר בנסיבות בהן הקמת וועדת חקירה ממלכתית היא הכרחית ואין מנגנון אחר בלתה במצב הדברים הנוכחי. למרות עמדה נחרצת זו, הממשלה ממשיכה פעם אחר פעם, לדחות את קבלת ההחלטה בנושא, וכעת לאחר חלוף למעלה משנה ושמונה חודשים מיום פרוץ טבח השבעה באוקטובר טרם התקבלה כל החלטה בדבר הקמת וועדת חקירה ולא כל שכן החלטה בדבר הקמת וועדת חקירה ממלכתית.

- מכתבה של היועצת המשפטית לממשלה מיום 6.6.24 מצ"ב כנספח 13.

ג. הוראת היועצת המשפטית לממשלה לראש הממשלה מיום 16.3.25, מיד לכשנודע לה כי בכוונתו להביא לישיבת ממשלה החלטה בעניין סיום כהונת ראש השב"כ, אשר אסרה עליו במפורש לפתוח בהליך סיום הכהונה עד להשלמת הבירור העובדתי והמשפטי בעניין זה, לרבות בשאלת עצם חוקיות עיסוקו בנושא בעת הזו, כדלקמן:

"לא ניתן לפתוח בהליך סיום כהונה כאמור, עד להשלמת בירור התשתית העובדתית והמשפטית שעומדת ביסוד החלטתך ואפשרותך לעסוק בנושא בעת הזו. זאת בשל רגישותו יוצאת הדופן של העניין; תקדימיותו; החשש כי ההליך נגוע באי חוקיות ובניגוד עניינים, ובשים לב לכך שתפקיד ראש שירות הביטחון הכללי אינו משרת אמון אישית של ראש הממשלה."

נתניהו פעל בניגוד מוחלט להוראה המחייבת והמפורשת של היועצת המשפטית לממשלה בעניין זה
והביא את החלטתו בעניין סיום כהונת ראש השב"כ להחלטת ממשלה.

- מכתבה של היועצת המשפטית לממשלה מיום 16.3.25 מצ"ב כנספח 14.

ד. עמדת הייעוץ המשפטי לממשלה בעניין חובת מינוי נציב שירות המדינה כפי שהובאה במכתבה של המשיבה 3 מיום 19.6.24. בחוות דעתו של ד"ר גיל לימון, אשר צורפה למכתבה, הודגש הצורך במינוי נציב שירות המדינה באמצעות ועדת איתור מקצועית, על מנת להבטיח את עצמאותו ואי-תלותו של הנציב, וכן לשמור על האופי הממלכתי והא-פוליטי של שירות המדינה. בשל כך הבהירה המשיבה 3 כי היא מתנגדת למינוי ישיר של הנציב על ידי ראש הממשלה ללא הליך תחרותי, תוך שציינה כי יש לקבוע תנאי סף ודרישות כשירות לתפקיד, ולהקים ועדת איתור בהרכב מקצועי שיכלול שופט בדימוס, נציגי ציבור ואנשי מקצוע. זאת, בין היתר משום אופיו הייחודי של תפקיד הנציב, המחויב לפעול בממלכתיות ובאופן בלתי תלוי, והשפעתו העמוקה על דמותו של שירות הציבורי.

- מכתבה של המשיבה 3 מיום 19.6.24 מצ"ב כנספח 15.

ה. עמדת הייעוץ המשפטי לממשלה מיום 4.5.25 בעניין הצעת החוק לפיצול תפקיד היועצת המשפטית לממשלה, כמפורט בפרק ב' לעיל. במכתבה זה הביעה המשיבה 3 התנגדות נחרצת להצעות החוק לפיצול תפקידה. היא הדגישה כי ההצעות מקודמות באופן חפוז, ללא עבודת מטה סדורה, וללא

היוועצות בגורמים הרלוונטיים. בנוסף, היא ציינה כי יש חשש כבד שההצעות נועדו לקדם אינטרסים פרסונליים, במיוחד לאור העובדה שהן מקודמות במהלך ניהול משפטו הפלילי של ראש הממשלה ובזמן שמתנהלות חקירות פליליות נוספות נגד נבחרי ציבור והזכירה את מסקנות ועדת שמגר, שקבעה שאין לפצל את התפקיד, והביעה חשש שהמהלך יחליש את מערך התביעה הכללית ויפגע בשלטון החוק.

- מכתבה של המשיבה 3 מיום 4.5.25 מצ"ב כנספח 16.

ו. עמדת הייעוץ המשפטי לממשלה מיום 18.5.25 בעניין טיוטת חוק התקשורת (שידורים), תשפ"ה-2025, (הצעת החוק של השר קרעי בתחום התקשורת), לפיה אין לאשר את קידומה במתכונתה הנוכחית. בעמדת הייעוץ המשפטי לממשלה כפי שהובאה במכתב זה, נמתחה ביקורת נוקבת נגד ההצעה בשל המעורבות שהיא מתירה לדרג הפוליטי בתקשורת, זאת באמצעות מינוי חברי מועצת רשות השידורים החדשה, באופן שעלול לפגוע בעצמאות הגופים המפקחים על השידורים. בנוסף, הצעת החוק מבטלת את ההפרדה הקיימת בין שיקולים מסחריים של הערוצים לבין שיקולי עצמאיים של מערכות החדשות, דבר שעלול לפגוע במהימנות ומקצועיות של התכנים המשודרים.

- עמדת הייעוץ המשפטי לממשלה ביחס לטיוטת חוק התקשורת מיום 18.5.25 מצ"ב כנספח 17.

בנוסף ציינה המשיבה 3 כי ההצעה כוללת הסדרים המאפשרים לגופים מסחריים חזקים להשתלט על מספר במות תקשורת, תוך החזקות צולבות, באופן המביא לצמצום מגוון הדעות וחותר תחת עקרון 'ריבוי הבמות'.

כמו במקרים אחרים, גם כאן מקדמת הממשלה רפורמה משמעותית במסגרת הליך חקיקה חפוז שכן ההצעה הובאה לדיון בוועדת השרים לחקיקה לפני שהושלמה הכנתה המקצועית, וללא דברי הסבר, באופן המקשה על הבנת ההסדרים והבסיס שהחוק נשען עליהם. **למרות עמדתה הנחרצת של המשיבה 3, אישרה וועדת שרים לחקיקה את הצעת החוק תוך התעלמות בוטה ומפורשת מעמדתה זו**¹³.

ז. עמדת הייעוץ המשפטי לממשלה בעניין שינוי הרכב הוועדה לבחירת שופטים מיום 2.3.25 - חוק-יסוד: השפיטה (תיקון מס' 4), וחוק בתי המשפט (תיקון מס' 105), התשפ"ג-2023 - לפיה המתווה המוצע הופך את שיטת בחירת השופטים לשיטה שבה השיקולים המקצועיים נדחקים לקרן זווית, ההסכמה הפוליטית מקבלת משקל בכורה וביחס לבית המשפט העליון אף משקל מכריע.

- עמדת הייעוץ המשפטי לממשלה בעניין שינוי הרכב הוועדה לבחירת שופטים מיום 2.3.25 מצ"ב כנספח 18.

על אף שמדובר בנושא חוקתי-משטרי מן המעלה הראשונה, המצריך חשיבה מעמיקה ומעורר קשיים משמעותיים, עליהם הצביעה היועצת המשפטית לממשלה, כאמור, בפועל זמן קצר לאחר מכן, ביום 10.3.25, החלה וועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת לעסוק בהסתייגויות שעלו להצעות החוק ובהצבעה עליהן, כשההסתייגות כלל לא נבחנה באופן אמיתי אלא נועדו לסמן "ווי" בלבד כדי להתקדם בהליך החקיקה והליך החקיקה קודם עד תומו, עד אשר ביום 27.3.2025 אושר התיקון לחוק היסוד

¹³ https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001510624&utm_source=chatgpt.com

בקריאה שנייה ושלישית בכנסת. נגד התיקון לחוק היסוד הוגשו שורה של עתירות אשר עודן תלויות ועומדות בפני בית משפט נכבד זה.

ח. עמדת היועצת המשפטית לממשלה אשר התנגדה לשינוי בשיטת בחירת נציב תלונות הציבור על שופטים. הצעת החוק, שאושרה בכנסת למרות התנגדות היועצת המשפטית, קובעת כי נציב תלונות הציבור על שופטים יבחר ברוב של 70 חברי כנסת, במקום על ידי הוועדה לבחירת שופטים. היועצת המשפטית לממשלה התנגדה למהלך זה והתריעה כבר במכתבה בחודש יוני 2024 כי השינוי יוביל לפגיעה בעצמאותה של הרשות השופטת ולהחלשתה וכי אין כל ערובה בנוסח המוצע לכך שייבחר לתפקיד אדם בעל הכישורים ההולמים והמתאימים ביותר לתפקיד.

- עמדת הייעוץ המשפטי לממשלה מיום 30.6.2024 מצ"ב כנספח 19.

137. בנוסף לכך, פועלת הממשלה בראשותו של המשיב 1 לפירוק השירות הציבורי במדינת ישראל מתוך כוונה מובהקת להשתלט על מוקדי קבלת החלטות שעד כה הנם מקצועיים ונטולי שיקולים פוליטיים, על מנת להופכם לעושי דברו של המשיב 1.

138. כך למשל, סרב המשיב 1 להישמע לפסיקת בית המשפט העליון ולאישי את משרת נציב שירות המדינה, עד אשר יוביל להדחתם של שישה מחברי הוועדה שאינם נחשבים ל"אנשי שלומי". זאת, לאחר שמינויו של מ"מ נציב שירות המדינה, שנעשה מטעם המשיב 1 וממשלתו, נפסל ע"י בית משפט נכבד זה והוגבל, בהתאם להצעת בית המשפט ולהסכמת ראש הממשלה, בפסק דינו בבג"ץ 10548-01-25, **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ראש הממשלה** (28.1.2025) כי כהונתו של עו"ד כחלון בתפקיד מ"מ נציב שירות המדינה תהא ל-3 חודשים או עד למינוי נציב קבוע, לפי המוקדם; כי תקופת הכהונה לא תוארך; וכי תקופה זו לא תובא בחשבון לצורך מינויים עתידיים.

בהמשך, ביום 12.5.25, ניתן פסק דינו של בית המשפט הנכבד בבג"ץ 37830-08-24 **מכון לואיס ברנדייס לחברה, לכלכלה ולדמוקרטיה, המסלול האקדמי המכללה למינהל מיסודה של הסתדרות הפקידים בתל אביב נ' ממשלת ישראל** (12.5.2025), במסגרתו התקבלו ברוב דעות עתירות נגד שתי החלטות ממשלה הקובעות מנגנון חד-פעמי למינוי נציב שירות המדינה הבא, באמצעות ועדת מינויים; נקבע בדעת הרוב, כי הליך המינוי שבו דבקה הממשלה אינו יכול לעמוד, הן בשל אי-סבירות קיצונית והן בשל חשש מהותי לקיומם של שיקולים פוליטיים זרים בהליך המינוי; לנוכח מאפייני תפקידו של הנציב כ"שומר סף", מינויו מותנה בעיגון מנגנון מינוי קבוע שיהיה מבוסס על הליך תחרותי.

139. נוכח היעדר איוש תפקיד נציב שירות המדינה, כל הליך איושם של נושאי המשרות הבכירות בשירות הציבורי אינו מתאפשר כלל, ובכלל זה אף משרתו של ראש השב"כ, אשר "ועדת גרוניס" נדרשת לאשר את מינויו. לא זו אף זו, וועדת המינויים, וועדת האיתור וועדת השירות בראשות נציב שירות המדינה מוקפאות גם הן, באופן המונע מינוי מנכ"ל למשרד ראש הממשלה; מנכ"ל למשרד לשוויון חברתי; מנכ"ל למשרד הפנים; ראש מינהל הגיור וראש המטה של תנופה בצפון.

140. ביום 9.6.25 מונה פרופ' דניאל הרשקוביץ למ"מ נציב שירות המדינה, באופן זמני למשך שלושה חודשים בלבד, וזאת לאחר שהמשיב 1 ניסה לקדם מינויים של מועמדים מטעמו, כגון מנכ"ל הרבנות הראשית, יהודה

כהן, אשר נפסלו ע"י היועצת המשפטית לממשלה בהתאם לאמות המידה שהותוו בפסק דינו של בית המשפט הנכבד¹⁴.

141. דפוס התנהלות זה זהה לדפוס התנהלותו של שר המשפטים, חה"כ יריב לוין, אשר סירב לכנס את הוועדה לבחירת שופטים על מנת לעכב את מינויו של נשיא בית המשפט העליון, מתוך כוונה להוביל שינוי בשיטת בחירת השופטים, בכדי שהממשלה תוכל לבחור נשיא לבית המשפט העליון שישירת את האינטרסים הפוליטיים שלה ושל המשיב 1 העומד בראשה.

142. התנהלות זו הנה חלק מתוכנית אסטרטגית רחבה יותר של הממשלה, בראשות המשיב 1, והיא **פירוק השירות הציבורי ו"הרכבתו מחדש" על בסיס פוליטי ולא מקצועי**. צבר של אירועים מאז הוקמה הממשלה מעידים על כך שהממשלה פועלת נגד רשויות המדינה ונגד שלטון החוק, רשויות אכיפת החוק, הרשות השופטת, הנוהג וכללי הדין. כך למשל: המשיב 1 דן על תפקיד מינוי ראש השב"כ הבא עם אלוף בצה"ל ללא ידיעת הרמטכ"ל ומבלי להיוועץ עמו; שר הביטחון עקף את הרמטכ"ל ומורה ישירות לפרקליטה הצבאית הראשית שלא להגיע לכנס לשכת עורכי הדין; טרם אויש תפקיד נציב שירות המדינה באופן קבוע, כפי שפורט לעיל.

143. בכך מנסה הממשלה לפרק את עצמאותם של גופים מרכזיים במדינה, לרבות צה"ל והשב"כ, תוך הפרת כלל, נוהג ודין, באופן שמוביל לטשטוש מוחלט בכל הנוגע לעצם קיומם של כללי המשטר הדמוקרטי במדינת ישראל.

144. המשיב 1 מוביל מהלך רחב וסדור של פגיעה שיטתית ומאורגנת במוסדות השלטון ובראשם מערכת אכיפת החוק והרשות השופטת, בעודו נאשם בפלילים בעבירות חמורות של קלון, באופן המוביל בהכרח ליצירת משבר חוקתי אשר יכשיר ציבורית אי ציות לפסקי דין.

145. הדברים ברורים כשמש וכך הם אף תוארו על ידי כב' נשיא בית המשפט העליון, הש' עמית, בנאומו בכנס לשכת עורכי הדין באילת מיום 26.5.25: **"מזה תקופה, העצמאות השיפוטית נתונה למתקפה בזירה הציבורית והפוליטית ולעיתים אף במהלך דיונים בבתי המשפט. ללא העצמאות השיפוטית, תחדל הרשות השופטת מלשמש כגורם מאזן לרשויות אחרות והיא עלולה להפוך לכלי בידהן"**¹⁵.

כך תוארו הדברים, באותו היום ובאותו המעמד, גם על ידי היועצת המשפטית לממשלה בהתייחסותה לפגיעה במוסדות הדמוקרטיים: **"היבט מרכזי של השינוי המשטרי הוא החלשה שיטתית של המוסדות הדמוקרטיים המהווים בלמים ואיזונים מפני שימוש לרעה בכוח השלטוני. מסוכנת במיוחד הפגיעה ברשות השופטת ובעצמאותה ... הם הערובה המרכזית למניעת ניצול לרעה של הכוח השלטוני בישראל"**¹⁶.

146. עוד נציין בעניין זה את מופעי האימים שהתרחשו באולם בית המשפט העליון במסגרת הדיון בשני ההליכים הקשורים לתפקיד ראש השב"כ, הן בהליך שעסק בפיטורי ראש השב"כ היוצא רונן בר ביום 8.4.25, והן בהליך שעסק במינוי ראש השב"כ הבא ביום 1.7.25. כאשר ציבור הנוכחים באולם ביזה בכל דרך את מערכת המשפט ואת שופטי בית המשפט העליון, ובכלל זאת את נשיאו של בית המשפט העליון, באופן קיצוני וחסר תקדים. זאת נעשה תוך קריאות בוז באולם, שריקות במשרוקיות, צעקות ומחאות כפיים, התעלמות מוחלטת מדרישות השופטים באולם, עד אשר הרכב השופטים נאלץ להוציא החלטה שיפוטית בדבר הוצאתם של

¹⁴ היועמ"שית אישרה את מינוי דניאל הרשקוביץ למ"מ נציב שירות המדינה - גלובס

¹⁵ <https://www.gov.il/he/pages/judgespeech26052025>

¹⁶ <https://www.israelhayom.co.il/news/law/article/18045886>

האזרחים מן האולם. התנהלות זו מעידה על חילחול עמוק של המסרים האנרכיסטיים נגד מערכת המשפט ונגד שלטון החוק בקרב אזרחי המדינה, באופן המסכן מאד את שלטון החוק והמשטר הדמוקרטי במדינה.

147. פגיעה קשה זו בדמוקרטיה אף קיבלה את התייחסותו של כב' הנשיא עמית במהלך הדיון שהתקיים ביום 1.7.25, כאשר ביטא במלוא החומרה את דבריו באומרו: **"אני לא מכיר מדינה מערבית מתוקנת שהדברים קורים בצורה הזו. לדידי זה ממש פגיעה בליבת הדמוקרטיה. לא פחות"**.

ו. ריסוק אמון הציבור במערכת השלטון ואכיפת החוק תוך חתירה תחת יסודות המשטר הדמוקרטי

148. כדי להכשיר את תודעת הציבור לקראת המשבר החוקתי ולאי הציות של המשיב 1 למערכת המשפט ולרשויות אכיפת החוק, גרם המשיב 1 תחת כהונתו נזק עצום, בעיקר מאז הועמד לדין במשפטו הפלילי, למדינת ישראל כאשר הוא מסית בריש גלי את אזרחי ישראל ואת הציבור כנגד מערכות השלטון ובפרט כנגד מערכת המשפט ואכיפת החוק.

149. בנימין נתניהו, במהלך כהונתו כראש ממשלה וכנאשם בתיקי האלפים, השמיע שורת אמירות חריפות נגד מערכת אכיפת החוק והמשפט בישראל. דברים אלו נאמרו במטרה אחת - לערער את אמון הציבור במוסדות המדינה וליצור אווירת כאוס שלטוני.

150. כך למשל, במסיבת עיתונאים שנערכה לאחר הגשת כתב האישום נגדו, קרא המשיב 1 להקים ועדה ציבורית חיצונית שתחקור את התנהלות הפרקליטות והמשטרה, באומרו: **"הציבור זכאי לחקירות נקיות שמחפשות את האמת. הדרך היחידה לשקם את אמון הציבור במערכת, היא להקים ועדה ציבורית חיצונית בלתי תלויה. הגיע הזמן לחקור את החוקרים"**¹⁷.

151. המשיב 1 אף מנצל את הבמה במשפטו הפלילי כדי להמשיך ולהוציא מסרים מסיתים כלפי מערכת אכיפת החוק. כך, במהלך עדותו בבית המשפט במהלך משפטו הפלילי ביום 9.4.25, תקף המשיב 1 את מערכת אכיפת החוק, והשווה את התנהלותה למשטרים טוטליטריים: **"משטר אפל, אני ניצוד – מרגיש במרחק גרמניה או טהרן"**¹⁸.

152. באותה עדות, טען נתניהו כי חוקר המשטרה כורש ברנור "סחט באיומים את ארי הרז", עד מדינה בתיק 4000.

153. במהלך עדותו אף האשים המשיב 1 את ראשי מערכת אכיפת החוק, כולל המפכ"ל לשעבר רוני אלשיך, בזיהום החקירה ובהטיה פוליטית מכוונת נגדו. הוא טען כי העיתוי של הגשת כתב האישום נגדו - ביום פרסום "תוכנית המאה" בבית הלבן - נבחר במכוון כדי לפגוע בו פוליטית¹⁹.

154. במהלך כהונתו, המשיב 1 התעמת עם בכירים במערכת הביטחון, כולל הרמטכ"ל וראשי השב"כ והמוסד, לעיתים באופן פומבי ויוצא דופן. הדבר פגע באמון הציבור במוסדות אלו ויצר תחושת אי יציבות. כך למשל, המשיב 1 התבטא בפומבי נגד חקירת השב"כ בפרשת הדלפת המסמכים הסודיים ויצר דה-לגיטימציה לחקירה תוך שהוא אומר כי: **"כואב לנו מאוד שהורסים את חייהם של אנשים צעירים בטענות סרק כדי לפגוע בשלטון**

¹⁷ <https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-5630028,00.html>

¹⁸ https://www.israelhayom.co.il/news/law/article/17716158?utm_source=chatgpt.com

¹⁹ שם.

הימין... במדינה דמוקרטית לא עוצרים אנשים בגלל הדלפה ל-20 יום במרתפים - תוך מניעת מפגש עם עו"ד במשך ימים רבים - רק כדי לחלץ מהם אמירות שווא נגד ראש הממשלה"²⁰. גורמי ביטחון בכירים הגיבו בחריפות לכך והבהירו היטב, כי "דה-לגיטימציה לחקירות שב"כ ומשטרה שתפקידן למנוע דליפת סודות בזמן מלחמה, היא פגיעה בביטחון".

155. ביום 10.4.25 פרסם המשיב 1 סרטון ראשון שכל מהותו קמפיין קונספירטיבי שנועד בין היתר להכשיר את דעת הקהל למהלך אגרסיבי שישנה מן היסוד את מדינת ישראל. כל זאת כשהוא נאשם בפלילים ובמהלך ניהול משפטו וכשברקע הדברים מתנהלות חקירות בשתי פרשות חמורות הנוגעות לפגיעה בביטחון המדינה של גורמים בלשכתו.

156. בין היתר, המשיב 1 ציץ ברשת החברתית, טוויטר ש"באמריקה ובישראל, כשמנהיג חזק מהימין מנצח בבחירות, הדיף סטייט בשירות השמאל משתמש באופן מעוות במערכת הצדק כדי לסכל את רצון העם". בנאום באוניברסיטה בבודפשט הוא טען שאביו אמר לו ש"אתה צריך חינוך, אחרת תהיה בחסדיהם של הפקידים שלך. קוראים לזה דיף סטייט".

157. במעשים אלה ובאמירות אלה, פוגע המשיב 1 באמון הציבור במוסדות המדינה ואף מנסה לשבש את חקירת פרשת קטאר-גייט ואת משפטו הפלילי באשמת שוחד, מרמה והפרת אמונים. אולם מעבר לכך, מנצל המשיב 1 את הבמה הציבורית הנתונה לו, כדי להשיג תמיכה ציבורית במהלך של עריפה, באיבחה, של צמרת המערכות הציבוריות בישראל ושומרי הסף במשטר דמוקרטי, והחלפתם ב"פקידים" הנאמנים לו, החל מנציב שירות המדינה, דרך ראש השב"כ ועד ליועצת המשפטית לממשלה. חיזוק לכך יש בעצם העילה שטען לה לפיטורי ראש השב"כ, אשר הייתה נעוצה כולה בטענה ל"אובדן אמון אישי" של המשיב 1 בו.

158. בדבריה של היועצת המשפטית לממשלה מיום 26.5.25, מצביעה היועצת המשפטית לממשלה על התופעה שהתפתחה במחוזותינו כחלק מהובלת ההפיכה המשטרית, והגדירה אותה כ"סילוף המושגים הדמוקרטיים והשפה המשטרית" וכך אמרה²¹:

"אני מבקשת להצביע על תופעה מסוכנת לא פחות. סילוף המושגים הדמוקרטיים והשפה המשטרית שלובה ומתערבבת בפגיעה במוסדות ומזינה אותה. לסילוף יש אפקט ממסך הוא מקשה על הציבור לראות את תמונת המציאות באופן בהיר. כך לדוגמא לאחרונה מקום שבו בית המשפט קבע שפעולה שלטונית נעשתה בניגוד לדין הוא הותקף באופן אוטומטי והוצג כמי שפועל בניגוד לעניין".

בדבריה אלו הדגישה היועצת המשפטית לממשלה את שטוענים העותרים כאן, כי: "זה היפוך יוצרות מכוון שדומה שנועד להכשיר אי ציות לפסיקות של בית המשפט".

מיצוי הליכים

159. ביום 25.5.25, בסמוך לאחר שהודיע המשיב 1 על מינויו של האלוף דוד זיני לראש השב"כ בניגוד להנחייתה המפורשת של היועצת המשפטית לממשלה, לפיה מנוע המשיב 1 מלמנות את ראש השב"כ הבא נוכח הימצאותו בניגוד עניינים, שלחו העותרים מכתב התראה אל היועצת המשפטית לממשלה בדרישה לקביעת נבצרות

²⁰ https://13tv.co.il/item/news/politics/security/jyofy-904334774/?utm_source=chatgpt.com

²¹ ר' ה"ש 13 לעיל.

תפקודית של המשיב 1 מלשמש בתפקיד ראש הממשלה לפי סעיף 16(ב) לחוק-יסוד: הממשלה. העתק המכתב נשלח למשיבים 1-2.

160. במכתבם, ציינו העותרים כי לא רק שהמשיב 1 הפר ביודעין את הוראתה של היועצת המשפטית לממשלה, המהווה הוראה מחייבת על פי דין, כל עוד לא ניתנה כל הכרעה שיפוטית אחרת, אלא שהמשיב 1 פועל באופן שיטתי בניגוד לדין ובניגוד לאינטרס הציבורי, תוך הפרה ברורה של הסדר ניגוד העניינים המחייב אותו בתפקידו הציבורי, בראש ובראשונה בכל הנוגע לקידום ולביצוע שינויים במערכת המשפט, שתכליתם להיטיב עם מצבו כנאשם בפלילים.

עוד נטען כי המשיב 1 פועל בכוונת מכוונת לפגיעה בשלטון החוק ולחתימה תחת מוסדות המשטר הדמוקרטי בישראל. פעולותיו של המשיב 1 אינן מותרות עוד מקום לספק כי המשיב 1 אינו מכבד ואינו רואה עצמו כפוף עוד לרשות השופטת ולגורמי אכיפת החוק בישראל, וכך גם פועלת הממשלה בראשותו. פגיעתו והחלשתו של המשיב 1 את שלטון החוק, את שומרי הסף ואת הרשות השופטת, המשמשת כגורם מאזן ומרסן בדמוקרטיה הבנויה של שלושת רשויות השלטון, מהווה אפוא פגיעה אנושה ובלתי הפיכה ביסודותיה הגרעיניים של הדמוקרטיה ובעקרונותיה הבסיסיים של שיטת המשפט הישראלית. על כן, דרשו העותרים מהיועצת המשפטית לממשלה כי תפעיל את סמכותה לפי סעיף 16(ב) לחוק-יסוד: הממשלה ותקבע כי נבצר מהמשיב 1 להמשיך ולשמש כראש ממשלה.

161. חרף העובדה כי חלפו למעלה מ-6 שבועות מאז נשלח המכתב אל המשיבים, כאמור, עד למועד הגשת העתירה לא התקבלה כל תשובה וכל התייחסות בעניין, וזאת על אף שמדובר בסוגייה החשובה והקריטית ביותר להמשך ניהולה התקין של מדינת ישראל בכל החזיתות. לפיכך לא נותרה לעותרים כל דרך משפטית אחרת מלבד הגשת העתירה דנן.

- **מכתב מיצוי הליכים מיום 25.5.25 מצ"ב כנספח 20.**

הטיעון המשפטי

א. הנחות היסוד שהובילו לדחיית עתירות לקביעת נבצרות תפקודית בעבר - אינן מתקיימות עוד

162. העותרים יטענו כי **החובה המשפטית לקבוע נבצרות תפקודית**, (אשר תכונה לעיל ולהלן גם: "**נבצרות מהותית**" או "**נבצרות מהותית-תפקודית**") של המשיב 1 להמשיך לכהן בתפקיד ראש הממשלה **התגבשה כעת באופן מוחלט**, לאור ההפרות הבוטות ומשולחות הרסן של המשיב 1, הן את הסדר ניגוד העניינים שערך בעניינו היועץ המשפטי לממשלה, פרופ' מנדלבליט, בשנת 2020, והן את הנחיות הייעוץ המשפטי לממשלה, המחייבות אותו בתפקידו הציבורי. הפרות אלו כיום הינן בהיקף ובמידה כה רחבים וחמורים עד כי לא ניתן עוד "לנהל" אותן, לא באמצעות הסדר ניגוד העניינים הקיים ולא באמצעות "עדכון" ההסדר. **למעשה, סוגיית ניגוד העניינים לא טופלה בעבר ולא כל שכן אינה מטופלת כיום, לא באופן שוטף, לא כדין ולא כנדרש**, וזאת בניגוד לנטען על ידי המשיבה 3 בסעיף 14 לתגובתה המקדמית לפני שנתיים, (ביום 27.6.23) בבג"ץ 3816/23, **דן חלוץ ו-38 אח' נ' היועצת המשפטית לממשלה ואח'**, (11.01.2024), (להלן: "**בג"ץ חלוץ**"). כפי שיוכח להלן, טענתה זו של היועצת המשפטית לממשלה בבג"ץ חלוץ, אשר עמדה בלב המחלוקת המשפטית שם - **מעולם לא הוכרעה באותו ההליך, וזאת בשל מחיקת העתירה טרם ההכרעה בה, ולמרות זאת, הסתמך בית המשפט הנכבד על בג"ץ חלוץ כאסמכתא לדחייתן על הסף של עתירות הנבצרות, פעם אחר פעם**.

163. לשם הבנת נקודה חשובה זו, תפורט להלן הכרונולוגיה הרלוונטית באשר לאופן ניהול העתירה בבג"ץ חלוץ:

העתירה בבג"ץ חלוץ הוגשה (על ידי הח"מ) ביום 11.5.23, בטענה כי המשיב 1 ממשיך להפר את חובתו שלא לפעול בניגוד העניינים, תוך שהוא ממשיך להתבטא ללא כל הגבלה ובאופן מפורש לקידום ולתמיכה ב'רפורמה המשפטית', (זאת כמצוטט בסעיף 4 לפסק הדין מתוך סעיף 65 לכתב העתירה). בו ביום ניתנה החלטת בית המשפט הנכבד (מפי כב' השופטת ר' רונן), לאמור: "המשיבים יגישו תגובה מקדמית לעתירה ולבקשה למתן צו ביניים עד ליום א', 11.6.2023".

ביום 11.6.23 הגישו המשיבים בקשת ארכה להגשת תגובתם עד ליום 3.7.23, וביום 12.6.23 ניתנה החלטת כב' הש' ר' רונן אשר נעתרה לבקשה באופן חלקי וקבעה כי התגובה תוגש עד ליום 27.6.23 והוסיפה כי "מצופה כי לא יתבקשו ארכות נוספות".

ביום 27.6.23 הוגשו תגובות המשיבים, כאשר בסעיף 14 לתגובת המשיבה 3, צוין, בין היתר, כי סוגיית ניגוד העניינים מטופלת על ידה באופן שוטף, כדין וכנדרש.

למחרת היום, ביום 28.6.23, הגישו העותרים בקשה להגשת תגובה קצרה לתגובת המשיבים, בהתייחס לסוגיות מסוימות שעלו בתגובתם וביום 29.6.23 נעתרה כב' הש' ר' רונן לבקשה והתירה לעותרים להשיב בקצרה לתגובות המשיבים. העותרים הגישו מסמך בן 3 עמודים אשר ממנו עולה בבירור כי סוגיית ניגוד העניינים אינה מטופלת כלל וכלל לא באופן שוטף, לא כדין ולא כנדרש.

- תגובת העותרים לתגובות המקדמיות מטעם המשיבים מיום 9.7.23 מצ"ב כנספח 21.

כפועל יוצא מתגובת העותרים, הורה בית המשפט הנכבד, מפי כב' הנשיאה (בדימ') חיות, המשנה לנשיאה (בדימ') פוגלמן והש' (כתוארו אז) עמית, ביום 19.7.23, ליועצת המשפטית לממשלה, להגיש עד ליום 20.8.23 "הבהרה ופירוט באשר לטיפול המתבצע כדבריה בסוגיית ניגוד העניינים, כאמור בסעיף 14 הנ"ל".

אלא שבשל אופן השתלשלות הטיפול בעתירה בבג"ץ חלוץ, מאותו הרגע ואילך לא השיבה היועצת המשפטית לממשלה ולא נתנה כל הבהרה ופירוט באשר לטיפול המתבצע על ידה בסוגייה זו, עד מועד מתן פסק הדין. לפיכך סוגייה זו מעולם לא הוכרעה על ידי בית המשפט העליון, מאז ועד היום. זו הנקודה המרכזית והחשובה ביותר להבנה בכל הנוגע לטיפול המשפטי בסוגיית ניגוד העניינים של ראש הממשלה. (וראו לעניין זה פסקה 8 לפסק הדין בבג"ץ חלוץ).

העדר ההכרעה השיפוטית בנושא נבע מאופן השתלשלות ניהולה של העתירה, כפי שיפורט להלן: ביום 13.7.23 הורה בית המשפט הנכבד (כב' השופטת ר' רונן) כי העתירה תועבר לדיון בפני הרכב ובהתאם לכך נקבע מועד הדיון ליום 12.9.23, אלא שזמן קצר לאחר מכן החליטה כב' הנשיאה (בדימ') חיות, ביום 31.7.23, כי בשל אילוצי בית המשפט הדיון הקבוע ליום 12.9.23 יידחה והודעה על מועד חדש תימסר לצדדים, אולם מאז לא ניתנה כל הודעה על מועד חדש.

במקביל הגישה הפרקליטות, פעם אחר פעם, בקשות חוזרות ונישנות למתן ארכות להגשת ההבהרה והפירוט באשר לטיפול המתבצע כדבריה בסוגיית ניגוד העניינים, כאמור בסעיף 14 לתגובתה המקדמית לעתירה, וקיבלה את מבוקשה שוב ושוב, למרות התנגדותם הנחרצת של העותרים, עד אשר לפתע ביום 11.1.24 נמחקה העתירה מבלי שסוגיה זו זכתה למענה ולהכרעה שיפוטית.

נזכיר כי העתירה נמחקה נוכח שינוי הנסיבות בשל פרוץ המלחמה ב-7.10.23, ומשום שבית המשפט הנכבד סבר כי בנסיבות אלו לא מקודמים הליכי החקיקה לשינויים במערכת המשפט. כך קבע בית המשפט הנכבד בעניין זה בפסקאות 9-10 לפסק הדין:

”כידוע, מאז יום 7.10.2023 מצויה ישראל במלחמה, ולעובדה זו השפעות ניכרות גם על ההליך שלפנינו. בכלל זאת, בעת הזו, לא מקודמים הליכי החקיקה שניצבו במוקד טענות העותרים..... בנסיבות אלו, דומה שחל שינוי מהותי הן בתשתית העובדתית בבסיס העתירה, הן בטענות המשפטיות של העותרים – והעתירה במתכונתה הנוכחית אינה מתאימה עוד לבירור..... סוף דבר: נוכח שינוי הנסיבות, כאמור לעיל, הדיון בטענות שעמדו בבסיס העתירה, במתכונת שנטענו, אינו אקטואלי עוד. משאלה הם פני הדברים, העתירה נמחקת. ברי כי ככל שישוּבו ויתעוררו טענות נוספות בדבר הפרת הסדר ניגוד העניינים, טענות הצדדים שמורות להם.”

וכך, על אף שכידוע וכפי שפורט בתשתית העובדתית לעתירה, הממשלה והעומד בראשה לא פסקו ולו לרגע מלקדם את הליכי החקיקה שניצבו במוקד טענות העותרים בבג"ץ חלוץ, ולא עצרו מלנסות ולבצע שינויים נוספים במערכת המשפט, אשר המהווים כל אחד מהם וכל שכן כולם ביחד הפרה ברורה ומפורשת של חובת המשיב 1 שלא לפעול בניגוד עניינים, נמחקה העתירה בלא הכרעה בשאלת אופן הטיפול של היועצת המשפטית לממשלה בסוגיית ניגוד העניינים, וכך למרות שהמשיבה 3 מעולם לא השיבה לדרישת בית המשפט הנכבד כי תבהיר ותפרט הכיצד סוגיית ניגוד העניינים מטופלת על ידה באופן שוטף, כדין וכנדרש, המשיך בית המשפט הנכבד להתבסס, בדחיותיו על הסף עתירות לקביעת נבצרות, על אמירותיה בעניין זה, אשר היו אמירות שנויות במחלוקת משפטית בבג"ץ חלוץ.

164. על כן יטענו העותרים כי בשים לב לכלל העובדות כפי שפורטו בעתירה, המסקנה העובדתית המתבקשת הינה כי מצב ניגוד העניינים של המשיב 1, בהיותו נאשם בעבירות חמורות של קלון המכהן בתפקיד ראש ממשלה, אינו מטופל על ידי המשיבה 3, לא באופן שוטף, לא כדין ולא כנדרש. על כן כעת, לאחר חלוץ למעלה מחמש שנים מהיום בו התחייב המשיב 1 בפני 11 שופטים כי יקיים את הסדר ניגוד העניינים באופן שכהונתו בתפקיד ראש ממשלה לא תושפע מעובדת היותו בו זמנית גם נאשם בעבירות חמורות של קלון, בהינתן כי מצב ניגוד העניינים אינו מנוהל ואינו ניתן עוד לשליטה, מתחייב לקבוע כי נבצר מהמשיב 1 להמשיך ולשמש בתפקיד ראש ממשלה.

165. כאמור, בדרך זו דחה בית משפט נכבד זה בעבר, בשורה ארוכה של פסקי דין, עתירות לקביעת נבצרות תפקודית, על בסיס שתי הנחות היסוד הבאות, מבלי שהכריע בהן משפטית:

א. כי ראש הממשלה מקפיד על עמידתו בהסדר למניעת ניגוד עניינים שנערך בעניינו.

ב. כי היועצת המשפטית לממשלה מעדכנת באופן שוטף, כדין וכנדרש את ההסדר למניעת ניגוד עניינים.

זאת, כפי שיפורט להלן:

בפסקה 6 לפסק הדין בבג"ץ חלוץ הזכיר בית המשפט הנכבד את טענת המדינה מבלי שהכריע בה, לאמור:

"הבהירה המדינה כי סוגיית ניגוד העניינים של ראש הממשלה מטופלת על ידי היועצת המשפטית לממשלה ומערך הייעוץ המשפטי לממשלה באופן שוטף, כדין וכנדרש. משכך, טענה המדינה שהעותרים לא הניחו תשתית איתנה ומספקת להענקת הסעדים מרחיקי הלכת שהתבקשו בעתירה.

וכן ציין בפסקה 10 לפסק הדין, לאמור:

"רשמנו לפנינו את הצהרת ראש הממשלה בתגובתו המקדמית שלפיה הוא "ממלא אחר הסדר ניגוד העניינים" (סעיף 44). בנסיבות אלו, דומה כי העתירה בראש זה מיצתה את עצמה".

בבג"ץ 1012/24, **ברזון מקאי ואח' נ' ראש הממשלה ואח'**, (4.2.2024) שב והסתמך בית המשפט על שצוין בעניין זה בבג"ץ חלוץ, לאמור:

"בפסק הדין בעניין חלוץ..... נקבע כי בשים לב להצהרת ראש הממשלה באותו עניין לפיה הוא ממלא אחר הסדר ניגוד העניינים, העתירה בעניין זה מיצתה את עצמה. קביעה זו שרירה, קיימת ועומדת בכל הנוגע לחלק ניכר מהתשתית העובדתית הנטענת הנסמכת על אירועים שקדמו לפרוץ מלחמת "חרבות ברזל", ואין צריך לומר כי אין מקום לבסס על תשתית זו טענות אשר נדחו זה מכבר".

כך גם אומצו הנחות יסוד אלו כתשתית לדחיית העתירה בבג"ץ 2854/24, **רבקה כרמי ו-27 אח' נ' היועצת המשפטית לממשלה ואח'**, (5.5.2024), (להלן: "בג"ץ כרמי"), לאמור:

"במסגרת תגובתה המקדמית לעתירה בעניין חלוץ הבהירה היועצת המשפטית לממשלה כי "סוגיית ניגוד העניינים מטופלת על-ידי היועצת המשפטית לממשלה ומערך הייעוץ המשפטי לממשלה באופן שוטף, כדין וכנדרש" (סעיף 14 לתגובה המקדמית שם). על טעם זה, בין היתר, ביססה היועצת המשפטית לממשלה את עמדתה שלפיה אין עילה לדרוש מבית המשפט להעניק את הסעדים "מרחיקי הלכת", כלשונה, שהתבקשו שם – הם בעיקרם הסעדים המבוקשים אף בעתירה דנן. על רקע הדברים הללו, לפיהם היועצת המשפטית לממשלה מודעת לצורך בבחינת הסדר ניגוד העניינים באופן שוטף, ובהיעדר טעם מיוחד לסבור שהיא אינה עושה כן.....איננו מוצאים הצדקה להתערב באופן הפעלת סמכותה, וזאת על אחת כמה וכמה בהינתן הסעדים הדרמטיים המבוקשים בעתירה".

ובבג"ץ 69709-08-24, **הדס קלדרון ו-97 אח' נ' היועצת המשפטית לממשלה ואח'**, (8.9.2024), למעלה משנה לאחר הצהרת היועצת המשפטית לממשלה בעניין חלוץ, שב בית המשפט והתבסס על אותה הנחת יסוד, לאמור:

”אין ממש גם בטענת העותרים לפיה משך הזמן שחלף עד למתן המענה מעיד כי נושא ניגוד העניינים אינו מטופל על ידי היועצת המשפטית לממשלה באופן שוטף, כדין וכנדרש. אף אם נדרש פרק זמן לא מבוטל לגבש מענה לפנייתם של העותרים בה התבקשה הרחבתו של הסדר ניגוד העניינים – אין בכך כדי להעיד כי הנושא אינו מצוי על שולחנו של מערך הייעוץ המשפטי לממשלה ונבחן באופן שוטף. זאת בפרט כאשר היועצת המשפטית לממשלה ציינה באופן מפורש כי אלה הם פני הדברים בתגובתה המקדמית שהוגשה בעניין חלוץ”.

בבג”ץ 43191-01-25, **יובל רכבי נ’ ראש הממשלה בנימין נתניהו**, (20.1.2025), שב והסתמך בית המשפט הנכבד על אותה הצהרה שנתנה המשיבה 3 שנה וחצי קודם לכן, בחודש יולי 2023, בקבעו בפסקה 10 שם:

”זאת במיוחד כשבית משפט זה כבר עמד בעבר בעניין חלוץ על כך שהפיקוח השוטף על קיום הסדר ניגוד העניינים מופקד בידיה של היועצת המשפטית לממשלה, ובהעדר טעם לסבור כי תפקידה אינו מבוצע כהלכה – אין מקום להתערב באופן הפעלת סמכותה”.

כך גם בבג”ץ 36832-04-25, **משמר הדמוקרטיה הישראלית נ’ ראש הממשלה ואח’**, (12.5.2025), שניתן אך לאחרונה, חזר והסתמך בית המשפט הנכבד על אותה אמירה של היועצת המשפטית לממשלה שניתנה קרוב לשנתיים קודם לכן, בקבעו בפסקה 7 שם:

”...ונזכיר את שהודגש על ידינו בעתירות קודמות, כי היועצת המשפטית הבהירה לפנינו בעבר שהסדר ניגוד העניינים של ראש הממשלה מטופל על ידה ”באופן שוטף, כדין וכנדרש” (ראו, למשל: בג”ץ 2854/24 כרמי נ’ היועצת המשפטית לממשלה, פסקה 11 (5.5.2024)).”

166. לפיכך ועל יסוד התשתית העובדתית לעתירה דנן, **מתחייב לדחות מכל וכל את שתי הנחות היסוד, אשר הובילו לדחיית עתירות נבצרות בעבר**, כמפורט להלן:

ראשית, ראש הממשלה אינו מקיים עוד את הוראות הסדר ניגוד העניינים שנערך בשנת 2020 **ופועל בכל דרך לביצוע שינויים במערכת המשפט, הן במישורין והן באמצעות חברי ממשלתו וחברי הקואליציה**, כמתואר בסעיפים 38-73 לעיל. לכך מתווספת הפרת המשיב 1 את הוראת המשיבה 3 מיום 21.5.25 לפיה עליו להימנע מלפעול בעניין מינוי ראש השב”כ הבא, נוכח פוטנציאל ניגוד העניינים בסוגיית חקירות השב”כ, עד לפרסום הנחיותיה בנושא, וכן הפרותיו החוזרות ונשנות את הנחיותיה וחוות הדעת של היועצת המשפטית לממשלה בנושאים השונים, כפי שפורטו בפרקים ד’ ו-ה’ לתשתית העובדתית לעתירה.

שנית, הנחת היסוד עליה הסתמך בית משפט נכבד זה בעבר, לפיה סוגיית ניגוד העניינים של ראש הממשלה ”מטופלת על ידי היועצת המשפטית לממשלה ומערך הייעוץ המשפטי לממשלה באופן שוטף, כדין וכנדרש”

לא הוכרעה מעולם על ידי בית המשפט העליון בבג"ץ חלוץ (כפי שהובהר בסעיף 162-163 לעיל), וקל וחומר שהיא אינה נכונה כלל וכלל כיום, לאחר חלוף שנתיים מיום שנטענה על ידי הייעוץ המשפטי לממשלה - הא ראה שהיועצת המשפטית לממשלה לא שבה על טענתה זו מאז ועד היום.

כפי שהוכח בבירור בעתירה דנן, המשיב 1, (כמו גם כל הממשלה שבראשה הוא עומד), מתעלם תדיר מחוות דעתה של המשיבה 3, המחייבות אותו על פי דין, כאשר במקרים רבים הדבר נעשה אף תוך הכפשתה וביזויה של היועצת המשפטית לממשלה ברבים.

במצב דברים זה מתחייב לקבוע כי ככל שהמשיבה 3 לא תחזור על הטענה שהשמיעה לפני שנתיים ימים בבג"ץ חלוץ, ותשכנע את בית המשפט הנכבד כי סוגיית ניגוד העניינים עודנה מטופלת על ידה באופן שוטף, כדין וכנדרש, הרי שדין הנחת היסוד עליה הסתמך בית משפט נכבד זה, בדחותו על הסף עתירות לקביעת נבצרות, לפיה סוגיית ניגוד העניינים מטופלת על ידי הייעוץ המשפטי לממשלה "באופן שוטף, כדין וכנדרש" – בטלות, ומכך אין להסתמך עליה עוד. מכאן שבנסיבות העניין שלפנינו, יש לקבוע כי ככל שהמשיבים לא ישכנעו את בית המשפט הנכבד אחרת, הרי שסוגיית ניגוד העניינים אינה מטופלת כלל, לא כדין ולא כנדרש, באופן שניגוד העניינים בו מצוי המשיב 1 בתפקידו הציבורי איבד כל רסן ושליטה, ומשכך נבצר ממנו להמשיך ולמלא את תפקיד ראש הממשלה, כמבוקש בעתירה.

למען השלמת התמונה יצוין כי ככל הידוע לעותרים המשיבה 3 התייחסה להסדר ניגוד העניינים במכתביה למשיב 1 פעמיים בלבד: פעם אחת כשיגרה למשיב 1 את "מכתב היישום" מיום 1.2.23, מיד עם הקמת הממשלה הנוכחית, בו אסרה עליו באופן מוחלט לעסוק בנושאי "הרפורמה במערכת המשפט" שהציג שר המשפטים יריב לוין ימים ספורים קודם לכן, ופעם שנייה, לפני למעלה משנתיים, כאשר שיגרה למשיב 1 את מכתבה מיום 24.3.23 בנושא "הפרת הסדר ניגוד עניינים", וזאת בהתייחס לדברים שנשא בנאומו ערב קודם לכן, כאשר הודיע כי הוא "נכנס לאירוע" ביום בו מליאת הכנסת אישרה בקריאה שלישית את החקיקה המבטלת את הנבצרות התפקודית בחוק-יסוד: הממשלה. במכתב זה ציינה היועצת המשפטית לממשלה כי בדבריו ערב קודם לכן הפר ראש הממשלה את פסיקת בית המשפט העליון.

מעבר לכך לא טופל ולא מטופל, ולא כל שכן "באופן שוטף, כדין וכנדרש", ההסדר שנועד למנוע את פוטנציאל ניגוד העניינים של ראש הממשלה.

- תגובת המשיבה 3 מיום 27.6.23 (ללא נספחים) בבג"ץ חלוץ מצ"ב כנספח 22.

167. יתרה מכך ולא פחות חמור מכך - במהלך השנתיים האחרונות חלו שינויים קיצוניים בכל הנוגע לטיפול בפוטנציאל האובייקטיבי לניגוד העניינים העוצמתי והחריג בו מצוי המשיב 1 כמי שמתנהל נגדו משפט פלילי בעבירות של קלון. כך גם חלו שינויים קיצוניים במהלך שנתיים אלו, בכל הנוגע ליחסן של הרשות המבצעת והרשות המחוקקת כלפי מערכת המשפט, ובכלל זה: ביזוי שלטון החוק על ידי נבחרי הציבור ובראשם המשיב 1, ביזוי היועצת המשפטית לממשלה וחוות דעתה המשפטיות על ידי חברי הממשלה ובראשם המשיב 1, וכן ביזוי הרשות השופטת, בית המשפט העליון ונשיאו על ידי חברי הממשלה ובראשם שר המשפטים.

בהתייחס לפעולות הביזוי שמבצעים שרי הממשלה, הרי שהדברים מתרחשים כאשר המשיב 1, אליו כפופים שרי הממשלה ואשר בכוחו למנותם ולפטרם מתפקידם ככל שאינו מסכים עם אופן פעולתם, נמנע לחלוטין מלהתערב לשם עצירת הביזוי החמור והמתמשך, וזאת למרות (ואולי דווקא בשל) ידיעתו הברורה של המשיב 1 כי מילה אחת מפיו שתאמר כנגד הביזוי המתבצע על ידי חברי ממשלתו, תשים באחת קץ לכל פעולות הביזוי הללו של מערכת המשפט.

לפיכך, לנוכח שינויים קיצוניים אלו, כפי שפורטו במסגרת התשתית העובדתית לעתירה, יטענו העותרים כי **הנחות היסוד עליהן הסתמך בית המשפט הנכבד בפסיקותיו בעניין נבצרות בעבר, כמפורט בסעיף 162-163 לעיל) אינן יכולות לעמוד עוד, שכן הן עומדת בסתירה חזיתית לכלל העובדות.** לפיכך מתחייב כי בית המשפט הנכבד יגבש את מסקנותיו ויכריע בשאלת אופן הטיפול בסוגיית ניגוד העניינים על ידי המשיבה 3 **בהתאם למצב העדכני כיום** - שכן לא נותר עוד כל יסוד להסתמכותו על אותה הצהרה שניתנה על ידי המשיבה 3 לפני שנתיים ימים (אשר נדמים בפועל כאילו היו לפני עידן עידנים, נוכח ריבוי האירועים והפעולות שביצעו הממשלה והכנסת במהלך תקופה זו לשינויים במערכת המשפט), לפיה "סוגיית ניגוד העניינים מטופלת על ידה באופן שוטף, כדין וכנדרש".

יתרה מכך, אם אילו הייתה המשיבה 3 מעדכנת את הסדר ניגוד העניינים מעת לעת, על פי הנורמה שיצר בפועל המשיב 1 בהתנהלותו, הרי שלא היה בכך כדי להועיל, שכן המשיב 1 מקפיד להפר את הוראות היועצת המשפטית לממשלה, כפי שפורט בפרק ה' לטיעון העובדתי לעיל.

על כן **ומשהמשיבה 3 נמנעת לחלוטין מלהשיב לפניית המקדמיות הנשלחות אליה על ידי ב"כ העותרים למיצוי ההליכים בנוגע לבקשה לקביעת נבצרות, מתבקש בית המשפט הנכבד ליתן את הסעדים ח' וט' לעתירה, ולהורות למשיבה 3 להשיב בדחיפות לפניית ב"כ העותרים מיום 25.5.25, בבקשה לקביעת נבצרות זמנית של המשיב 1 מלכהן בתפקיד ראש ממשלה וכן להורות למשיבה 3 להשיב לעתירה, ובכלל זה להשיב באשר לאופן בו מטופלת על ידה סוגיית ניגוד העניינים במציאות הנוכחית, וזאת בכדי לסייע לבית המשפט הנכבד להגיע לחקר האמת ולעשות משפט צדק.**

168. מסקנה זו מקבלת משנה תוקף, לאור הדברים שפורסמו, לפיהם ראש השב"כ עדכן את היועצת המשפטית לממשלה **בזמן אמת**, במסכת הלחצים שהפעיל עליו המשיב 1 לספק לו חוות דעת ביטחונית אשר תפטור אותו מעדותו במשפט²², ולמרות זאת לא פעלה המשיבה 3 בכל דרך לטיפול בסוגייה "באופן שוטף, כדין וכנדרש", ובכלל זה, לא עדכנה את ההסדר למניעת ניגוד עניינים ולא הוציאה כל הנחייה מחייבת אשר תמנע את ניצול השררה והעוצמה השלטונית של המשיב 1 ביחסיו עם ראש השב"כ, לשם השגת תועלת אישית במשפטו הפלילי. כך גם לא הורתה על פתיחת חקירה פלילית בנושא. על פי הפרסום, "הסתפקה" המשיבה 3 בכך שראש השב"כ עמד בלחצים והמשפט הפלילי לא הופסק.

הלזה ייקרא שסוגיית ניגוד העניינים מטופלת על ידה באופן שוטף, כדין וכנדרש?

על כן, משנשללו עובדתית שתי הנחות היסוד אשר שימשו בסיס לדחיית עתירות נבצרות בעבר, כאמור, מתבקש בית המשפט הנכבד לקבוע בדחיפות כי נבצר מהמשיב 1 להמשיך ולכהן בתפקיד ראש הממשלה.

למצער מתבקש כי בית המשפט הנכבד יפנה למשיבה 3 לבקש את תגובתה לטענות העותרים, הן בעניין זה והן בכל הנוגע לסעדים המבוקשים בעתירה דנן.

ב. המשיב 1 מפר את הדין ובכך פוגע בעקרון שלטון החוק ובאמון הציבור במערכת המשפט וברשות השופטת המהווים את יסודותיה הגרעיניים של שיטת המשטר הדמוקרטי

169. בהתאם לפסיקתו הענפה של בית משפט נכבד זה, הפרת הרשות המבצעת את הנחיות הייעוץ המשפטי לממשלה, כל עוד בית המשפט העליון לא פסק אחרת, מהווה הפרת דין. בית המשפט הנכבד חזר והדגיש הלכה

²² <https://www.haaretz.co.il/news/law/2025-04-24/ty-article/.highlight/00000196-66ce-d4b3-a9df-7fee61460000>

פסוקה זו פעמים רבות. ראו בעניין זה בפסקה 29 בבג"ץ נגוד העניינים, בפסקה 10 בבג"ץ חלוץ וכן אך לאחרונה, פה אחד בהרכב תשעה שופטים, בבג"ץ 6198/23, **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הביטחון** (25.6.2024), להלן: ("בג"ץ 6198/23"), לאמור:

"נחזור למושכלות ראשונים - היועצת המשפטית לממשלה היא הפרשנית המוסמכת של הדין כלפי הרשות המבצעת. כל עוד לא פסק בית המשפט אחרת, פירושה את הדין משקף את המצב המשפטי - הקיים והמצוי - ופירושה זה מחייב את הרשות המבצעת. עמדה זו יצוקה בעשרות שנות פסיקותיו של בית משפט זה".

170. הפרותיו החוזרות והנשנות של המשיב 1 את הנחיות הייעוץ המשפטי לממשלה מתבצעות **הן באופן כללי בכל הנוגע לפעילות הרשות המבצעת, והן באופן ספציפי בכל הנוגע להסדרת פוטנציאל נגוד העניינים** בו מצוי המשיב 1, וזאת **הן בקשר למשפטו הפלילי, והן בקשר לחקירות השב"כ** בפרשת הדלפת המסמכים המסווגים ובפרשת המימון הקטארי.

171. בהקשר למעמדן המחייב של הסדרי נגוד עניינים, הבהיר בית המשפט, בפסקה 30 לפסק דינה של הנשיאה (בדימ') חיות בבג"ץ נגוד העניינים, כי נושא משרה הפועל בניגוד לחוות דעת היועץ נוטל על עצמו סיכון לא מבוטל בכל הנוגע להשלכותיה של פעולה זו, לרבות במישור הפלילי. לאמור:

"....אין זה בכוחו של היועץ למנוע פעולות המנוגדות למגבלות שנקבעו בחוות דעתו, אך נושא תפקיד ציבורי הפועל בניגוד לחוות דעת היועץ נוטל על עצמו סיכון לא מבוטל בכל הנוגע להשלכותיה של פעולה כזו, לרבות במישור הפלילי (ראו והשוו: זמיר, **הסמכות המינהלית** כרך ד, בעמ' 2413; להרחבה על המשמעויות הפליליות של פעולה בניגוד עניינים ראו: **דנ"פ 1397/03 מדינת ישראל נ' שבס, פ"ד נט(4) 385 (2004)**; מרדכי קרמניצר ודורון נבות "לשאלת פליליותה של פעולה של עובד הציבור במצב של נגוד עניינים" נגוד עניינים במרחב הציבורי – משפט, תרבות, אתיקה ופוליטיקה 501 (דפנה ברק-ארז, דורון נבות ומרדכי קרמניצר עורכים) (2009))."

עוד קבע בית המשפט הנכבד, בפסקה 32 לפסק דינה של הנשיאה (בדימ') חיות בבג"ץ נגוד העניינים, כי הצהרותיו והתחייבויותיו של המשיב 1 בפני 11 השופטים בבג"ץ הרכבת הממשלה מקימות "מעין השתק שיפוטי" אשר חוסם את המשיב 1 מהעלאת טענות השוללות את סמכות היועץ לערוך את חוות הדעת שערך והכופרות בתוקפה המחייב.

172. על כן בהפרותיו של המשיב 1 את הוראות היועצת המשפטית לממשלה, כפי שפורטו בפרקים ד' ו-ה' לתשתית העובדתית, פוגע המשיב 1 בעקרון שלטון החוק, במערכת אכיפת החוק ובאמון הציבור במערכת המשפט וברשות השופטת ובכך הרי שהוא פוגע קשות ביסודותיה הגרעיניים של שיטת המשטר הדמוקרטי במדינת ישראל.

ג. פוטנציאל אובייקטיבי חריג בטיבו ובעוצמתו של ניגוד עניינים בתפקידו הציבורי של המשיב

1

173. כמתואר בחלק העובדתי לעתירה, המקרה שלפנינו **מקים פוטנציאל אובייקטיבי לניגוד עניינים חזיתי, רחב**

ועוצמתי מהמעלה הראשונה, בין האינטרסים האישיים של המשיב 1 הנאשם בעבירות החמורות ביותר של שחיתות שלטונית שיש עמן קלון, אשר משפטו הפלילי מצוי בשלב ההוכחות ובעיצומה של עדותו בחקירה נגדית, וכן האינטרסים האישיים כבדי המשקל של המשיב 1, בכל הקשור לחקירות השב"כ בפרשת הדלפת המסמכים המסווגים ובפרשת המימון הקטארי, לבין האינטרס הציבורי וחובותיו הציבוריות של המשיב 1 בכהונתו בתפקיד ראש ממשלה.

174. **קיומו של פוטנציאל אובייקטיבי חריג בטיבו ובעוצמתו לניגוד עניינים, בשני העניינים האישיים**

המעסיקים את המשיב 1 (קרי, משפטו הפלילי וחקירות השב"כ, כאמור), אינו שנוי במחלוקת משפטית.

כך, בהתייחס למשפט הפלילי - הדבר הובהר במפורש כבר בפסק הדין בבג"ץ הרכבת הממשלה, כאשר קבעה הנשיאה (בדימוס) חיות, בהסכמת 10 שופטים נוספים, כי למשיב 1, הנאשם בעבירות חמורות שיש עמן קלון, ייערך הסדר למניעת ניגוד העניינים, כפי שאכן נערך ביום 2.11.20 על ידי היועץ המשפטי לממשלה. וכך, בהתייחס לחקירות השב"כ - הדבר נקבע במפורש בפסק דינו של בית המשפט העליון, מפי **הנשיא עמית, בבג"ץ ראש השב"כ (קביעה שיפוטית זו עולה בקנה אחד עם חוות הדעת המשפטית שהגישה המשיבה 3 ביום 4.4.25, כנספח מש/23 לתגובתה, באותו הליך).**

175. על פי מושכלות היסוד, כפי שחזר עליהם כב' הנשיא עמית בפסק דינו בבג"ץ ראש השב"כ, בהתאם לכלל

שאוסר על ניגוד עניינים, אסור לעובד ציבור או לממלא משרה ציבורית להימצא במצב שבו **קיים פוטנציאל לניגוד עניינים** בין תפקידו או חובותיו הציבוריות ובין אינטרס אחר שיש לו כאדם פרטי או כנושא תפקיד ציבורי אחר, וכי **אמת המידה לקיומו של פוטנציאל לניגוד עניינים היא מבחן אובייקטיבי** שלפיו יש לבחון האם יש באינטרסים האחרים של עובד הציבור כדי למנוע ממנו לבצע את תפקידו הציבורי ללא משוא פנים, כאשר הנטל המוטל על הטוען לניגוד עניינים אינו להוכיח שהחלטה מסוימת אכן התקבלה במשוא פנים או מתוך שיקולים זרים, אלא **שיש להראות, בהסתברות הנדרשת, קיומו של פוטנציאל אובייקטיבי לקיומו של ניגוד עניינים.** "זאת, בשים לב לכך שכללי ניגוד העניינים הם כללים מניעתיים, שתכליתם "למנוע את הרע בטרם יארע" – למנוע מלכתחילה מצב שיעמיד את בעל התפקיד בפיתוי, בבחינת "אל תביאנו לידי ניסיון". (ראו בפסקאות 72-73 לפסק דינו של כב' הנשיא עמית, ולאסמכתאות המפורטות שם).

176. במהלך הדיון שהתקיים ביום 1.7.25 בבג"ץ 18133-06-25 **גויאלי ואח' נ' היועצת המשפטית לממשלה ואח'**,

אף הבהיר כב' הנשיא עמית מפורשות כי האיסור לפעול בניגוד עניינים "נכון לכל בעל תפקיד עם כל סמכות, זה מה שאנחנו אומרים לגבי ניגוד עניינים", וזאת אמר בהתייחס לעובדה שסעיף 3(א) לחוק שירות הבטחון הכללי, תשס"ב-2002 קובע מפורשות כי ראש השב"כ ימונה על ידי הממשלה לפי הצעת ראש הממשלה, משמע כי דיני איסור ניגוד העניינים חלים וגוברים אף על קביעה מפורשת בחוק באשר לזהות הגורם המציע.

177. על כן ובהתאם לפסיקה, מתחייב היה כי המשיב 1 יבצע את תפקיד ראש הממשלה **אך ורק ככל שלא קיים**

פוטנציאל אובייקטיבי לשקילת שיקולים אישיים הנוגדים את האינטרס הציבורי. בענייננו, בהינתן קיומו של פוטנציאל אובייקטיבי לניגוד עניינים, כאמור, הרי שמתחייב היה כי המשיב 1 יקיים את ההסדר למניעת ניגוד

עניינים וכן יישמע באופן עקבי ומדוקדק להנחיותיה המחייבות של המשיבה 3 (ואף יפנה אליה לעיתים מיוזמתו, בכל עת בה הוא ניתקל במסגרת תפקידו הציבורי בסוגיה המעוררת חשש לניגוד עניינים, כפי ששבו והדגישו בפניו הן היועץ המשפטי לממשלה לשעבר, פרופ' מנדלבליט - בחוות דעתו מיום 2.11.20, וכן המשיבה 3 - במכתב היישום מיום 1.2.23).

178. כאמור, **המשיב 1 פועל בניגוד מוחלט לחובתו הציבורית שלא להימצא בניגוד עניינים**, תוך שהוא אף מפר באופן בוטה וקיצוני את חוות דעת המשיבה 3. כך עשה אך לאחרונה ביום 22.5.25, כאשר למחרת מתן פסק הדין בבג"ץ ראש השב"כ וחוות דעת המשיבה 3 שנשלחה אליו כפועל יוצא מפסק הדין לצורך יישומו המשפטי ביחס למינוי ראש השב"כ הבא, בחר במפורש, ביודעין ובהכרה מלאה, לפעול בניגוד להוראותיה בעניין זה, וזאת ביודעו כי חוות דעתה משקפת את הפרשנות של הדין, כל עוד לא פסק בית המשפט העליון אחרת. כמו כן, הפרות המשיב 1 את חוות דעת המשיבה 3 מחזקים את המסקנה לפיה **סוגיית ניגוד העניינים אינה מטופלת עוד "באופן שוטף, כדין וכנדרש"**, כפי שהייתה לפני כשנתיים, כשנטען הדבר על ידי המשיבה 3 בבג"ץ חלוץ.

בנסיבות קשות אלו, יטענו העותרים כי **לא נותר עוד כל מנוס מלבד קביעת נבצרות המשיב 1 לכהן בתפקיד הציבורי**, שכן לא נותר עוד כל פתרון אחר, קיצוני פחות, אשר יאפשר את קיום הכלל האוסר על ניגוד עניינים של נבחר ציבור, כמתחייב על פי דין.

יתר על כן, במקרה שלפנינו החשש מתעצם לממדי וודאות קרובה, כאשר פעולותיו של המשיב 1 נעשות בגלוי ובמובהק בניגוד לשלטון החוק, תוך הפרת דין ותוך יצירת משבר חוקתי נוכח הפרת הוראותיה המחייבות של המשיבה 3, כאמור, פעם אחר פעם, בזלזול מופגן וביצירת דה לגיטימציה מוחלטת למערכת המשפט, תוך פגיעה אנושה באמון הציבור ברשויות השלטון ותוך חתירה של ממש תחת יסודות עצם קיומה של מדינת ישראל כמדינה דמוקרטית. (ונוזכיר בעניין זה את דרישת המשיב 1 מראש השב"כ, עליה הצהיר ראש השב"כ בסעיף 16' לתצהירו מיום 21.4.25 בבג"ץ ראש השב"כ, לפיו: "ככל שיתקיים משבר חוקתי, עלי לציית לראש הממשלה ולא לבג"ץ").

נוכח הפגיעה קשה של המשיב 1 במערכת המשפט ובשלטון החוק, הבהירה המשיבה 3, במסגרת נאומה בכנס לשכת עורכי הדין ביום 26.5.25, כי המציאות בפועל בה אנו חיים היא של "שינוי שיטת המשטר בקצב מהיר", כלשונה.

אשר על כן, נוכח חומרת הדברים, מתחייב **בדחיפות עליונה, שאין דחופה ממנה**, לקבוע כי נבצר מהמשיב 1, מבחינה מהותית-תפקודית, להמשיך ולשמש בתפקיד ראש הממשלה, בהתאם לסמכות הקבועה בסעיף 16(ב) לחוק-יסוד: הממשלה. הדבר הכרחי לשם ההגנה המתחייבת, בנקודת זמן זו, על המשטר הדמוקרטי במדינת ישראל.

ד. **נבצרות לפי חוק-יסוד: הממשלה אינה מוגבלת אך ללקות נפשית או גופנית, אלא כוללת גם מצבים בהם אדם אינו יכול למלא את התפקיד במצבי קיצון נוספים**

179. בבג"ץ 2412/23, התנועה למען איכות השלטון ואח' נ' הכנסת ואח' (03.01.2024), (להלן: "בג"ץ הנבצרות"), הכריע בית משפט נכבד זה בשאלת חוקתיותו של תיקון 12 לחוק-יסוד: הממשלה. על פי תיקון 12 לחוק היסוד נקבע כי נבצרות ראש הממשלה תקום רק בשל אי מסוגלות פיזית או נפשית של ראש הממשלה למלא את תפקידו. כפי שנקבע בפסק הדין, תיקון מס' 12 בא לעולם על ידי הקואליציה שבראשה עומד המשיב 1, בשל החשש שבית המשפט העליון יקבע נבצרות תפקודית של ראש הממשלה בשל פעולותיו בקידום ההפיכה

המשטרית בניגוד עניינים בהיותו נאשם בפלילים, זאת במסגרת שתי עתירות שהוגשו באותה העת (בג"ץ 1158/23 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' היועצת המשפטית לממשלה ובג"ץ 1214/23 התנועה הדמוקרטית האזרחית נ' ראש הממשלה).

בבג"ץ הנבצרות קבע בית המשפט הנכבד בדעת רוב, כי בחקיקת התיקון עשתה הרשות המכוננת שימוש לרעה בסמכותה ועל כן נפסק כי מועד תחולתו של תיקון מס' 12 לחוק-יסוד: הממשלה יידחה, באופן שהוא ייכנס לתוקפו בכנסת ה-26.

180. בהתאם לכך, במועד הגשת העתירה דנן, חל חוק-יסוד: הממשלה במתכונתו המקורית, טרם קבלת תיקון מס' 12 לחוק היסוד. מכאן עולה כי על פניה נותרה על כנה האפשרות הפוטנציאלית לקביעת נבצרות שאיננה רק בשל אי מסוגלות פיזית או נפשית של ראש הממשלה, כאשר הנסיבות הקיצוניות המתאימות לכך טרם נקבעו עד כה בפסיקה אך גם מעולם לא נשללו. דברים אלו הובהרו במפורש על ידי כב' הנשיאה (בדימ') חיות בפסקה 8 לפסק דינה בבג"ץ הנבצרות, לאמור:

".....עד לחקיקת התיקון האפשרות לקיומה של "נבצרות תפקודית" לא נשללה מפורשות (ראו: בג"ץ 6231/08 יצחק נ' ראש ממשלת ישראל, פסקה 4 (4.8.2008); בג"ץ 2268/21 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ראש הממשלה, פסקה 5 (22.4.2021))."

181. בהתייחס להיקף תחולתו של הסדר הנבצרות בחוק-יסוד: הממשלה, תארה כב' הש' (בדימ') ברון את סעיף הנבצרות כ"רקמה פתוחה שעשויה להתאים למצבים השונים המתעוררים במציאות הישראלית הסוערת", בצינה בפסקה 1 לפסק דינה בבג"ץ הנבצרות את הדברים הבאים:

"מאז שנחקק בישראל חוק-יסוד: הממשלה בשנת 1968, הסדר נבצרות ראש הממשלה שנקבע בו עבר מספר "גלגולים" שלכולם מאפיין משותף. הסדרים אלה נעדרו הגדרה של אותה "נבצרות" שבעטיה ייקבע כי ראש הממשלה איננו יכול למלא את תפקידו, והיא נותרה כרקמה פתוחה שעשויה להתאים למצבים השונים המתעוררים במציאות הישראלית הסוערת....."

ברוח דומה ציינה גם כב' הש' ברק-ארז, בפסקה 6 לפסק דינה בבג"ץ הנבצרות, כי חוק-יסוד הממשלה אינו כולל הגדרה מדויקת של עילות הנבצרות או של ההליך להכרזה על נבצרות, וכי לניסוח הכללי של הנורמה ישנם גם יתרונות, שכן מציאות החיים היא דינמית ולעיתים קשה לחיזוי, ועל כן הותרת "שוליים פתוחים" בניסוח הסדרים שנועדו למקרי קיצון, אשר, לשיטתה, מצב של נבצרות עשוי להיות כזה, הינה בגדר יתרון, וכלשונה:

"לפני תיקונו חוק-יסוד: הממשלה לא כלל הגדרה מדויקת של עילות הנבצרות, או של ההליך להכרזה על נבצרות. יש הרואים בנורמה מסוג זה חיסרון, בשל חוסר הוודאות המסוים הטבוע בה. אולם, לניסוח כללי של נורמה משפטית ישנם גם יתרונות, בהתחשב בכך שמציאות החיים היא דינמית וקשה לעתים לחיזוי מראש.....יש אפוא יתרונות גם

ל"שוליים פתוחים" בניסוחם של הסדרים המיועדים למצבי קיצון, ואף מצב של נבצרות עשוי להיות כזה....."

182. בבג"ץ 6231/08, יצחק נ' ראש ממשלת ישראל, (פורסם בנבו, 04.08.2008), (להלן: "עניין אולמרט"), הבהיר בית המשפט העליון, מפי כב' הש' (כתוארו אז) א' גרוניס, במפורש כי תתכן קביעת נבצרות שלא מטעמי בריאות בלבד, אלא במגוון נסיבות, וביניהן קיומן של חקירות פליליות נגד ראש ממשלה, לאמור:

"מוכנים אנו להניח, כי צודק היועץ בטענתו לפיה ההוראה אינה מוגבלת אך לנבצרות זמנית מטעמי בריאות אלא עשויה לחול במגוון נסיבות, ביניהן קיומן של חקירות פליליות נגד ראש הממשלה (השוו, בג"ץ 7466/06 מרזל נ' נשיא המדינה (לא פורסם, 13.9.06)). עוד מניחים אנו, מבלי להכריע בדבר, כי בנסיבות המתאימות מוסמך היועץ המשפטי לממשלה להכריז על נבצרות זמנית של ראש הממשלה. הכרזה כאמור אכן ארעה בעקבות השינוי הפתאומי במצב בריאותו של ראש הממשלה לשעבר אריאל שרון (ראו, בג"ץ 2655/06 לאור נ' היועץ המשפטי לממשלה (לא פורסם, 27.3.06)). אף אם כך הוא, הרי ברי כי הכרזה כאמור על רקע קיומה של חקירה פלילית נגד ראש ממשלה, הינה פעולה חריגה אשר תיעשה אך במקרים נדירים ויוצאי דופן.....
אם יתברר בהמשך שהתנהלותו של ראש הממשלה אינה מאפשרת את עריכתן של החקירות הפליליות נגדו באופן ראוי, אפשר שיהא מקום להכרזה של היועץ המשפטי לממשלה בדבר נבצרותו הזמנית של ראש הממשלה."

(ההדגשות לא במקור).

183. העותרים יטענו כי אם מוסמכת היועצת המשפטית לממשלה להכריז על נבצרות תפקודית זמנית במקרים נדירים ויוצאי דופן, בהם קיים קושי בעריכתן של חקירות פליליות, כפי שציין בית המשפט העליון בעניין אולמרט, הרי שמכח קל וחומר תקף הדבר שבעתיים ביחס לראש ממשלה, המואשם בעבירות חמורות שיש עמן קלון, אשר משפטו הפלילי מצוי בשלב חקירתו הנגדית של הנאשם, אשר מפר ביודעין ובמכוון את הוראות הסדר ניגוד העניינים שנערך לו וכן את הוראותיה המחייבות של היועצת המשפטית לממשלה, ועוסק בביצוע שינויים במערכת המשפט לפגיעה במערכת המשפט, בהחלשת הרשות השופטת ובניסיון להכפיף את גורמי אכיפת החוק ואת שומרי הסף תחתיו בנאמנות אישית, וכן כאשר הוא מפר ביודעין הוראה מחייבת של היועצת המשפטית לממשלה בקשר למינוי ראש השב"כ ופועל במפורש במצב אשר לגביו קבע בית המשפט העליון יום קודם לכן (בבג"ץ ראש השב"כ) כי הוא מצוי בפרוטנציאל לניגוד עניינים בשל האינטרסים האישיים שלו בחקירות השב"כ.

184. בספרו של פרופ' שמעון שטרית, הממשלה: הרשות המבצעת, פירוש לחוק-יסוד: הממשלה, כרך א' עמ' 444, בהתייחס למונח "נבצר", מבהיר המחבר את הדברים הבאים:

"המונח "נבצר" עשוי להתפרש פירושים שונים. ניתן לפרשו בדרך שתכלול רק אירועים שנכפו על ראש הממשלה, כגון מחלה, טיסה בהולה במסגרת תפקידו וכדומה, או ביתר

הרחבה, שיכלול גם הימנעות רצונית של ראש הממשלה ממילוי תפקידו. נפקא מינה בין שני הפירושים היא סיטואציה שבה ראש הממשלה אינו מתפקד מרצונו, ועם זאת עוד לא מסר התפטרותו. דוגמה לכך היא התקופה שבה הסתגר ראש הממשלה המנוח מנחם בגין בביתו לפני שמסר את התפטרותו".

(וראו גם: עפר גרוזברד, **מנחם בגין דיוקנו של מנהיג - ביוגרפיה**, 297–302 (2006); אבי שילון **בגין - 1913-1992**, 416-420 (2007); עוד מוסיף פרופ' שטרית בספרו בעמ' 445:

"...כאשר מדובר בתפקוד ראש מדינה, ברור כי אין להרשות שום מצב של אי-תפקוד, בין כפוי ובין רצוני. על פי זה ניתן לומר כי על פי הוראת חוק-יסוד: הממשלה, לאחר כמה שבועות בהם לא תפקד ראש הממשלה המנוח מנחם בגין נכלל המצב בהגדרת נבצרות זמנית, והיה ראוי למנות ממלא מקום למילוי התפקיד. ואכן, גם לדעתו של היועץ המשפטי לממשלה אין ליתן לדיבור "נבצר" פירוש מצמצם ודווקא, שעל פיו רק נסיבות השוללות אובייקטיבית אפשרות של מילוי תפקידים לבוא יכולות בגדרי נבצרות, אלא פירוש המביא לידי מינוי של ממלא מקום גם בנסיבות קיצוניות פחות, כגון נסיבות שיש בהן כדי ליטול ממנו את היכולת האופרטיבית לתפקד כראוי כראש ממשלה או להגביל יכולת זו הגבלה של ממש".

(כאסמכתא לדבריו מפנה פרופ' שטרית למכתבו של אהרן ברק, היועץ המשפטי לממשלה, ליצחק רבין, ראש הממשלה, בעקבות החלטתו של יצחק רבין להתפטר מראשות הממשלה (12.4.1977)).

185. כך גם עולה בבירור מהוראת סעיף 43א(א)(4) לחוק-יסוד: הממשלה (העוסקת בממשלת חילופים ועודנה בתוקף עד הכנסת ה-26), אשר קובעת:

"43א.א(א)

חדל ראש הממשלה בממשלת חילופים לכהן בתפקידו בתקופה שעד מועד החילופים, יראו את הממשלה כאילו התפטרה, ויחולו לעניין כהונת הממשלה וראש הממשלה הוראות הרציפות בסעיף 30(ב); ואולם בכל אחד מהמקרים שלהלן, לא יראו את הממשלה כאילו התפטרה ויחולו יתר הוראות סעיף זה:

(1)....

(2)....

(3)....

(4) נבצר מראש הממשלה, דרך קבע, למלא את תפקידו, מסיבות בריאותיות בלבד, וחלפו 100 ימים שבהם מכהן ממלא מקום במקומו, לפי סעיף 20(ב)".

הנה אם כן, מכלל ההן אתה שומע לאו, היינו, כי קביעת הנבצרות בחוק-יסוד: הממשלה יכולה לנבוע מסיבות נוספות, ולא רק מסיבות בריאותיות.

186. בבג"ץ ניגוד העניינים, במסגרת אמרת האגב של כב' המשנה לנשיאה (בדימ') מלצר, יצר בית המשפט העליון לראשונה, באופן מפורש וחד משמעי, זיקה ברורה וישירה בין הפרת הסדר ניגוד העניינים המחייב את המשיב 2 לבין כניסתו למצב נבצרות לפי חוק-יסוד: הממשלה וכן כי הסמכות לקביעה זו נתונה בידי היועץ המשפטי לממשלה.

כך קובע כב' המשנה לנשיאה (בדימ') מלצר שם, בפסקה 3 לפסק דינו:

"ההלכה מניחה כי: "חוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה בסוגיות משפטיות, מחייבת את הממשלה ורשויותיה - כל עוד בית המשפט לא פסק אחרת..... דומה כי לא יהיה מי שיחלוק שהסמכות לקבוע את הסדר ניגוד העניינים שבפנינו - נתונה בידי היועץ המשפטי לממשלה ולו כדי למנוע כניסה של רוח"מ למצב של נבצרות על פי סעיף 20 לחוק-יסוד: הממשלה. הכרזה כזו על נבצרות (כמו הסמכות להגיש כתב אישום כנגד ראש ממשלה מכוח סעיף 17(ג) לחוק-יסוד: הממשלה) – מסורה בלעדית בידי היועצ"ש....".

(ההדגשה הראשונה לא במקור).

בהחלטה זו יצר בית המשפט הנכבד קשר ישיר בין הפרת הסדר ניגוד העניינים שערך היועץ המשפטי לממשלה למשיב 2, לבין הכרזה על נבצרות מלכהן בתפקיד ראש ממשלת ישראל.

187. על הקשר בין מצבים קשים מאד של פעולה בניגוד עניינים של ראש ממשלה לבין הסמכות להכריז נבצרות כותבים ברק מדינה ואילן סבן במאמרם "ניגוד עניינים של ראש ממשלה, דמוקרטיה מתגוננת וסמכות ההכרזה על נבצרות", (11.10.2020), ICON-S-IL Blog, את הדברים הבאים:

"לטעמנו פרשנות תכליתית לסמכות הכרזת הנבצרות מובילה להחלטה על מצבים קשים מאד של פעולה בניגוד עניינים של ראש ממשלה. תשובתנו נובעת מהאופן שבו יש להבין את מהותה של דמוקרטיה וההגנות שלהן היא נזקקת. דמוקרטיה עניינה באופן הראוי לקבלת החלטות בחברה אנושית ובתוכנן של אותן החלטות. לשם כך היא מכבדת מאד את עקרון הרוב ובו-זמנית מסייגת אותו למול ההגנה על זכויות האדם ומניעת עושה המיעוט; ולשם כך היא גם מגוננת עלינו בני החברה מפני מהלכים שבהם נציגינו פועלים להנצחת שלטונם;....לצורך מילוי ייעודיה מפעילה דמוקרטיה גם "שומרי סף", ובמקביל היא מספקת הגנות מפני הרס שלהם".

ובהמשך לכך:

"קיומה של סמכות הנבצרות בחוק היסוד מאפשרת שלא להמתין עד להתממשותן של אותן הכרעות אפוקליפטיות. היא עוגן הקבוע בחוקה; כזה שבנסיבותיו המיוחדות של מר נתניהו, אם יחליט לנסות לשבור את הכלים, מגבש אפשרות למנוע מהלכים שכאלה

מבלי להמתין עד להשלמתם, מבלי כורח של בית המשפט לגייס תגובת-נגד מטא-טקסטואלית כנגדם".

דברים אלו נכתבו עוד בטרם החלה הממשלה לקדם חקיקה לשינויים במערכת המשפט. הם נכתבו על יסוד ההסתה החמורה של המשיב 1 ביום פתיחת משפטו הפלילי כלפי רשויות אכיפת החוק, המשטרה והתביעה הכללית, על יסוד מינוי שר המשפטים בממשלת המעבר והשר לביטחון פנים בממשלה שקמה לאחר מכן, העיכוב הנמשך במינוי מפכ"ל המשטרה ועיכוב מינוי פרקליט המדינה ונוכח סירובו הנמשך של המשיב 1 להתחייב להימנע מלפעול בניגוד עניינים על פי המתווה שקבע היועץ המשפטי לממשלה. על בסיס זה העלו את החששות ממצב בו ראש הממשלה נתניהו יפר הסדר למניעת ניגוד העניינים וציינו:

".....גם אם יתגבש הסדר מוסכם שכזה, מה יקרה אם מר נתניהו יפר אותו.....מה יקרה אם ראש הממשלה או מי מתומכיו ייזום חקיקה המשהה את ההליך הפלילי נגדו או מבטלת אותו ומאפשרת לו להמשיך בתפקידו, ובמקביל ייזום תיקון חוקתי - דוגמת "פסקת התגברות" - לגונן על החקיקה האמורה? כל אחת מהאפשרויות הנזכרות ואחדות הדומות להן תהיה ביטוי מובהק להתממשות ניגוד העניינים לכלל מעשה או יוזמת מעשה שצפוי לשאת השלכות משטריות קשות".

לשיטתם נבצרות נבחנת באופן מתמשך על בסיס הערכת מידת הסיכון הנשקף לאינטרס הציבורי בהמשך מילוי התפקיד וכן לאור ניסיון העבר, בהתאם לכך נבחנת הצטברותה של "מסה קריטית" המביאה לקביעת נבצרות, וכך הם מציינים:

"עניינה של הנבצרות בבחינה נמשכת של אופן הפעולה של נושא המשרה, בהערכה של מידת הסיכון שנשקף לאינטרס הציבורי אם ימשיך למלא את תפקידו, לאור הניסיון שנצבר בעת שנדרשת ההכרעה. ההכרזה על נבצרות נדרשת בעת שהצטברה "מסה קריטית" של מעשים (ומחדלים) של נושא המשרה, ומטבע הדברים היא עניין שיש לבחון מעת לעת, תוך מעקב נמשך.

המסגרת שמסייעת לנו לחשוב על השימוש בסמכות הכרזת הנבצרות היא זו של "התיקון החוקתי שאינו חוקתי." (ההדגשה לא במקור).

בסיכומו של דבר הם מוסיפים:

"כדי לבסס 'מסה קריטית' להכרזה על נבצרות - שהרי היא 'אמצעי כמעט אחרון' (המוצדק בשל היעדר חלופות, ובטרם היזקקות לביקורת השיפוטית המטא-טקסטואלית) - יש בהם כדי לשמש תמרור אזהרה בזהירות באשר לצפוי בהמשך הדרך".

188. בהתאם לכך יטענו העותרים כי במקרה שלפנינו ובשלב בו אנו נמצאים בכל הנוגע ל"טיפול המשפטי" בהפרותיו של המשיב 1 את הסדר ניגוד העניינים, הפרה אשר החלה מיום למחרת מתן פסק הדין בבג"ץ הרכבת

הממשלה (עת כפר בעצם הסמכות של היועץ המשפטי לממשלה לערוך הסדר למניעת ניגוד עניינים וטען כי הסמכות לכך היא שלו עצמו ומשכך נדרשה ההכרעה שניתנה בבג"ץ ניגוד העניינים) ועד עצם היום הזה.

אותו "תמור אזהרה בוחק", אשר הזהיר לפני זמן כה רב - וליתר דיוק: לפני למעלה מחמש שנים, באשר לצפוי בהמשך הדרך, ואשר במדרון הדרך עדיין לא היה בו די, לפי קביעות בית המשפט הנכבד, כדי להביא להכרעה שיפוטית בדבר נבצרות ולעצירת המשך ההידרדרות והסכנה ההולכת וגוברת למשטר הדמוקרטי ולשלטון החוק במדינת ישראל, מחייב עתה באופן ברור את ההפסקה המיידית של הכהונה בכדי למנוע את התממשות הסכנה, בהינתן הקשר המובנה והבלתי ניתן להפרדה בין השיקולים האישיים הנובעים ממצבו המשפטי של המשיב 1 כנאשם בפלילים, לבין שיקולי האינטרס הציבורי, אשר על פיהם ורק על פיהם הוא מחויב לפעול בתפקידו הציבורי הרם. אשר על כן כעת, לא נותרה עוד כל חלופה מלבד קביעת נבצרות תפקודית-מהותית של המשיב 1 מלכהן בתפקיד ראש ממשלה, וזאת כדי להגן עלינו, אזרחי ישראל, מפני הפגיעה הפוטנציאלית הקשה במשטר הדמוקרטי, בשלטון החוק ובמערכת המשפט. פגיעה הטמונה בפוטנציאל ניגוד עניינים העוצמתי, אשר אינו ניתן עוד לשליטה ולגידור באמצעים משפטיים מתונים יותר של נאשם בפלילים המכהן בתפקיד ראש ממשלה, והכל בהינתן התוצאות הקשות הנובעות מכך למדינת ישראל, ועוד עלולות להחמיר ולנבוע מכך ביתר שאת בעתיד, ככל שלא תיקבע נבצרות המשיב 1 מלהמשיך ולשמש בתפקידו הציבורי.

189. בהתייחס לגורם המוסמך להכריז על נבצרות שותק חוק היסוד. כאמור, על פי כב' המשנה לנשיאה (בדימ') מלצר בפסק הדין, הסמכות הבלעדית להכריז על מצב הנבצרות מסורה בידי המשיבה 3. (וכן ראו גם בג"ץ 369/06, עו"ד יוסי פוקס נ' היועץ המשפטי לממשלה, (31.1.2006)).

בהתאם לכך מתבקש בית המשפט הנכבד לבחון את החלטת המשיבה 3, אשר נמנעה עד כה מלהתייחס לבקשת העותרים בפנייתם המקדמית בטרם הגשת העתירה להכריז על נבצרות המשיב 1 מלמלא את תפקיד ראש הממשלה, וככל שבית המשפט הנכבד ימצא כי החלטתה שלא לבחון את הדברים ולהימנע מלהכריז על נבצרות נגועה בחוסר סבירות קיצונית, בהינתן נסיבותיו הספציפיות החמורות של העניין והתשתית הראייתית שנפרסה בפניו במסגרת העתירה דנן, מתבקש בית המשפט לקבוע כי נבצר מהמשיב 1 להמשיך ולמלא את תפקיד ראש הממשלה, כמבוקש בסעד הראשון והשני בעתירה.

190. עוד נדגיש כי במסגרת הדיון בבג"ץ הנבצרות הבהירה היועצת המשפטית לממשלה במפורש את עמדתה לפיה קיימת אפשרות לקביעת נבצרות תפקודית של ראש הממשלה, אשר נובעת מהיותו נאשם בפלילים, כפי שציין בא כוחה של המשיבה 3, עו"ד ענר הלמן, בפני הרכב בית המשפט הנכבד:

"לא ניתן לשלול באופן קטגורי את האפשרות כי בנסיבות קונקרטיות חריגות תקום עילת נבצרות תפקודית, הנובעת מכך שראש הממשלה נאשם בפלילים".
(מתוך פרוטוקול הדיון, בעמ' 106).

191. חיזוק משמעותי נוסף לסמכותו של בית משפט נכבד זה לקבוע נבצרות תפקודית, אנו מוצאים בפסיקותיו של בית המשפט הנכבד, במהלך ארבע השנים האחרונות בהן נדחו עתירות בעניין זה. בית המשפט הנכבד היה מוכן להניח כי נסיבות של ניהול הליך פלילי נגד ראש ממשלה עשויות להביא להחלטה על נבצרות תפקודית, אלא שעל יסוד התשתית העובדתית שהוצגה בפניו באותה נקודת זמן, לא מצא כי התבססה העילה שבגינה נבצר מהמשיב למלא את תפקיד ראש הממשלה.

כך נקבע בבג"ץ 2268/21, התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ראש הממשלה, הנזכר לעיל (אשר אוחד עם העתירה בבג"ץ 2580/21, פרופ' דוד הראל ואח' נ' ראש הממשלה ואח', שהוגשה על ידי חברים בקבוצת "מבצר הדמוקרטיה" הנמנים עם העותרים דנן), בפסקאות 5-6, לאמור:

"אכן, כפי שציין היועץ המשפטי לממשלה, קיים קושי בעצם המצב שבו ראש ממשלה נאשם בעבירות חמורות הנוגעות לטוהר המידות, הן בהיבט של יכולתו להקדיש את מלוא זמנו ומרצו לתפקידו והן בהיבט של פגיעה באמון הציבור. אולם אף אם נניח כי נסיבות של ניהול הליך פלילי נגד ראש ממשלה עשויות להביא להחלטה על נבצרות תפקודית (השוו: בג"ץ 6231/08 יצחק נ' ראש ממשלת ישראל אהוד אולמרט [פורסם בנבו] (4.8.2008)), לא קמה עילה להתערב בקביעת היועץ המשפטי לממשלה כי בשלב זה לא התבססה עילה שבגינה נבצר מהמשיב למלא את תפקידו....

הגם שאין להקל ראש בטענות העותרים שמפנות להתנהלותו ולהתבטאויותיו, לא מצאנו כי אלה מבססות תשתית ראייתית מספקת לתימוכין בקביעה כי נבצר מהמשיב למלא את תפקידו בנקודת הזמן הנוכחית. (ההדגשות לא במקור).

לצורך הדגשת סוגיית התשתית הראייתית אשר עמדה לנגד עיני בית המשפט בנקודת הזמן בה ניתנה החלטתו כמרכיב הדומיננטי לצורך קבלת ההחלטה לדחיית העתירות, (תוך שבית המשפט הניח, ולא דחה אפריורי, כי נסיבות ניהול הליך פלילי עשוי להביא להחלטת נבצרות תפקודית, כאמור), סיכם והדגיש בית המשפט הנכבד בסוף פסק הדין:

"כאמור, הכרעתנו ניתנת על בסיס התשתית שמונחת לפנינו בנקודת הזמן הנוכחית. טענות העותרים שמורות להם במקרה של שינוי מהותי בנסיבות". (ההדגשות לא במקור).

192. עקרון זה הודגש שוב ושוב על ידי בית משפט נכבד זה פעמים רבות נוספות בהמשך, כאשר בעת דחיית עתירות לקביעת נבצרות על הסף הקפיד בית המשפט לציין כי זכויות העותרים שמורות להן, ככל שתועלה על ידם טענה קונקרטית להפרה של הסדר ניגוד העניינים במקרה של שינוי מהותי בנסיבות (וראו לשם המחשה בבג"ץ חלוץ ובג"ץ קלדרון).

193. הנה אם כן, היות וטענות העותרים נשמרו להם במקרה של שינוי מהותי בנסיבות, הרי שכעת, על יסוד השינוי המהותי שחל בנסיבות, נוכח הראיות הרבות שנצטברו מאז מתן פסקי הדין הנ"ל ועד היום, ראיות המעידות על הפגיעה הקשה במערכת המשפט המתרחשת וממשיכה להתרחש ללא הרף, ובכל יום נוסף ביתר שאת וביתר תעוזה, עד כדי שינוי משטרי של ממש, כדברי המשיבה 3, כאשר כל ההיגיון המסדר של מצב דברים זה נעוץ כל כולו, אך ורק בפוטנציאל ניגוד העניינים הבלתי מוסדר והבלתי פתיר של המשיב 1, מתבקש בית המשפט הנכבד לקבוע כי בנקודת הזמן הנוכחית ביססו העותרים עילה שבגינה נבצר מהמשיב 1 להמשיך ולמלא את תפקיד ראש הממשלה, כמבוקש בעתירה.

194. בכדי להבין ממרחק הזמן את עומק ההידרדרות והשבר הקשה אליו נקלעה מדינת ישראל, בשל פוטנציאל ניגוד העניינים בו מצוי ראש הממשלה, אשר אינו מוסדר כלל וכלל ואינו "נשלט" עוד בכל דרך שהיא על ידי

ה"הסדר למניעת ניגוד עניינים", נזכיר כי בעת מתן פסק הדין בבג"ץ 2580/21 ה"ל, לפני למעלה מארבע שנים, התבססה העתירה בעיקר על העובדות הבאות:

קיומן של ארבע מערכות בחירות בתוך פחות משנתיים, כהונת המשיב 1 כראש ממשלת מעבר משך תקופה ארוכה, אי הגשת חוק התקציב לכנסת והפרת ההסכם הקואליציוני של המשיב 1 עם ראש הממשלה החלופי גנץ, הפרת התחייבותיו של המשיב 1 להכפיף עצמו להסדר ניגוד העניינים המחייב בעניינו וסירובו למנות שר משפטים קבוע, אשר בממשלת החלופים הסמכות למנותו הייתה בידי ראש הממשלה החלופי.

195. **כיום מצב הדברים קשה וחמור אלפי מונים**, כאשר המשיב 1, המצוי בעיצומה של החקירה הנגדית במשפטו הפלילי, **כלל אינו מקיים את הסדר ניגוד העניינים, תוך שהוא פועל לביצוע שינויים במערכת המשפט ואף מפר בריש גלי וללא כל רסן את הנחיות הייעוץ המשפטי לממשלה, הן בתחום ניגודי העניינים והן בכלל פעולות המשיב 1 נעשות בימים אלו תוך רמיסה גלויה של שלטון החוק ומערכת המשפט ותוך פגיעה קשה באמון הציבור ברשויות השלטון, והכל כאשר החברה בישראל שסועה ומדממת, באופן המסתמן ככוונה מפורשת ומתוכננת להוביל למשבר חוקתי ולהרס הדמוקרטיה המהותית במדינת ישראל.**

בדרך זו מוביל ראש הממשלה, בגיבוי הקואליציה והממשלה שהוא עומד בראשה ומנווט אותה, לפגיעה קשה ביותר בעקרון שלטון החוק, לביזוי וזלזול במערכת אכיפת החוק ובמערכת המשפט, בנשיא בית המשפט העליון, בפסיקות בג"ץ, ובהוראות הייעוץ המשפטי לממשלה, ובכך להחלשה חמורה של הרשות השופטת המהווה אחד משלוש רשויות השלטון במשטר דמוקרטי מהותי. היינו, במשטר שאינו אך דמוקרטיה פורמלית של "הרוב קובע" אלא דמוקרטיה המושתתת על שלוש רשויות שלטון, אשר כל אחת מהן מרסנת ומאזנת את שתי הרשויות הנוספות.

במצב בו אנו מצויים, ניכר היטב כי אבד כל רסן ממלכתי, וכי הרשות המבצעת והקואליציה כולה, עוסקים מדי יום ביומו, מבוקר עד לילה וללא הרף, בפרוק אקטיבי, הולך ומחמיר, של מערכת המשפט. בנקודת זמן זו, מתחייב לקבוע כי התגבשה אותה 'מסה קריטית' להכרזה על נבצרות מהותית-תפקודית של המשיב 1 מלכה בתפקיד ראש ממשלה.

מצויים אנו ברגע בו כל המסכות הוסרו וכל מנגנוני המניעה ויכולת הריסון המשפטית ביחס לנאשם בעבירות קלון מפני שימוש בעוצמתו השלטונית בתפקיד ראש הרשות המבצעת, לשם קידום האינטרסים האישיים-עוצמתיים הכרוכים במשפטו הפלילי - קרסו לחלוטין כלא היו.

במצב אקוטי זה, מתחייב לעצור ומיד את מציאות הבלהות שנוצרה, וזאת - בהחלטה שיפוטית אחת המצויה בסמכותו של בית משפט נכבד זה מכוח סעיף 16(ב) לחוק-יסוד: הממשלה, סעיף אשר תפקידו לשמש כביצור ההגנה האחרון העומד לרשות מדינת ישראל הדמוקרטית הפועלת בהתאם לעקרונות שלטון החוק, לשם ההגנה ההכרחית על אזרחי המדינה ולשם שמירת עקרונות הדמוקרטיה המהותית במדינת ישראל.

196. לחיזוק הרציונל העומד ביסוד הוראת סעיף הנבצרות המהותית-תפקודית נוכח מצבי ניגוד עניינים בלתי ניתנים למניעה, והחשיבות העצומה הגלומה בסעיף זה לעצם קיומו של המשטר הדמוקרטי, יובאו דבריו של פרופ' עמיר ליכט במאמרו, "הלוך הלכו העצים – נבצרות ראש הממשלה וכינון משטר מלוכני בישראל" נקודה בסוף משפט (4.3.2023) (<https://amirlicht.wordpress.com/2023/03/04/248>). הדברים נכתבו על רקע תיקון מס' 12 לחוק-יסוד: הממשלה, אשר ביקש, כאמור, להוציא מתחולת חוק היסוד את הסמכות לקביעת

נבצרות תפקודית, ובכלל זה לנוכח מצבי ניגוד עניינים של ראש הממשלה. לאור חשיבותם יובאו הדברים כלשונם, לאמור:

“מהותית, ההצעה מגלמת מהפכה באופי המשטר בישראל - אולי אף יותר מיוזמות חקיקה אחרות, המתוארות לחלופין כ”ריסוק” או כ”ריסון” של מערכת המשפט. זאת, מכיוון שהיא תעמיד בראש הרשות המבצעת אדם, המשוחרר לחלוטין מכל חובה לפעול לטובת המדינה והציבור. במשטר המשפטי שחווה ההצעה ראש הממשלה יהיה חופשי להפעיל את כל הסמכויות המוקנות לו בדין ואת כל הכוחות שיש לו במציאות תוך התחשבות, ואף העדפה, של ענייני האישי, בבחינת “המדינה זה אני”. הגם שראש ממשלה כזה לא ישלוט בחדסי שמיים או מכוח זכות אבות, לכל דבר ועניין זוהי מסגרת משפטית השקולה למשטר מלוכני. למעשה, דבר לא יעצור בעדו מלהשתמש בסמכויותיו ובכוחותיו כדי להביא לקביעת זכות אבות לשלטון” (ההדגשות לא במקור).

הדברים מדברים בעד עצמם וכל המוסיף גורע.

197. הנה אם כן, לנוכח כלל העובדות שלפנינו, מזדקרת לעיני כל איש ואשה, אשר מדינת ישראל והמשטר הדמוקרטי המהותי בה יקרים להם, המסקנה ההכרחית הבאה:

כאשר יש תיק פלילי בעבירות חמורות על טוהר המידות שיש עמן קלון אשר קרוי: “מדינת ישראל נגד בנימין נתניהו”,
הופכת המציאות אט אט, ובימים אלו בקצב הולך וגובר, להיות:
בנימין נתניהו נגד מדינת ישראל.

לאור זאת, הימנעות המשיבה 3 בנקודת הזמן הנוכחית מלהכריז כי קיימת נבצרות מהותית-תפקודית זמנית של המשיב 1 מלמלא את תפקיד ראש הממשלה לפי סעיף 16 (ב) לחוק-יסוד: הממשלה, בשל קיומו של פוטנציאל אובייקטיבי לניגוד עניינים שאינו ניתן עוד להסדרה בכל דרך אחרת, הינה החלטה הנגועה בחוסר סבירות קיצונית ומשכך מתבקש בית המשפט הנכבד להתערב בהחלטה ולהכריז על נבצרות המשיב 1 מלמלא את תפקיד ראש הממשלה כמבוקש בסעדים הראשון והשני לעתירה.

198. העותרים יטענו כי קשה למצוא נסיבות קונקרטיות חריגות יותר מאלו שלפנינו, בהן מתנגשים באופן חזיתי, חריג ביותר, רחב ועוצמתי מאין כמותו, האינטרס האישי של נאשם בעבירות החמורות ביותר של שחיתות שלטונית, אשר משפטו הפלילי מצוי בעיצומו של שלב ההוכחות תוך כדי שהוא מעיד בחקירה נגדית, כל זאת למול האינטרס הציבורי שמחייב אותו לנהל מדינה, תוך הקפדה על עקרון שלטון החוק, כיבוד רשויות השלטון, שמירת מעמדם של שומרי הסף ובכלל זה שמירת מעמדה וחוסנה של הרשות השופטת כנדבך מרכזי במשטר הדמוקרטי של מדינת ישראל.

על כן, ולא כל שכן לאחר שהמשיבה 3 קבעה בחוות דעתה מיום 26.5.25 כי המשיב 1 כבר פעל בניגוד עניינים בהכרזתו על מינוי דוד זיני לתפקיד ראש השב”כ, וכן לאחר שהדגישה בנאומו באותו היום כי תמונת המציאות בפועל היא “שינוי שיטת המשטר בקצב מהיר” – הרי ש**כעת התגבשו אותן נסיבות קונקרטיות חריגות בהן קמה עילת הנבצרות התפקודית, עליה הצביע ב”כ המשיבה 3 במהלך הדיון בבג”ץ הנבצרות, כאמור לעיל.**

ה. ההכרעה השיפוטית בדבר קיומה של נבצרות תפקודית אינה עומדת בסתירה לעקרונות הדמוקרטיה אלא להיפך - היא נועדה לשם שמירה והגנה על עקרונות הדמוקרטיה

199. העותרים יטענו כי ככל שעשויה להישמע טענה לפיה קביעת נבצרות מהותית-תפקודית משמעה "הדחת ראש ממשלה מכהן" וכי הדבר אינו עולה בקנה אחד עם עקרונות הדמוקרטיה, מתחייב לדחות טענה זו מכל וכל על יסוד הנימוקים הבאים:

א. חוק-יסוד: הממשלה, אשר מכוח סעיף 16(א) הקבוע בו קמה הסמכות לקביעת נבצרות ראש ממשלה מלכהן בתפקיד, נטוע בספר החוקים של מדינת ישראל **כנורמה חוקתית במדרג עליון**, שכן יסודו בחקיקת הכנסת בכובעה כרשות מכוונת. בהתאם לכך, הוראותיו של חוק היסוד משקפות וטבועות כחלק בלתי נפרד מהמארג החוקתי של מדינת ישראל כמדינה דמוקרטית והן מבטאות את עקרונות היסוד של השיטה הדמוקרטית.

ב. **הוראת הנבצרות בחוק היסוד נועדה להגן על ציבור אזרחי מדינת ישראל במשטר דמוקרטי**, מפני מצב בו נבחר הציבור הבכיר ביותר יפעל בניגוד לאינטרס הציבורי ויעשה שימוש לרעה בכוח השלטוני העצום שבידיו, **באופן שיפגע ביסודות המשטר הדמוקרטי**. בהתאם לפסיקתו העקבית והענפה של בית המשפט העליון, **שלטון החוק, השוויון בפני החוק ומעמדה של הרשות השופטת** כאחת משלוש רשויות השלטון במשטר דמוקרטי, **נמנים על המאפיינים ה'גרעיניים' המינימליים של הגדרת זהות המדינה כמדינה דמוקרטית**, (וראו לעניין זה, בין היתר: בג"ץ 5555/18, חסון נ' כנסת ישראל (8.7.2021); בג"ץ 1661/05, המועצה האזורית חוף עזה נ' כנסת ישראל, פ"ד נט(2) 481, 565 (2005); בג"ץ 5026/04 דיזיין 22 – שארק דלוקס רהיטים בע"מ נ' ראש ענף היתרי עבודה בשבת, אגף הפיקוח משרד העבודה והרווחה, פ"ד ס(1) 38, 53-54 (2005); א"ב 1806/19, ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-21 נ' כסיף, (18.7.2019); בג"ץ 5658/23, התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' הכנסת ואח' (1.1.2024)).

במצב הדברים שלפנינו, כאשר בראש הרשות המבצעת עומד אדם המפר את חובתו היסודית לפעול לטובת האינטרס הציבורי של כלל הציבור ועושה כך תוך הפרת דין ברורה ומחייבת של הרשויות המוסמכות, הרי שהוא **פוגע ביסודותיו ה'גרעיניים' המינימליים של המשטר הדמוקרטי**. במצב זה על הדמוקרטיה **להפעיל את עקרון "הדמוקרטיה המתגוננת"** ולפעול לפי סעיף 16(ב) לחוק-יסוד: הממשלה, בדומה לאותו עקרון הקבוע בסעיף 7א(א)(1) לחוק-יסוד: הכנסת, המונע מרשימות ומאנשים להתמודד לכנסת, אם יש במטרותיהם או במעשיהם משום שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.

העותרים יטענו כי כפי שבית המשפט העליון קבע בפסיקתו בעניין עילת הסבירות (בג"ץ 5658/23 הנ"ל) כי בהינתן הפגיעה ביסודות ה'גרעיניים' המינימליים של המשטר הדמוקרטי מוסמכת הרשות השופטת להתערב לביטול תיקון לחוק יסוד שחוקקה הרשות המכוונת, כך גם בהינתן הפגיעה ביסודות ה'גרעיניים' המינימליים של המשטר הדמוקרטי על ידי העומד בראש הרשות המבצעת, מוסמכת הרשות השופטת להתערב ולקבוע כי נבצר ממנו להמשיך ולשמש בתפקיד, לשם ההגנה המתחייבת על

הדמוקרטיה המהותית, וזאת אף אם הפגיעה נגרמת על ידי מי שנבחר בהכרעת הרוב על פי עקרונות הדמוקרטיה הפורמלית.

קביעת נבצרות ראש ממשלה אכן פוגעת בדמוקרטיה הפורמלית (קרי בעקרון "הכרעת הרוב"), אולם במצב בו ראש הממשלה פועל בניגוד עניינים, באופן הגורם לפגיעה קשה ביותר ביסודותיה הגרעיניים של הדמוקרטיה המהותית, כפי המקרה שלפנינו, וכאשר לא קיימת עוד כל דרך אחרת פוגענית פחות בדמוקרטיה הפורמלית לנטרול הפגיעה בדמוקרטיה המהותית, מתחייבת התערבותו של בית משפט נכבד זה להגנה על יסודותיה הגרעיניים של הדמוקרטיה המהותית, וזאת אף במחיר הפגיעה בדמוקרטיה הפורמלית.

חיזוק לעקרון לפיו הצורך בהגנה על הדמוקרטיה המהותית גובר על הצורך בהגנה על הדמוקרטיה הפורמלית, ניתן למצוא בדברי כב' הנשיא עמית שנאמרו במפגש עם בני נוער, ביום 29.5.25. שם הבהיר כב' הנשיא כי הדמוקרטיה המהותית הינה במדרג גבוה יותר מהדמוקרטיה הפורמלית המבטאת את הכרעת הרוב בלבד, בציינו:

"...דמוקרטיה זה לא רק שהרוב קובע, כי יש זכויות מסוימות שנועדו להגן על המיעוט, ונועדו גם לשמור על ערכים מסוימים. הרעיון של 'הרוב קובע' זו דמוקרטיה שאני קורא לה דמוקרטיה אלקטורלית, אבל היא מאוד נחותה"²³.

ברוח זו התבטא היועץ המשפטי לממשלה לשעבר, פרופ' מנדלבליט, בראיון ל"כאן רשת ב'" ביום 2.1.25 שם ציין, בין היתר, את הדברים הבאים:

"ההפיכה המשטרית מחלחלת ונעשית היום בדרך של מינויים של אנשי אמון עם נאמנות אישית לפוליטיקאים ולא לציבור. זה הדבר הכי מסוכן שיכול להיות.....לא צריך שום שינוי בחוק ולא שום דבר. אם משנים בין עשרה ל-15 תפקידים במדינה, היא מפסיקה להיות דמוקרטיה ליברלית....דמוקרטיה פורמלית היא חשובה מאוד, אבל גם דמוקרטיה מהותית - הגנה על זכויות אדם וזכויות מיעוטים שיכולות להיות מושגות רק על ידי בעלי תפקיד עצמאיים שהם בעלי חובת נאמנות לערכים הבסיסיים של מדינת ישראל כיהודית ודמוקרטית"²⁴.

לעניין זה ראו גם מאמרם של ברק מדינה ואילן סבן "ניגוד עניינים של ראש ממשלה, דמוקרטיה מתגוננת וסמכות ההכרזה על נבצרות" ICON-S-IL Blog (11.10.2020).
וכן ראו מאמרו של פרופ' י' זמיר מיום 12.6.25, "דמוקרטיה שלא תצליח לעצור את התהליך שמובילה הממשלה היא דמוקרטיה מתאבדת" בו ציין בין היתר את הדברים הבאים:²⁵

"במצב כזה, כאשר הממשלה תשלוט במערכת המשפט, ולאחר שכבר השתלטה על הכנסת, היא תוכל לפעול ללא ביקורת יעילה, גם בניגוד לערכי היסוד של הדמוקרטיה. זאת דרך המובילה

²³ <https://www.c14.co.il/article/1210191>

²⁴ <https://www.bhol.co.il/news/1682827>

²⁵ [דמוקרטיה שלא תצליח לעצור את התהליך שמובילה הממשלה היא דמוקרטיה מתאבדת - דעות - הארץ](#)

לשירות ולשחיתות, אם לא לעריצות. דמוקרטיה שלא תצליח לעצור תהליך כזה היא דמוקרטיה מתאבדת. דמוקרטיה מתגוננת חייבת להתאים את עצמה לנסיבות המיוחדות בכל מדינה ובכל זמן".

ג. ההלכה הפסוקה, לפיה בית המשפט אינו פוסק על פי קול ההמון, אלא אך ורק על פי שורת הדין. כמפורט בסעיף 8 לעיל.

ד. על פי שיטת הבחירות בישראל ראש ממשלה אינו נבחר ישירות על ידי העם. משכך, העמדתו בראש הרשות המבצעת אינה מבטאת בהכרח את "רצון הבוחר". רצון הבוחר בא לידי ביטוי באמצעות בחירת נציגי רשימות המועמדים לכנסת, אשר מיוצגות באופן יחסי בכנסת בהתאם לכוחן האלקטורלי, ולא בבחירה ישירה לראשות ממשלה. נוסף על כך, בהתאם להוראת סעיף 16(ב) לחוק-יסוד: הממשלה, עם הכרזת נבצרות זמנית של ראש הממשלה, ימלא את מקומו של ממלא מקום ראש הממשלה. לאחר חלוף 100 ימים רצופים, ככל שלא יסתיים מצב ניגוד העניינים והמשיב 1 לא יחזור למלא את תפקיד ראש הממשלה, יראו את הממשלה כאילו התפטרה. בהתאם להוראת סעיף 30 (א) לחוק-יסוד: הממשלה, עם התפטרות הממשלה "יפתח נשיא המדינה בהליכים להרכבת ממשלה חדשה כאמור בחוק-יסוד זה". בהתאם לסעיף 30 (ג) לחוק היסוד, עד שתיכון ממשלה חדשה "...תיקבע הממשלה שר אחר שהוא חבר הכנסת וחבר סיעתו של ראש הממשלה, לכהן כראש הממשלה בפועל...". מהוראות אלו עולה כי אין בהחלטת נבצרות ראש ממשלה כדי להשפיע או לשנות את הרכב המפלגות, אשר הוא המשקף את רצון הבוחר בבחירות לכנסת, והרכבן יישאר על כנו. בהסתמך על תוצאות בחירות אלו, יפתחו מחדש ההליכים להרכבת ממשלה חדשה בהתאם להוראת סעיף 7 לחוק-יסוד: הממשלה, באופן שיביא להקמתה של ממשלה חדשה על בסיס תוצאות הבחירות לכנסת.

לאור נימוקים אלו מתבקש בית המשפט הנכבד לקבוע כי במקרה שלפנינו מתחייב להורות על נבצרות מהותית-תפקודית של המשיב 1, וזאת כאמצעי ההגנה האחרון וההכרחי על יסודותיו 'הגרעיניים' המינימליים של המשטר הדמוקרטי.

ו. ככל שניגוד העניינים הוא מתמיד, נרחב ומתפרש על פני נושאים שונים הנוגעים להיבטים מהותיים ומרכזיים במסגרת תפקידו של נבחר הציבור - מתחייבת פסילת הכהונה

200. סעיף 28 א' להנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 1.1555 בנושא "עריכת הסדרים למניעת ניגוד עניינים בשירות הציבורי" קובע כי **כשהימנעות מטיפול בנושא בו מצוי נבחר הציבור בניגוד עניינים עלולה לשתק את הפעילות או להגבילה משמעותית עד כדי פגיעה של ממש - מתבקשת פסילת הכהונה, כדלקמן:**

"פסילת בעל התפקיד מלכהן בתפקידו - דרך זו, שהיא כאמור הקיצונית ביותר, תינקט רק כאשר התפקידים אותם מיועד המועמד למלא אינם מתיישבים מעצם מהותם עם העניינים האחרים שלו, וכאשר קיימת התנגשות בין שתי המערכות בנושאים מרכזיים או בנושאים רבים בצורה תדירה. במצב דברים זה, בו פתרון של הימנעות מטיפול בנושאים עלול לשתק את פעילותו של עובד הציבור במילוי תפקידו או להגבילה במידה משמעותית עד כדי פגיעה של ממש ביכולת למלא את התפקיד הציבורי, מתבקשת התוצאה שהמועמד ייפסל מלכהן בתפקיד הציבורי".

במאמרה של טניה שפניץ (ט. שפניץ, **ניגוד עניינים במגזר הציבורי למעשה ולהלכה** 125 (2013)), מובהר בעמ' 165:

"מהעובדה שפסילה נתפסת כפתרון 'קשה' אין ללמוד כי אין להשתמש בה כשהדבר דרוש".

(וראו לעניין זה: בג"ץ 1100/95, **קאסוטו נ' ראש עיריית ירושלים**, פ"ד מט(3) 691).

בבג"ץ 595/89 **שמעון נ' דנינו, הממונה על מחוז הדרום במשרד הפנים**, פ"ד מד(1) 409, 418-419, קבע כב' הש' ברק (כתוארו אז) כי **ככל שהניגוד הוא מתמיד ובתחום נרחב ומרכזי, כך מתחייבת פסילת כהונה**. לאמור:

"התוצאה המתבקשת מהימצאות במצב של ניגוד עניינים צריכה להתאים עצמה להיקף הניגוד, לאינטנסיביות שלו ולמרכזיותו בתפקידי עובד הציבור. אם הניגוד הוא מקרי בתחום צר של תפקידים שוליים, ניתן להסתפק בכך שבעל התפקיד יימנע מלהשתתף בדיון, או בהצבעה או בביצוע של התפקידים הנוגדים, תוך שיוכל להמשיך לבצע את יתר התפקידים הכרוכים בכהונתו. ניתן גם לחשוב, במקרים מתאימים, על אצילת הסמכות או נטילתה. הטעם לכך הינו, כי המקריות, הצרות והשוליות של הניגוד מותירות תחום נרחב לפעילות נקייה מכל ניגוד. לעומת זאת, אם הניגוד הוא מתמיד ובתחום נרחב ומרכזי, מחייב הדבר פסילת העובד מהמשך כהונתו, שכן כל חלופה אחרת לא תקיים את מטרות הכלל בדבר ניגוד עניינים". (ההדגשה לא במקור).

201. בהתאם לעקרון זה מבהירה שפניץ, במאמרה הנ"ל בעמ' 159, כי **שימוש בפתרון הפסילה מצביע על כך שאי אפשר לנטרל את ניגוד העניינים ולכן בעל התפקיד לא יכול לכהן בתפקיד מסוים**. על פי עקרון המידתיות, פתרון הפסילה הוא אחרון במדרג הבדיקה של פתרונות אפשריים וזאת מפאת חומרתו. דהיינו, החלטה על פסילה תתקבל רק לאחר שנבחנו פתרונות דרסטיים פחות. בפסיקה השתמשו בפתרון זה לא אחת, בין היתר במקרים בהם פסלו בעלי תפקידים מלכהן בתפקיד נוסף. (ראו למשל: עת"מ 235-10 ס. **נופי ובניו בע"מ נ' מינהל מקרקעי ישראל**, 20-19 (11.4.2010)).

202. בפסיקה יצר בית המשפט הבחנה ברורה בין ניגוד עניינים שולי או נקודתי, המאפשר הימנעות מעיסוק או מעיסוקים ספציפיים, לבין **ניגוד עניינים רחב ומהותי, המתפרש על פני נושאים שונים הנוגעים להיבטים מהותיים ומרכזיים במסגרת תפקידו של נבחר הציבור - כפי המקרה שלפנינו, אשר אינו מאפשר בשום דרך את ניטרולו באמצעות הימנעות מביצוע פעולה או פעולות כלשהן**, שאז מתחייב לנקוט באמצעי הקיצוני ביותר של פסילת כהונה.

203. אבחנה זו הובהרה על ידי כב' הש' לוין בבג"ץ 529/89 **ריעני נ' ליניק**, פ"ד מג(3) 389, 392 (1989), בעמ' 394, לאמור:

"אין המדובר בעתירה שלפנינו במעורבות מוסדית קטנה וחלקית, שבה מצדיק קיומו של ניגוד עניינים אזוטרי את אי השתתפותו של הנוגע בדבר בדיון פלוני, אלא במעורבות אינטנסיבית ממשית ורחבה של נושא תפקיד אחר בתהליך קבלת ההחלטות כנושא תפקיד בגוף אחר, שהאינטרסים שלו אינם חופפים את אלה של הגוף הראשון".

במאמרם של שפניץ ולוסטהויז, "ניגוד עניינים בשירות הציבורי" ספר אורי ידן – מאמרים לזכרו (בורסי, בעריכת א' ברק, ט' שפניץ, תש"ן) 315, בהתייחס לאפשרות פסילת בעל תפקיד מלכהן בתפקידו, מובהרים בעמ' 324 הדברים הבאים:

"דרך זו, שהיא הקיצונית ביותר, ננקטת כאשר התפקידים אינם מתיישבים מעצם מהותם וכאשר ההתנגשות בין העניינים היא תדירה, בנושאים מרכזיים או שהיא נוגעת למספר רב של עניינים. פתרון של המנעויות מטיפול בנושא עלול לגרום להמנעויות תכופות, תופעה שאינה רצויה משום שהיא משתקת את פעילות בעל התפקיד הציבורי במילוי תפקידו. בנסיבות אלה מתבקשת התוצאה שבעל התפקיד יפסל מלכהן בתפקידו הציבורי". (ההדגשות לא במקור).

כפי שנקבע בע"א 6983/94, שמעון פחימה נ' מיכאל פרץ, פ"ד נא(5) 829:

"פסילת אדם מלכהן בתפקיד ציבורי שאליו נבחר היא צעד חמור. על הטוען לפסילת אדם מכהונה ציבורית מחמת ניגוד עניינים, להניח תשתית עובדתית, שממנה ניתן להסיק - עובדתית ומשפטית - קיומו של חשש לניגוד עניינים מוסדי, אישי, או שניהם".

204. ויודגש - בבג"ץ 595/89 הנ"ל קבע כב' הש' ברק (כתוארו דאז) כי עקרון ניגוד עניינים אינו מתמצה אך ורק בחוק החרות. העדרו של הסדר סטטוטורי (כפי המצב שלפנינו, כאשר חוק-יסוד: הממשלה אינו קובע כי מצב ניגוד העניינים תוצאתו הינה פסילת ראש ממשלה מכהונתו), אין בו כדי לשלול את תחולת ההסדר המתחייב לפסילת הכהונה מכח הפסיקה. ההפך הוא הנכון: שתיקת המחוקק בעניין זה, לא תתפרש בדרך כלל כהסדר שלילי לגבי אותו תחום. העותרים יטענו כי בענייננו נכון הדבר מכוח קל וחומר, בהינתן שניגוד העניינים הינו חריג בטיבו ובעוצמתו, כפי שקבע בית משפט נכבד זה וחולש באופן נרחב ואינטנסיבי על כל מארג החלטותיו של המשיב 1 בתפקיד הציבורי.

וכך קבע הש' ברק בבג"ץ 595/89:

"אין העיקרון של ניגוד עניינים מתמצה אך בהוראות החוק החרות. זהו עקרון יסודי, המצוי בהיכלם של עקרונות היסוד של השיטה. ממנו נגזרות הוראות חרותות. על פיו מתפרשות הוראות אלה. ממנו נגזרות הלכות שיפוטיות - "משפט מקובל נוסח ישראל" - כאשר לניגוד עניינים בתחומים שהחקיקה אינה מכסה. באמצעותו יתפתח המשפט וינתן פתרון ראוי לבעיות של ניגוד עניינים שהחיים יעוררו במרוצת השנים. אכן, קיומו של הסדר סטטוטורי למצב של ניגוד עניינים אין בו, כשלעצמו, כדי לשלול את תחולתו של ההסדר ההלכתי באותם תחומים שההסדר הסטטוטורי אינו משתרע עליהם. שתיקת המחוקק לגבי התחום הבלתי מוסדר אינה מתפרשת, בדרך כלל, כהסדר שלילי לגבי אותו תחום, אלא אך כהימנעות מחקיקה המאפשרת תחולתה של ההלכה הפסוקה (וראה בג"צ 589/86, שמעון נ' ראש המועצה המקומית קרית מלאכי, פ"ד מא (2) 617)". (ההדגשות לא במקור).

205. במקרה שלפנינו ניגוד העניינים הינו מהותי ביותר ונרחב והוא נוגע למספר עצום של נושאים מרכזיים וחשובים לניהול המדינה ולשמירת בטחון אזרחיה, באופן המחייב את מעורבותם האינטנסיבית והישירה של

אחרים בתהליכי קבלת ההחלטות הדרושות לצורך ביצוע תפקיד ראש הממשלה. עובדה זו מובילה לשיתוק פעילותו של המשיב 1 בנגזרות מהותיות וחשובות ביותר לביצוע התפקיד, באופן הפוגע בניהול המדינה, בביטחון אזרחי המדינה ובעצם יכולתו של המשיב 1 להמשיך ולמלא את התפקיד הציבורי.

206. אם לא די בכך, לאחרונה התווסף ניגוד עניינים משמעותי המגביל את יכולתו של המשיב 1 להמשיך ולשמש בתפקיד ראש ממשלה, והוא - ניגוד העניינים הנובע מחקירות השב"כ בפרשת קטארגייט ובפרשת הדלפת המסמכים. בשל ניגוד עניינים זה נאסר על המשיב 1 להיות מעורב בכל הקשור מינוי ראש השב"כ הבא. (כאמור, עתירה בנוגע לאיסור זה נדונה בימים אלו בבית המשפט העליון בבג"ץ 18133-06-25 גויאלי ואח' נ' היועצת המשפטית לממשלה ואח'.) איסור זה מגביל באופן משמעותי ביותר את יכולתו של המשיב 1 להמשיך ולשמש בתפקיד ראש ממשלה, שכן חוק שירות הביטחון הכללי, תשס"ב-2002, מטיל על ראש הממשלה את מרבית האחריות והתפקידים הנוגעים לקשר עם השב"כ. מכאן עולה כי ההגבלה המוטלת על המשיב 1 בכהונתו בתפקיד ראש ממשלה עלולה להיות בעלת השלכות רחבות היקף וכבדות משקל על בטחונה של מדינת ישראל. מצב דברים זה מחזק את המסקנה המתחייבת לפיה המשיב 1 אינו יכול להמשיך ולמלא את תפקיד ראש הממשלה ומשכך מתחייב לקבוע כי הדבר נבצר ממנו.

207. לאור כל זאת יטענו העותרים כי המקרה שלפנינו הינו המקרה המובהק והקיצוני ביותר שניתן להעלות על הדעת של נבחר הציבור המכהן בתפקיד הרם ביותר, בעל מוטת הכנפיים הרחבה ביותר על כל ההחלטות השלטוניות המתקבלות בתקופה הקשה ביותר, תוך שהוא מצוי בניגוד עניינים חריג, עוצמתי, מהותי, מקיף וקיצוני ביותר ובו זמנית מתנהל בעניינו משפט פלילי בעבירות החמורות ביותר בספר החוקים בתחום השחיתות השלטונית, אשר אליו חובר כעת גם ניגוד העניינים בכל הנוגע לחקירות השב"כ, כפי שקבע בית המשפט הנכבד בבג"ץ ראש השב"כ, אשר מגביל באופן נרחב ומשמעותי את יכולת תפקודו של ראש הממשלה בכל הנוגע לפעילות שירות הביטחון הכללי.

על כן בנסיבות שלפנינו, כאשר הפוטנציאל האובייקטיבי לניגוד עניינים הינו כה מקיף ונרחב, מדובר בשיתוק פעולה מהותי, הפוגע ביכולות חשובות וחיוניות ביותר לתפקודה התקין של מדינת ישראל, לרבות בתחום הביטחוני. בהתאם לקריטריונים שנקבעו בפסיקה בנסיבות חריגות אלו מתחייב לקבוע כי המשיב 1 פסול לכהונה בתפקיד ראש ממשלה.

ז. האיסור להימצא בניגוד עניינים, כמו גם ההכרזה על נבצרות, מונחים בראש ובראשונה לפתחו של בעל התפקיד

208. החובה שלא להימצא במצב של ניגוד עניינים מונחת, בראש ובראשונה, לפתחו של נושא המשרה הציבורית. חובה זו, המוטלת על כל נבחר ציבור, מקבלת משנה תוקף בהתייחס לעומד בראש הרשות המבצעת, אשר בשל מעמדו הרם והייחודי ובשל ההשלכות הרות הגורל של החלטותיו על כלל הציבור, הציפייה ממנו היא כי ימנע בכל דרך מלהימצא בניגוד עניינים, וכי ככל שלא ניתן להסיר את החשש לניגוד עניינים באמצעות הסדר למניעת ניגוד עניינים, יפעל באופן עצמאי, בהתאם לאחריות המתחייבת בתפקידו, ויודיע על התפטרותו מתפקידו.

209. הרציונל העומד ביסוד התפיסה לפיה חובה זו מונחת בראש ובראשונה לפתחו של בעל העניין, מבוסס על העובדה שנושא המשרה הוא המכיר באופן הטוב ביותר את האינטרסים האישיים שלו-עצמו, ולכן האחריות המיידית והישירה להצביע על קיומו של עניין אישי בפעולותיו ובהחלטותיו מונחת לפתחו.

בהתאם לכך הבהירה המשיבה 3, בסעיף 43 לתגובתה לבקשה לפי פקודת בזיון בית המשפט בבג"ץ ניגוד העניינים, כי מדובר במושכלות יסוד לפיהן: "העיקרון האוסר על מי שנושא בתפקיד ציבורי להימצא במצב של

ניגוד עניינים הוא כלל המושתת על כללי הצדק הטבעי של המשפט המנהלי, והוא מונח, בראש ובראשונה, לפתחו של בעל התפקיד". (ההדגשה במקור).

- העתק החלק הרלוונטי מתגובת היועצת המשפטית לממשלה בבקשה לפי פקודת בזיון בית המשפט בבג"ץ ניגוד העניינים, מצ"ב כנספח 23.

210. מכח אותו רציונל, הרי שלצד סמכות היועצת המשפטית לממשלה להכריז על מצב נבצרות, ההכרעה בדבר קיומה של נבצרות מסורה, בראש ובראשונה, בידי בעל התפקיד עצמו, זאת כפי שציין היועץ המשפטי לממשלה בעניין אולמרט בבג"ץ 6231/08 יואב יצחק נ' ראש ממשלת ישראל אהוד אולמרט (נבו 4.8.2008) כאמור בפסק הדין:

"עוד מציין היועץ, כי ההכרעה בדבר קיומה של נבצרות מסורה, בראש ובראשונה, בידי בעל התפקיד עצמו, וזאת למעט מצבים בהם קיימת מניעה אובייקטיבית לכך או מקום בו הדין קובע במפורש את זהותו של הגורם המוסמך להורות בדבר קיומה של נבצרות".
(ההדגשה לא במקור).

211. עמדה זו עולה בקנה אחד עם השכל הישר, שכן במצבים רבים בעל התפקיד הוא הגורם הראשון, ולעיתים הבלעדי, המודע לקשיים ולמגבלות בהמשך כהונתו בתפקיד הציבורי, מקום בו בידי אחרים אין את המידע ו/או הנתונים הדרושים לעניין. כך הדבר הן בהתייחס למצבים בריאותיים או נפשיים שונים, הן בהתייחס למצבים משפחתיים ו/או אישיים מורכבים העלולים לפגוע בתפקודו הציבורי של נבחר הציבור והן בהתייחס למצבים משפחתיים אחרים בחיי אדם, בהם הקושי להמשיך ולנהל מדינה, תוך עמידה בחובה לשקול אך ורק שיקולים שבאינטרס הציבורי ושיקולים אלו בלבד, במקביל להתמודדות עם הקשים האישיים, הינו כבד מנשוא ומסכן את הציבור. לפיכך, בראש ובראשונה מוטלת החובה על בעל התפקיד עצמו להודות בקיומה של נבצרות מלהמשיך ולמלא את התפקיד הציבורי.

212. במאמרם של ברק מדינה ואילן סבג, "ניגוד עניינים של ראש ממשלה, דמוקרטיה מתגוננת וסמכות ההכרזה על נבצרות", הנזכר בסעיף 187 לעיל, מוצגת עמדה שונה, לפיה הכרזת נבצרות צריך שתוכרע בידי היועצת המשפטית לממשלה, ולאחר מכן בידי בית המשפט. וזו ההנמקה לדברים:

"מטבע הדברים, אם יש ספק אם אדם יכול למלא את תפקידו, יש גם ספק אם הוא יכול להחליט שאינו יכול למלא את תפקידו. ההחלטה הזו היא חלק מתפקידו, ומסירת הסמכות לנושא המשרה עצמו עלולה לרוקן מתוכן את הסדר הנבצרות, שהרי אם אדם חש שאינו יכול למלא את התפקיד, הוא יכול להתפטר או לצאת לחופשה. הסדר נבצרות מיועד בדיוק למקרים שבהם יש חשש שראש הממשלה לא יכיר בעצמו בכך שאינו יכול למלא את התפקיד, ונדרשת החלטה של גורם אחר. גם מסירת סמכות הכרזת הנבצרות לממשלה אינה צפויה להועיל, בדרך כלל, משום שראש הממשלה סמכות להעביר שרים מתפקידם ובפועל השרים כפופים לו מבחינה פוליטית. יש חשש מפני שימוש לרעה בסמכות כזו בידי גורמים פוליטיים - הן תומכיו של ראש הממשלה והן מתנגדיו- ואין זה סביר שהמחוקק ביקש להעניק להם את הסמכות הזו. התוצאה הבלתי נמנעת

היא שזהו עניין שצריך להיות מוכרע על-ידי גורם לא-פוליטי, על יסוד שיקולים עקרוניים. היועמ"ש, ולאחר מכן בית המשפט, הם המתאימים ביותר לכך".

213. סעיף 7(א) לכללי אשר, (שהתקבלו בהחלטת ממשלה בשנת 1977 (י"פ התשל"ח 2382, עמ' 314), תוקנו בהחלטת ממשלה מיום 28.11.2002 ופורסמו בנוסחם המתוקן ביום 16.1.2003 (י"פ התשס"ג 5147, עמ' 1136)), קובע כי בכל מקרה שלשר יש "ענין אישי" בפעולה או בהחלטה, עליו להימנע בכל דרך שהיא ממעורבות באותה פעולה או החלטה ואם הובא עניין זה לפניו עליו להצהיר מיד על עניינו האישי ולהודיע על כך למבקר המדינה. כן קובע סעיף 7(ב) לכללי אשר, כי ככל שמצוי שר במצב של ניגוד עניינים, ניתן לאחר קבלת חוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה, לפעול באחת הדרכים המנויות בסעיף, ביניהן למשל העברת סמכויות הפעולה או ההחלטה לשר אחר. בהתאם לעקרון זה קבעה כב' הנשיאה (בדימוס) חיות בסעיף 24 לפסק דינה בבג"ץ ניגוד העניינים:

"במילים אחרות, במצב רגיל על השר – שהיכרותו עם ענייניו האישיים היא הטובה ביותר – מוטלת האחריות להצביע על קיומו של עניין אישי בפעולה או החלטה, ואם אכן נקבע כי השר מצוי בניגוד עניינים – יש לגבש פתרון קונקרטי למצב זה לאחר קבלת חוות דעתו של היועץ". (ההדגשה לא במקור).

214. עקרון הטלת האחריות על נושא המשרה עצמו, מוצא את ביטוי בהתייחס לשופטים, בסעיף 77א לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984, שעניינו "פסלות שופט". לפי סעיף זה שופט לא יישב בדין אם מצא מיוזמתו או לבקשת בעל דין, כי קיימות נסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים בניהול המשפט. דהיינו, על השופט היושב בדין, לקבוע, כהחלטה מקדמית ואפריורית בבואו לדון בהליך, האם קיים חשש ממשי לניגוד עניינים, שבגיניו עליו לפסול עצמו מלדון בו. כך, החובה לבחון את השאלה האם קיים חשש ממשי למשוא פנים בניהול המשפט, אינה מסורה רק לבעלי הדין, אלא צריכה להיבחן אף ביוזמת השופט עצמו, מכוח הנורמות החלות עליו בהיותו ממלא תפקיד ציבורי, ביניהן הנורמה האוסרת עליו לפעול בניגוד עניינים, וככל שיגיע למסקנה כי קיים חשש ממשי לכך, מוטלת עליו החובה לפסול עצמו מלדון בהליך.

215. על פי אותו עקרון ציינה כב' השופטת ברק-ארז בהתייחס למשיב 1, כאמרת אגב בסעיף 21 לפסק דינה בבג"ץ **הרכבת הממשלה**, כי לשיטתה חובתו של נושא תפקיד ציבורי, בין היתר של ראש ממשלה או מועמד לראשות הממשלה, לבחון כאקט מקדמי את שאלת ניגוד העניינים המתעוררת בין האינטרסים האישיים שלו לבין האינטרסים שהוא אמון על הגשמתם מכוח תפקידו. בתוך כך, ציינה כב' השופטת ברק-ארז, כי **החלטתו של מועמד לראשות הממשלה ליטול על עצמו את התפקיד מחייבת את בחינת השאלה, האם הוא נגוע בניגוד עניינים, לא כל שכן כאשר הוא מקבל את ההחלטה כבר בהיותו חבר כנסת, וכי הציפייה הנורמטיבית היא שככל שהתשובה לכך היא בחיוב - אזי ידחה את מינויו לתפקיד**, וכלשונה:

"באשר למועמד עצמו, אני נוטה לסבור, בשונה מחבריי, כי אף עליו מוטלת חובה לשיקול אם הגשת כתב האישום משליכה על התאמתו לתפקיד.....תמיכתם של חברי הכנסת אינה פוטרת את המועמד עצמו מהחלטה מקדמית אם ראוי שיקבל על עצמו כהונה על רקע "צלו" של כתב אישום חמור..... מנקודת מבטי, חשוב לומר כי החלטה של אדם לקבל על עצמו כהונה בתפקיד היא גם החלטה משפטית, ולא רק החלטה אישית

- גם אם הביקורת עליה מצומצמת מאחר שאף היא שייכת לשלב התשתיתי של הקמת הממשלה. לשם השוואה, אף במישור המינהלי הרגיל, שאינו חל כאמור בענייננו אך ניתן ללמוד ממנו, כאשר אדם מחליט אם לקבל על עצמו תפקיד עליו לשקול אם הוא נגוע בניגוד עניינים. לא כל שכן כאשר מקבל ההחלטה כבר מכהן בתפקיד של חבר כנסת, כלומר הוא אינו "זר" לזירה הציבורית".

216. הנשיאה (בדימ') חיות, התייחסה גם היא בפסק הדין לשאלת הפעלת ביקורת שיפוטית על שיקול דעתו של נושא המשרה המקבל על עצמו את התפקיד. בפסקה 14 לחוות דעתה הבהירה כי ההלכה הפסוקה עד כה לגבי מינויים לתפקידים ציבוריים אמנם בחנה עד כה את שיקול הדעת של הגורם הממנה ולא של נושא המשרה עצמו, אלא שבנוסף לכך הוסיפה וציינה:

"במישור הציבורי, בהחלט ראוי שיעמדו לנגד עיניו של כל נושא משרה שלטונית שיקולים הנוגעים לטוהר המידות ולהשלכות שיש לכהונתו בתפקיד על אופן הציבור בנבחריו ובמוסדות השלטון".

בנוסף הפנתה הנשיאה (בדימ') חיות לאמרת אגב שנאמרה בעניין זה בבג"ץ 1262/06, **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' סיעת ש"ס**, פ"ד סא(1), 185, 209 (2006), בעניינו של סגן יו"ר ועדת הבחירות המרכזית, יהודה אבידן, אשר לאחר מינויו כחבר הוועדה הורשע בהפרת אמונים. שם נקבע כי נפל פגם מהותי בשיקול דעתה של ועדת הבחירות בסירובה לבטל את מינויו של אבידן כנציגה בוועדת הבחירות. כב' הנשיא (בדימ') ברק קבע כי לשיקול בדבר הפגיעה באופן הציבור בוועדה ובשירות הציבורי מתחייב היה ליתן משקל כבד ומכריע באופן שמחייב היה להביא לביטול המינוי. בפסקה 33 לפסק דינו מציין כב' הנשיא (בדימ') ברק, באמרת אגב, כי גם מנקודת מבטו של נושא המשרה ולעניין שיקוליו שלו, חלות אותן החובות והצורך לאזן ביניהן בנקודת ההכרעה, אם להמשיך בתפקידו כנציג סיעה בוועדת הבחירות, אם לאו וכי בהתאם לכך היה עליו להתפטר מחברותו בוועדת הבחירות ומשלא עשה כן, אין מנוס מלהכריז על ביטול המינוי. (וכן ראו שם ההפניה גם לבג"ץ 4921/13, **אומ"ץ – אזרחים למען מנהל תקין וצדק חברתי ומשפטי נ' ראש עיריית רמת השרון**, פ"ד סו(3) 135, בעמ' 198).

217. אישוש לחובתו של המשיב 1 להפעיל בעניין שלפניו שיקול דעת בהתאם לעקרונות המשפט המנהלי, ניתן למצוא **גם בהצהרותיו של המשיב 1 עצמו**, כאשר במסגרת הדיון בבג"ץ ניהוד העניינים טען בתגובה לצו על תנאי, כי לדידו הסמכות לקביעת הימצאותו במצב ניהוד עניינים וקביעת המגבלות החלות עליו בשל כך, הן ב"סמכות עצמית" של נבחר הציבור עצמו. כך, בסעיף 51 לתגובתו שם טען המשיב 1 כי הוא מקיש לעניין זה "גם מדיני פסלות שופטים, לפיהם בדומה לענייננו, סעיף 77א [לחוק בתי המשפט]...מקנה לשופט סמכות עצמית לקביעה שמא הוא מנוע מלשבת בדין נוכח קיומו של ניהוד עניינים...".

- **העתק העמודים הרלוונטיים מתגובת המשיב 1 לצו על תנאי שם מצורפים ומסומנים כנספח 24.**

218. בטיעונו אלו אמנם ביקש ב"כ המשיב 1 שם, עו"ד ראבילו, למקד את טיעונו בדבר "סמכות עצמית" של המשיב 1 בקביעת מצב ניהוד העניינים אך ורק ביחס להחלטות ספציפיות במסגרת תפקידו הציבורי, אולם זאת לא ניתן לעשות, שכן מכח רציונל קיומה של "סמכות עצמית" כנטען על ידו, ברי כי בהיתן מצב בו נגזרת ניהוד העניינים הינה רחבה ומתפרסת על אינספור תחומים, עד כדי כך שהיא חולשת על כלל תפקידיו הציבוריים

בכללותם, כפי המצב במקרה שלפנינו, מתחייב כי נבחר הציבור יעשה שימוש באותה "סמכות עצמית", אשר לטענתנו ועל פי הודאתו נתונה בידו, ויקבל את ההחלטה לפיה נבצר ממנו לשמש בתפקיד ראש ממשלה.

במילים אחרות, מרגע שהמשיב 1 הצהיר כי בידי הסמכות להחליט מתי הוא מצוי בניגוד עניינים ומתי לא, משמע כי לפנינו הצהרת בעל דין לפיה סמכות קבלת ההחלטה בדבר פסילתו המוחלטת מלכה בתפקיד מצויה בידו, ומשכך חל עליו השתק שיפוטי מלטעון כי החלטה זו אינה נתונה לביקורת שיפוטית.

שהרי כל ההבחנה שמבקש המשיב 1 ליצור בין סמכות עצמית ביחס להחלטה ספציפית לבין סמכות עצמית ביחס להחלטה למלא את תפקיד ראש הממשלה, הינה אך ורק הבחנה כמותית בשאלת היקף ניגוד העניינים על פי נסיבותיו הקונקרטיות של כל מקרה והיא אינה הבחנה עקרונית-מהותית. בהתאם לכך, במידה והיקף ניגוד העניינים צר - יוחלט על הסדר למניעתו ככל שניתן לגדר ולנטרל אותו, במידה והיקפו רחב וחולש על פני כלל נגזרותיו של התפקיד הציבורי - מחויב בעל התפקיד לקבל החלטה לפיה נבצר ממנו למלא את התפקיד. במידה ולא יפעל כך נבחר הציבור בעצמו - יפעיל בית המשפט הנכבד ביקורת שיפוטית על החלטתו, בהתאם לליבת ערכי היסוד, להיקף ניגוד העניינים ולהיותו בלתי פתיר בכל דרך אחרת.

219. עוד ידגישו העותרים את דבריה של כב' הש' ברק-ארז במהלך הדיון בעל פה שהתקיים בחודש מאי 2020 בבג"ץ הרכבת הממשלה בסוגיית הסמכות העצמית של בעל התפקיד לקבל על עצמו את התפקיד, כאשר פנתה אל ב"כ המשיב 1 בדברים הבאים:

"אני לא התכוונתי בכלל לדבר על ניגוד עניינים נטען של המועמד, אלא רק להביא את הדברים ברמה התיאורטית שיש מצבים ביחס לתפקידים אחרים שאדם לפעמים לא יכול לקחת על עצמו אפילו לא את התפקיד כולו בגלל ניגוד עניינים משום שמדובר בעניין שהוא רחב מדי ולא מאפשר לקחת את התפקיד...." (מצוטט מתוך סעיף 71 לתגובת המשיב 1 לצו על תנאי בבג"ץ ניגוד העניינים).

- **העתק העמוד הרלוונטי מתגובת המשיב 1 לצו על תנאי מצורף ומסומן כנספח 25.**

220. אמנם לכאורה לא התייחסה כב' הש' ברק-ארז לתפקיד ראש הממשלה, אך דבריה אלו, בצרוף דבריה כמצוטט בסעיף 215 לעיל, מחזקים את המסקנה לפיה על המשיב 1 חלה החובה להתפטר במקרה של חשש סביר להימצאות בניגוד עניינים מובנה, חריג ועוצמתי, אשר אינו ניתן לגידור ולמניעה, ולא כל שכן בזמן ניהול מלחמה, כחלק מחובתו הטבעה כאיש ציבור להפעיל סמכותו בהתאם לכללי המשפט המנהלי. לפיכך בענייננו, בהינתן שהמשיב 1 נמנע מביצוע חובתו זו, מתבקש בית המשפט הנכבד לקבוע כי החלטתו שלא לעשות כן נגועה בחוסר סבירות קיצוני ולפיכך דינה בטלות, כמבוקש בסעד הרביעי לעתירה.

בהתאם לכך, ככל שלא יעשה כן המשיב 1, מתבקש בית משפט נכבד זה להורות לו לפעול לפי סעיף 19 לחוק-יסוד: הממשלה ולהודיע על התפטרותו, כמבוקש בסעד השישי לעתירה.

העותרים יטענו כי בין שיקבע בית המשפט הנכבד כי ההכרעה בעניין נבצרות מסורה בראש ובראשונה בידי בעל התפקיד עצמו ובין אם לאו, אין חולק בדבר סמכותו של בית משפט נכבד זה להכריע בעניין הנבצרות, בין אם כביקורת שיפוטית על החלטת המשיבה 3 ו/או על החלטת המשיב 1 ובין אם במישרין. משכך מתבקש בית המשפט הנכבד להכריע בדבר קיומה של נבצרות תפקודית זמנית של המשיב 1 מלמלא את תפקיד ראש הממשלה כמבוקש בסעד הראשון והשני לעתירה.

ח. בשל החשש הסביר להימצאות המשיב 1 בניגוד עניינים בתפקידו הציבורי, הופכת סמכות הרשות של המשיב 1 להתפטר מתפקידו לפי סעיף 19 לחוק-יסוד: הממשלה לסמכות חובה על פי דין

221. העותרים יטענו כי בנסיבות הנוכחיות בהתקיים חשש סביר להימצאות המשיב 1 בניגוד עניינים אינהרנטי, מהותי, חריג ונרחב בהיקפו, המשתרע על פני כלל נגזרות פעילותו של ראש ממשלה בזמן מלחמה, כמתואר בעתירה, הרי שהחלטת המשיב 1 להמשיך ולמלא את תפקיד ראש הממשלה, במצב בו הוא מפר את עקרון היסוד במשפט המנהלי, האוסר על נבחר ציבור להימצא במצב של ניגוד עניינים, הנה החלטה הנגועה בחוסר סבירות קיצוני.

משכך הדבר, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות למשיב 1 להתפטר מתפקידו בהתאם לסעיף 19 לחוק-יסוד: הממשלה, כמבוקש בסעד הרביעי בעתירה.

ודוק - מצופה היה, כי ראש ממשלה אשר מוצא עצמו בזמן מלחמה בניגוד עניינים מובנה, בו **האינטרסים האישיים שלו נוגעים וזולגים לתחומי סמכותו הרחבים באופן שלא ניתן לתחם או לגדר אותם**, כאשר הוא מקבל החלטות הוות גורל המשליכות באופן ישיר על חיי אדם ועל גורל המדינה, היה מודיע על התפטרותו באופן מיד, שכן האיסור להימצא בניגוד עניינים מונח, כאמור בפרק ז' לעתירה, בראש ובראשונה לפתחו של בעל התפקיד.

בעניין זה נזכיר כי בתגובת המשיב 1 בבג"ץ ניגוד העניינים, לאחר שהותרה כהונתו בתפקיד ראש ממשלה על אף כתב האישום שהוגש נגדו, בחר המשיב 1 לכפור לפתע בעצם סמכותו של היועץ המשפטי לממשלה לערוך לו הסדר ניגוד עניינים מחייב (על אף ההשתק השיפוטי שחל עליו בעניין זה). המשיב 1 **טען כי ההכרעה בשאלה האם קיים חשש סביר להימצאותו במצב ניגוד עניינים, אם לאו, מצויה לפתחו ונתונה לו עצמו.**

ברוח דבריו אלו, מחויב המשיב 1 להפעיל עתה שיקול דעת ולקבל החלטה לפיה לאור ניגוד העניינים המובנה והעוצמתי, החולש על כל תחומי סמכותו של ראש ממשלה, ובהינתן המצב המשברי בו מצויה המדינה והצורך בטיפול בנושאים בהם מתעורר חשש סביר להימצאותו בניגוד עניינים בשל האינטרסים האישיים העוצמתיים והחריגים שלו כנאשם בפלילים, מתחייבת התפטרותו מתפקיד ראש ממשלה.

222. סמכותו של ראש הממשלה להודיע על התפטרותו מעוגנת בסעיף 19 לחוק יסוד: הממשלה, והיא אינה מוגבלת לרשימת מקרים סגורה בלבד ודי בהגשת מכתב פיטורין לנשיא המדינה כדי שהתפטרותו תכנס לתוקפה. המחוקק לא ראה לנכון להגביל את סמכות ראש הממשלה להתפטר מתפקידו, וזאת בהתבסס על האמון הרחב שניתן במי שעומד בראש הזרוע המבצעת, כי יפעיל שיקול דעתו בסבירות, במידתיות ומבלי שיעשה שימוש לרעה בסמכות זו ומצידו השני של המטבע - שלא יעשה שימוש לרעה בתפקיד ראש הממשלה.

223. סמכות ראש ממשלה להתפטר מתפקידו, הנה לכאורה סמכות שברשות, שכן הדין לא נוקט במצבים בהם ראש ממשלה מחויב להתפטר. עם זאת, **בהתאם לפסיקה במצבים מסוימים תהפוך סמכות שברשות לסמכות שבחובה** - דהיינו, סמכות שברגיל מופעלת על בסיס שיקול דעת, הופכת תחת נסיבות קיצוניות לסמכות אשר חובה על הגורם המוסמך להפעילה, שכן אחרת ייחשב הדבר כהחלטה בלתי סבירה באופן קיצוני אשר דינה בטלות. משמעותה האופרטיבית של סמכות רשות ההופכת לסמכות שבחובה הינה כי במקרים אלו **מוסמך בית המשפט הנכבד לחייב את הגורם בעל הסמכות להפעיל את סמכותו**. זו טענת העותרים בענייננו.

224. דוגמא לכך ניתן למצוא בהוראת סעיף 22(ב) לחוק-יסוד: הממשלה, אשר מקנה לראש הממשלה סמכות להעביר שר מתפקידו. לכאורה המדובר בסמכות רשות, כלומר בסמכות שרשאי ראש הממשלה להפעיל בנסיבות הנראות לו מתאימות בשל טעמים פוליטיים, אישיים או אחרים. עם זאת בג"צ 3094/93, התנועה לאיכות השלטון נ' ממשלת ישראל, פ"ד מז(5) 422, (להלן: "פרשת דרעי") נפסק, כי בנסיבות מסוימות עשויה להיות מוטלת על ראש הממשלה החובה להפעיל סמכות זו ולהעביר שר מתפקידו. כפי שנקבע בפרשת דרעי, סמכות ההעברה מהתפקיד נועדה:

"כדי לאפשר תגובה...בשל אירוע חמור שבו מעורב חבר הממשלה, כאשר האירוע, יהיה זה מעשה או מחדל, משליך על מעמדה של הממשלה, מראית פניה בעיני הציבור, יכולתה להנהיג ולשמש דוגמא, כשירותה להשריש אורחות התנהגות נאותות, ועיקר העיקרים כאשר הדבר משליך על אופן הציבור בשיטת הממשל והשלטון שלנו, בערכים שעליהם בנויה שיטתנו השלטונית והחוקית ובחובות של האזרח מן השורה הקמות ועולות מכך".

225. נזכיר, כי בפרשת דרעי יוחס לשר דרעי "ביצוע עבירות חמורות שבטיבן, במהותן ובנסיבותיהן יש עימן מן הקלון", באופן דומה לעבירות המיוחסות למשיב מס' 1, הנאשם בעניינו. עוד נקבע שם, כי אף שמדובר "רק" בכתב אישום, ולא בהכרעה שיפוטית, די בנסיבות העניין כדי לחייב את העברת השר מתפקידו. בהתייחס למשמעותו של כתב אישום קבע הנשיא שמגר בפסק הדין, לאמור:

"כתב אישום אינו פסק דין. הוא רק משקף מהו חומר הראיות לכאורה שנאסף על ידי התביעה הכללית. אולם, לצורך המשך כהונה בממשלה יש משמעות גם לראיות לכאורה שגובשו בכתב האישום, אשר עומד לפני הציבור עתה. יש נסיבות שבהן יש משמעות מבחינת סבירות הפעולה לא רק להכרעה שיפוטית חלוטה אלא גם לאופי המעשים המיוחסים לפלוני, כפי שהולבשו בלבוש הרשמי של אישום המוכן להגשה לערכאות". (שם, בעמ' 422-423;). (ההדגשה לא במקור - הח"מ).

226. באופן דומה נפסק בג"צ 4267/93, אמיתי נ' רוח"מ ואח', פ"ד מז(5) 441, (להלן: "פרשת פנחסי") בעמ' 461, מפי השופט ברק (כתוארו אז), באשר לסגן שר, לאמור:

"ממעמד הנאמנות של ראש הממשלה, הממשלה וכל אחד משריה נגזרת חובתם לשקול אם להפסיק כהונתו של סגן שר אשר כנגדו גובש כתב אישום. המשך כהונתו...עשוי לפגוע באמון הציבור ברשויות השלטון, ועל כן על רשויות אלה לשקול עניין זה במלוא כובד האחריות".

227. יודגש כי הלכה זו חלה לא רק על סמכותו של ראש הממשלה להעביר שר מתפקידו, אלא גם על קביעת הרכב הממשלה בעת הקמתה ועל הפעלת הסמכות לצרף שר לממשלה. (ראה: א. רובינשטיין וב. מדינה, המשפט החוקתי של מדינת ישראל, (כרך ב'), תשס"ה-2005, בעמ' 840;).

228. עוד בנוגע לנורמות הטמונות גם בהוראות הנחזות כנעדרות כל שיקול דעת, ניתן למצוא בפסק דינו של הנשיא שמגר בפרשת דרעי, בעמ' 416, שם נקבע כי התחייבות קואליציונית להימנע מהעברת שר מתפקידו (אשר ניתנה בשל החשש מפני פירוק הממשלה וסיכול מהלך ההסדרה עם הפלסטינים) אינה תקפה בנסיבות העניין, ואין

בה כדי לשחרר את ראש הממשלה מחובתו להעביר שר מתפקידו בנסיבות בהן הדבר נחוץ לשם הבטחת אמון הציבור בשלטון. וכך בלשונו של הנשיא שמגר :

”כבילת הסמכות נוגדת את התכלית החקיקתית של הענקת הסמכות, לפיה נמסרת לראש הממשלה הסמכות להעביר מתפקיד, כאשר הנסיבות העולות לפניו מצדיקות או אף מחייבות זאת, ואין עליו סייג ואין לגביו תנאי, אלא הצורך הענייני להשתמש בסמכותו למטרתה”. (ההדגשה לא במקור - הח”מ).

(וראה : א. רובינשטיין וב. מדינה, **המשפט החוקתי של מדינת ישראל**, (כרך ב'), תשס”ה-2005, בעמ’ 805, 841 ;)

229. הכרעה שיפוטית זו בפרשת דרעי, חלה ביתר שאת מקום בו עסקינן בראש הרשות המבצעת, שנושא בתפקיד הרם ביותר מבין נבחרי הציבור, המחייבת את קבלת ההחלטה שלו עצמו ביחס לעצמו, כפי המצב בענייניו. על המשיב 1 חלות בחומרה יתרה נורמות יסודיות במשפט המנהלי, ובראשן החובה שלא להימצא בניגוד עניינים. המשיב 1 מצוי כעת בניגוד עניינים חריג, מקיף וקיצוני בעוצמתו ובטיבו, עד כי הדבר אינו מאפשר לו לפעול באופן שמצופה מראש ממשלה שיפעל בנסיבות העניין, אלא ככל שיפר את החובות המוטלות עליו בשל הימצאותו בניגוד עניינים. נזכיר כי בעת המשבר שנוצר בתחילת שנת 2023 סביב ההפיכה המשטרית, הצהיר המשיב 1 עצמו כי זהו “אבסורד” למנוע ממנו “להיכנס לאירוע” בטענת ניגוד עניינים. לפיכך, יטענו העותרים כי מכח קל וחומר כך גם עתה, אין המשיב 1 נמנע מהימצאות במצבי ניגוד עניינים תוך כדי ניהול מלחמה, כאשר בחסות המלחמה ובחסות המצבים הביטחוניים המורכבים הגלומים בה, הוא ממשיך להפר את הוראות ההסדר למניעת ניגוד עניינים שנקבע בענייניו, (בראש ובראשונה במעורבותו לשינוי הליך פיטורי היועצת המשפטית לממשלה וכן בעצם הכרזתו על מינויו של זיני לתפקיד ראש השב”כ בניגוד מוחלט להוראה המפורשת שניתנה על ידי היועצת המשפטית לממשלה יום קודם לכן), והכל תוך שהוא מעמיק ומחמיר, ביודעין ובמכוון, את הפגיעה בשלטון החוק, ברשויות אכיפת החוק, בשומרי הסף וברשות השופטת, ובכך מביא לפגיעה אנושה במשטר הדמוקרטי המהותי במדינה.

לטענת העותרים, במצב דברים זה **הסמכות הקנויה לראש הממשלה בחוק-יסוד: הממשלה, להודיע על התפטרותו, הופכת מסמכות רשות לסמכות שבחובה.**

לא נסתרת מעיני העותרים ההבחנה המהותית בין דיני המשפט המנהלי בנוגע למינוי שרים לבין כהונת ראש ממשלה מכח חוק-יסוד: הממשלה. אלא שהסמכות שבחובה נובעת מעקרונות העל של שיטת המשפט הישראלית, הגוברים אף על ההבחנה דלעיל, והם: עקרון שלטון החוק, עקרון אמון הציבור ברשויות השלטון, הצורך בשמירת דמותה המוסרית של המדינה ושמה בין העמים, עקרון חובת הנאמנות של משרתי הציבור לציבור ומכח כללי המשפט המנהלי האוסרים על נבחר הציבור להימצא במצב של ניגוד עניינים בין האינטרס האישי לאינטרס הציבורי. עקרון זה מגלם את הצורך בהגנה על ערכי היסוד של המשפט החוקתי והציבורי של מדינת ישראל, ובנסיבות הקיצוניות בענייניו לא נותר עוד אלא לקבוע כי הם גוברים על כל עקרון משפטי אחר.

230. בהתייחס למגבלות החלות על ראש ממשלה בהפעלת שקול דעתו, קבע בית משפט נכבד זה, בבג”ץ 5261/04 ע”ד יוסי פוקס נ’ ראש-ממשלת ישראל, אריאל שרון, נט(2) 446 (2004), לאמור :

”שיקול-דעתו של ראש-הממשלה בבואו להפעיל את סמכותו להעביר שר מכהונתו איננו מוחלט, משום שעל-פי עקרונות היסוד של משפטנו, אין איש ציבור בישראל שיש לו שיקול-

דעת מוחלטת. שיקול-דעתו של ראש-הממשלה כפוף למגבלות הכלליות החלות על כל בעל סמכות המפעיל שיקול-דעת סטטוטורי

231. מכאן כי גם בהפעלת סמכות שברשות המוקנית לראש הממשלה, אין מדובר בשיקול דעת מוחלט, אלא עליו לנהוג בהפעלתו, בסבירות ובגבולות עקרונות המשפט המנהלי. על דרך ההיקש, יטענו העותרים, כי על ראש הממשלה מוטלת החובה להפעיל את הסמכות המוקנית לו בדין ביחס לכהונתו שלו עצמו ולהודיע על התפטרותו.

ההחלטה להמשיך ולמלא את תפקיד ראש הממשלה, במצב הדברים הנוכחי, כאשר המשיב 1 מצוי בניגוד עניינים מובנה, חריג ועוצמתי, אשר אינו ניתן לגידור או למניעה באמצעות עריכת הסדר ניגוד עניינים, **הינה החלטה הנגועה בחוסר סבירות קיצוני**.

זאת, בראש ובראשונה, בשל היותה נטועה באינטרס אישי - המהווה שיקול זר, הוא האינטרס העליון של המשיב 1 להישאר בשלטון, אינטרס הנטוע באופן בלתי ניתן להפרדה עם היותו נאשם בעבירות חמורות שיש עמן קלון, המצוי בעיצומו של ההליך הפלילי בעניינו. אינטרס זה עומד בסתירה חזיתית ואינהרנטית, אשר אינה ניתנת לגידור, למגבלות הכלליות החלות על בעל סמכות מכוח המשפט הציבורי - ובראשן, האיסור להימצא בניגוד עניינים והאיסור לשקול שיקולים זרים.

שנית, בשל אי שקילת כלל השיקולים הצריכים לעניין, ובראשם **אי שקילת הצורך הקריטי באמון הציבור בנבחרי הציבור, לא כל שכן נבחר הציבור הבכיר ביותר, המקבל החלטות הוות גורל בעת מלחמה**. החלטות אשר מכריעות בנושאים של חיים ומוות לחיילי צה"ל, לחטופים וחטופות ולאזרחי המדינה. ככל ששקל המשיב 1 שיקול זה בעת החלטתו להמשיך ולכהן בתפקיד ראש ממשלה, הרי שלא נתן לשיקול זה את המשקל המכריע בנסיבות העניין.

העותרים יטענו כי בימים אלו כאשר מדינת ישראל מצויה במלחמה, **מתחייב ליתן משקל מכריע לצורך באמון הציבור בטוהר כוונותיו ופעולותיו של העומד בראש הרשות המבצעת**, זאת לצורך שמירה וביסוס החוסן הבטחוני של המדינה, החיוני כל כך להמשך קיומה ולעתידה. על כן, לאור אובדן אמון הציבור במשיב 1 בשעה בה מתחוללת מלחמה קשה, בשל החשש הסביר להימצאותו בניגוד עניינים, מתחייב כי המשיב 1 יפעיל סמכותו ויודיע על התפטרותו לאלתר.

ט. **מיום הגשת כתב האישום נגד המשיב 1 ועד היום לא נקט המשיב 1 באף פעולה יזומה מטעמו לשם הימנעות מניגוד עניינים בתפקידו הציבורי. ההיפך הוא הנכון - בכל צומת דרכים בה התעורר חשש סביר להימצאותו בניגוד עניינים פעל המשיב 1 באופן ששירת בצורה המיטבית את האינטרס האישי-משפטי שלו בניגוד לאינטרס הציבורי**

232. העותרים יטענו כי מיום הגשת כתב האישום נגד המשיב 1 ועד למועד הגשת עתירה זו (קרי, במשך למעלה מחמש שנים), נמנע המשיב 1 באופן מוחלט מלפנות ליועץ המשפטי לממשלה ביוזמתו, בכדי לבחון את שאלת הימצאותו בניגוד עניינים בנושא כלשהו הקשור בכהונתו בתפקיד ראש ממשלה ולבקש הנחיות מתאימות. זאת למרות שבכל אחד ממסמכי הסדר ניגוד העניינים הספציפי שנערך עבורו וכן במכתב היועצת המשפטית לממשלה למשיב 1 מיום 15.1.23, עם כניסתו לתפקיד ראש ממשלה, הקפידו היועצים המשפטיים לממשלה להבהיר למשיב 1 באופן מודגש ובמפורש כי בכל שאלה העשויה להתעורר בסוגיית ניגוד העניינים דלתם פתוחה בפניו לצורך מתן ייעוץ משפטי וחוות דעת.

כך, לשם המחשה, כתבה המשיבה 3 למשיב 1 במכתבה מיום 15.1.23:

”בכל שאלה המתעוררת בנוגע לאמור בחוות הדעת או לפעילותך בתפקיד, וכן בכל מקרה של ספק בקשר לעניינים אלו, יש לפנות למשנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט ציבורי-מנהלי), ד”ר גיל לימון, על מנת שהדברים ייבחנו.... כמו כן, באפשרותך להיוועץ בעניין עימי”.

- העתק מכתבה של המשיבה 3 למשיב 1 מיום 15.1.23 מצורף ומסומן כנספח 26.

233. להלן יציגו העותרים מספר דוגמאות בהם נמנע המשיב 1, באופן שיטתי, מלפנות לקבלת ייעוץ משפטי בכל נושא בו קיים עניין אישי בהחלטתו, באופן המבסס את המסקנה כי המשיב 1 אינו מחיל על עצמו את הכלל הבסיסי המוטל עליו כנבחר ציבור, האוסר על הימצאותו בניגוד עניינים בתפקידו. מקרים אלו מעידים כי לא רק שהמשיב 1 אינו נמנע מלפעול בניגוד עניינים, אלא **שבמקרים בהם המשיב 1 היה מצוי בצומת דרכים של ניגוד עניינים מובהק, חמור ועוצמתי, בין האינטרס הציבורי לבין האינטרס האישי שלו במשפטו הפלילי, בחר המשיב 1 במודע, במפורש, בגלוי ובאופן המובהק ביותר, לפעול לקידום האינטרס האישי שלו במשפטו, ולא לפעול כמתחייב מתפקידו - אך ורק בהתאם לאינטרס הציבורי.**

234. ראיות אלה הינן בעלות חשיבות עליונה, שכן באמצעותן **ניתן לגבש אומדן יעיל ואמין בנוגע לאופן פעולתו של המשיב 1 בכהונתו כראש ממשלה, בניגוד לחובותיו להימנע מניגוד עניינים בתפקידו, הכל כפי שיפורט להלן.**

א. ניגוד העניינים בשלב הרכבת הממשלה ה-37

235. לאחר הבחירות לכנסת ה-25 הטיל נשיא המדינה על המשיב 1, בהיותו ח”כ, את תפקיד הרכבת הממשלה. במסגרת פעולותיו להרכבת ממשלה קיבל ח”כ נתניהו על דעת עצמו את ההחלטה **למינוי שר המשפטים יריב לוין, וזאת מבלי לפעול קודם לכן לקבלת ייעוץ משפטי בשאלת ניגוד העניינים**, כנדרש בנסיבות העניין. חובה זו קמה, בהתאם להבהרת היועצת המשפטית לממשלה במכתביה, בשים לב לסמכויותיו רחבות ההיקף של שר המשפטים בתחומי מערכת אכיפת החוק, מערכת בתי המשפט ושמירה על שלטון החוק. קל וחומר מתחייב היה כי המשיב 1 יפנה למשיבה 3 במקרה זה, כאשר מן המפורסמות היא כי שר המשפטים, אותו ביקש למנות לתפקיד, תיכנן לקדם יוזמות חקיקה לשינוי מערכת המשפט (אשר כונו בהמשך ”רפורמה משפטית”) והצהיר מלכתחילה כי יסכים לכהן בתפקיד אך ורק לשם קידום יוזמות אלו. לפיכך, אין חולק כי לנאשם בפלילים יש אינטרס אישי, ישיר ומובהק בקביעת זהותו של שר המשפטים לטובת עניינו האישי בהליך הפלילי המתנהל נגדו, כפי שהמשיב 1 ידע היטב וכפי שאכן הוכח בהמשך, במסגרת היוזמה לשינויים במערכת המשפט בניסיון לקדם הפיכה משטרית במדינת ישראל, אשר בגינה נאלצה המשיבה 3 להעביר למשיב 1 את מכתב היישום מיום 1.2.23.

236. העותרים יטענו כי בהיותו נאשם בפלילים, מחויב היה ח”כ נתניהו להימנע באופן מוחלט ממתן המלצות ו/או מהבעת דעה בכל הקשור לאיש תפקיד שר המשפטים, וכן היה עליו להימנע מהשתתפות בהצבעת הממשלה בנושא, בטרם קבלת חוות דעת משפטית מפורשת לצורך גידור פעולותיו למניעת ניגוד עניינים. **וידוגש - סוגיה זו לא הופיעה בחוות הדעת למניעת ניגוד עניינים מיום 2.11.20 שערך היועץ המשפטי לממשלה לנתניהו, שכן הממשלה שבראשה עמד המשיב 1 באותה העת הייתה ממשלת חילופים ושר**

המשפטים הוגדר כמשתייך לקבוצת השרים שתחת אחריותו של ראש הממשלה החליפי, בני גנץ ומכאן שלמשיב 1 ממילא לא הייתה כל שליטה על מינויו או פיטוריו.

237. כך גם **בשלב גיבוש ההסכמים הקואליציוניים** שנחתמו עם ראשי סיעות הקואליציה, נכח במלוא עוצמתו מצב ניגוד העניינים של המשיב 1 כנאשם בפלילים, ולמרות זאת לא מנע המשיב 1 את מעורבותו בגיבושם ו/או ביחס לתוכנם של הסכמים אלו, ואף לא סיג, לא צמצם ולא גידר את מעורבותו זו בכל דרך. המשיב 1 לא פעל בהתאם להנחיות הייעוץ המשפטי לממשלה ונמנע באופן מובהק מלפנות לקבלת ייעוץ משפטי לשם גידור מצב ניגוד העניינים העוצמתי בו היה מצוי. בתוך כך קיבל המשיב 1 החלטות מרחיקות לכת ובעלות השלכות כבדות משקל על עתידה של מדינת ישראל, **והכל בהתעלם לחלוטין מהעיקרון המונח, כאמור, בראש ובראשונה לפתחו של בעל התפקיד, האוסר עליו להימצא בניגוד עניינים.**

כך פעל המשיב 1 להשגת הסכמות עם כל אחד משותפיו הקואליציוניים, **לקידום יוזמות והליכי חקיקה, אשר לכל אחד מהם הייתה השפעה והשלכה ממשית ושירה על ההליך הפלילי המתנהל בעניינו ועל תוצאותיו.** בין היתר, באשר ליוזמות החקיקה הבאות: יוזמות לשינוי הרכב הוועדה לבחירת שופטים בישראל, יוזמות לביצוע שינויים מהותיים בעקרונות המשפט החוקתי בישראל, הכוללים דיונים בשאלת היקפה של פסקת התגברות על פסיקות בית המשפט העליון בביטול חוקים, יוזמות לפגיעה בהיקף סמכות ההתערבות של בית המשפט העליון בהחלטות הרשות המבצעת (ביטול עילת הסבירות), יוזמת לתיקון חוק יסוד (הממשלה) בכל הנוגע להיקף תחולת קביעת נבצרות ראש ממשלה, יוזמות להחלשת הייעוץ המשפטי לממשלה, לפיצול תפקיד היועצת המשפטית לממשלה, לשינוי מנגנון פיטורי היועצת המשפטית לממשלה ולהחלשת מעמדם של היועצים המשפטיים במשרדי הממשלה ועוד יוזמות דומות, אשר המשותף לכולן הינו החלשת מעמדה של הרשות השופטת ופגיעה בעקרון שלטון החוק.

חומרת מעורבותו של נאשם בפלילים בשינויים המשפטיים ובשינוי מערכת המשפט בישראל נלמדת מאופיים ומטיבם של הסכמים קואליציוניים אלו, כפי תוארו על ידי כב' הש' עמית בפסקה 108 לפסק דינו בבג"ץ 5658/23, **התנועה למען איכות השלטון ואח' נ' הכנסת ואח'**, (פורסם בנבו, 1.1.2024), בעמ' 302-303, (להלן: **בג"ץ עילת הסבירות**), כדלקמן:

“.....ובהתחייבויות שעוגנו במפורש בהסכמים קואליציוניים. בהסכמים אלה, כל סיעות הקואליציה חתמו “בלנקו” על התחייבות לתמוך בכל הצעות חוק כפי שיוצעו על ידי שר המשפטים:

“כל סיעות הקואליציה יתמכו בכל הצעות החוק, לרבות בחוקי יסוד ובתיקונים לחוקי יסוד, כפי שיוצעו על ידי שר המשפטים, ושיעסקו, בין היתר, בהסדר מערכת היחסים שבין הרשויות ובסמכויותיהן, ובפרט במערכת היחסים שבין הכנסת והממשלה לבין מערכת המשפט ובית המשפט העליון ובשיטת בחירת השופטים. כל זאת לשם השבת האיזון הראוי בין הרשויות. החקיקה כאמור תכלול גם חקיקת חוק יסוד: החקיקה ופסקת התגברות. כל הצעות החוק שעניינן הנושאים הנזכרים בסעיף זה תקבלנה עדיפות מוחלטת ומלאה, בכל מקרה ונסיבות, על פני כל חקיקה אחרת, לרבות בכל הקשור לקדימות ראשונה בהעלאת הצעות למליאה מיד עם הנחתן בכנסת ובהשלמת הטיפול

בהן בוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת לפני כל דיון בכל הצעת חוק אחרת המונחת על שולחן הוועדה. האמור יחול בכל הקריאות.

הממשלה וסיעות הקואליציה יתמכו בהצעת החוק מטעם הליכוד שתקבע כי מינוי היועץ המשפטי למשרדים הממשלתיים וכן ליחידות הסמך יבוצע כמשרת אמן על ידי מנכ"ל אותו המשרד הממשלתי".

238. בדרך זו, העומדת בסתירה מוחלטת לעקרונות המשפט המנהלי, לכללי הצדק הטבעי ולכללי האמון בנבחר הציבור, עשה המשיב 1, באופן אקטיבי ומודע, כל שביכולתו, ללא כל ריסון או הגבלה הנובעים מהיותו נאשם בעבירות חמורות שיש עמן קלון, בכדי לשנות את פניה של מדינת ישראל לשנים הבאות, תוך כדי עצם הימצאותו במצב של ניגוד עניינים מובהק, חריג ועוצמתי, הן בנוגע לחלוקת הסמכויות בין משרדי הממשלה השונים, הן בנוגע לחלוקת המשאבים הכספיים של אוצר המדינה, הן בנוגע למדיניותה ולקווי היסוד של הממשלה והחמור מכל - בנוגע ליוזמות החקיקה שעמדו על הפרק, אשר מטרתן הייתה להחליש את מעמדה של הרשות השופטת, לפגוע בעקרון שלטון החוק ובכך לשנות את אופיו וטיבו של המשטר הדמוקרטי במדינת ישראל.

239. בשל פעולותיו אלו בניגוד עניינים פנתה ב"כ העותרים דן באותה העת למשיבה 3. במענה לפנייתה זו השיבה המשיבה 3 ביום 21.12.22 כי עם כניסתו לתפקיד ראש הממשלה, תסדיר היועצת המשפטית לממשלה את היבטי ניגוד העניינים בחוות דעת. בהתייחס לפעולותיו של ח"כ נתניהו להרכבת ממשלה (בדגש על מינוי שר המשפטים, השר לביטחון פנים וגיבושם של ההסכמים הקואליציוניים), הבהירה המשיבה 3 את הדברים הבאים:

"...כל עוד ח"כ נתניהו אינו מכהן כחבר הממשלה, פעילותו אינה מונחית על ידי הייעוץ המשפטי לממשלה והיא כפופה לכללים אחרים, כפי שנקבע בפסיקת בג"ץ.

בנסיבות העניין, הגם שהכללים בדבר ניגוד העניינים של חברי הממשלה אינם חלים לעת הזו, הרי שעקרונות המשפט הציבורי בוודאי שחלים על הליך המשא ומתן לגיבושם של הסכמים קואליציוניים, לרבות בהתייחס לתוכן ההסכמים עצמם". (ההדגשה אינה במקור - הח"מ).

240. המסקנה המתחייבת מכך היא כי **בשלב הרכבת הממשלה ה-37 הפר המשיב 1 באופן בוטה את האיסור להימצא במצב ניגוד עניינים**, איסור המונח, כאמור בפרק ז' לעיל, בראש ובראשונה, **לפתחו של בעל התפקיד**. התנהלות המשיב 1 מעידה על אופיו, טיבו, אופן פעולתו ואופן הפעלת שיקול דעתו במצבים בהם מתנגשים האינטרסים האישיים שלו במשפטו עם האינטרס הציבורי בכהונתו הציבורית.

התנהלות זו בשלב הרכבת הממשלה **מבססת דפוס פעולה של אדם הפועל בניגוד מוחלט לכלל היסודי במשפט**, האוסר פעולת נבחר ציבור בניגוד עניינים.

241. העותרים יטענו כי **חזקה על אדם המודע היטב לחשש הסביר להימצאותו במצב של ניגוד עניינים, ואינו מעוניין להפר את כללי הצדק הטבעי של המשפט המנהלי**, כי לאחר שקיבל את אמונו המלא של בית משפט נכבד זה ואת אישורו לכהן בתפקיד הרם ביותר כראש הרשות המבצעת, בבג"ץ הרכבת הממשלה, על יסוד התחייבותו להימנע ממצבי ניגוד עניינים בכהונתו, ולאחר שהוצא נגדו צו מוחלט בפסק הדין בבג"ץ ניגוד העניינים, **לא היה פועל בניגוד עניינים כפי שפעל בשלב הרכבת הממשלה**, תוך הפרה מוחלטת של הרציונל

העומד ביסוד האיסור להימצא בניגוד עניינים, ותוך התעלמות מוחלטת מהדין ומהחובות החלות עליו בשל מצבו המשפטי כנאשם בפלילים.

יודגש כי אדם ישר היה נמנע מלכתחילה ומתרחק מביצועה של כל פעולה אשר עשוי לנבוע ממנה חשש סביר להימצאות במצב של ניגוד העניינים. יתרה מכך, אדם ישר לא היה פועל על דעת עצמו בסוגיות כה רגישות ובעלות השלכות משפטיות כה מרחיקות לכת בתחומים החוקתיים והמשפטיים של מדינת ישראל, מבלי לפנות לקבלת ייעוץ משפטי, לשם גידור מצב ניגוד העניינים בטרם פעולה.

אשר על כן, בהתבסס על דפוס פעולתו, אופיו והתנהלותו האישית של המשיב 1, מתחייבת המסקנה כי קיים חשש כבד כי כעת, בזמן המלחמה, לא מהסס ולא יהסס המשיב 1 בעתיד, מלפעול בניגוד עניינים, לשם קידום מטרותיו האישיות במשפטו הפלילי בניגוד לאינטרס הציבורי. כך ייעשה אף ביתר שאת מכפי שעשה בעבר, בשם לב לשלב המתקדם בו מצוי משפטו הפלילי, כאשר הוא מצוי בשלב מתן עדותו בחקירה נגדית. עובדה זו מעצימה את האינטרס האישי ההולך וגובר בדחיית ההליכים במשפטו, במקביל להחלשת מערכת המשפט ופגיעה בשלטון החוק ובמערכת אכיפת החוק, ככל שנוקף הזמן.

ב. ניגוד עניינים בתקופת ניסיון ההפיכה המשטרית העצימה והגלויה (מיום 4.1.23 ועד ליום 7.10.23)

242. החל מיום 4.1.23, בו הצהיר שר המשפטים ח"כ יריב לוין על השינויים שבכוונתו לקדם במערכת המשפט שמשמעותם החלשת עצמאותה של הרשות השופטת ופגיעה קשה בשלטון החוק, ועד לפרוץ המלחמה ביום 7.10.23, לא נמנע המשיב 1 מלפעול לקידום חקיקת שינויים במערכת המשפט. כל זאת למרות הימצאותו בניגוד עניינים, למרות התחייבותו בפני 11 שופטי בית משפט נכבד זה בבג"ץ הרכבת הממשלה ולמרות האיסורים הברורים והמחייבים שהוטלו עליו בהסדר ניגוד העניינים הספציפי שנערך לו על ידי היועץ המשפטי לממשלה וקיבלו תוקף של פסק דין בבג"ץ ניגוד העניינים.

יתרה מזאת, קיימות ראיות למכביר למעורבותו האישית והשוטפת לקידום החקיקה בדרכים רבות ושונות, כך, בין היתר, בהתבטאויותיו בישיבות הסיעה, בתדרוכי ח"כים ממפלגתו, בראיונות שהעניק לאמצעי תקשורת ברחבי העולם ובמסיבות עיתונאים, הכל כפי שפורט בהרחבה במסגרת עתירתם של חברים בקבוצת "מבצר הדמוקרטיה", עמם נמנים העותרים דן, בבג"ץ חלוץ.

243. הפרת האיסורים שנקבעו בהסדר ניגוד העניינים הספציפי, אשר, כזכור היטב, היוו תנאי יסודי לעצם התרת כהונתו בתפקיד ראש ממשלה, הגיעה לשיאה בנאומו של המשיב 1 בערבו של היום בו צלחה יוזמת החקיקה שקידם, לביטול סעיף הנבצרות התפקודית, אשר הינו רלוונטי למצבו המשפטי כנאשם בפלילים בחוק-יסוד: הממשלה (ביום 23.3.23).

בנאום זה הפר המשיב 1 באופן מפורש, גלוי ובוטה, את המגבלות והאיסורים החלים עליו ומחייבים אותו, מכח מסמך היישום מיום 1.2.23, מטעם המשיבה 3 בכל הנוגע ליוזמות לשינויים במערכת המשפט, שהינו חלק בלתי נפרד מהסדר ניגוד העניינים הספציפי המחייב אותו, כאמור.

בסיום נאומו זה ציין המשיב 1 במפורש, כי מבחינתו, בהעדר סנקציית הנבצרות התפקודית בחוק-יסוד: הממשלה, שתוקן בבוקרו של אותו היום ביוזמת הקואליציה שבראשותו, אין עוד כל משמעות מעשית להתחייבותו המפורשת להסדר למניעת ניגוד העניינים. (זאת כאמור על אף שההתחייבות ניתנה בפני 11 שופטי בית המשפט העליון ובהמשך קיבלה תוקף מחייב בפסק הדין בבג"ץ ניגוד העניינים).

וכך אמר: "עד היום ידי היו כבולות. הגענו למצב אבסורדי שאם הייתי נכנס לאירוע, כפי שהתפקיד שלי מחייב, אימו להוציא אותי לנבצרות.....הערב אני מודיע לכם, חבריי, ידידי ואזרחי ישראל - עד כאן - אני נכנס לאירוע.....".

הייתה זו הפעם הראשונה מאז פסיקת בג"ץ ניגוד העניינים בה נשמעה דעתו האוטנטית של הנוגע בדבר, לפיה הדרישה שהוטלה עליו בפסק הדין, לקיים את הוראות היועץ המשפטי לממשלה בכל הנוגע לאיסורים ולהגבלות החלות על כהונתו בתפקיד ראש ממשלה בשל כתב האישום שהוגש בעניינו, הינה דרישה אבסורדית בעיניו, וכי לדעתו תפקידו כראש ממשלה אינו מאפשר לו לקיימה.

בכך ניצב לנגד עיני הציבור כולו המופע הגלוי והמובהק ביותר של בעל העניין, המצהיר במפורש כי כראש ממשלה זו דרישה אבסורדית להגביל את כהונתו באיסורים והגבלות.

לפנינו הודאת בעל דין המוכיחה ומגבשת, מעצם תוכנה, את המסקנה המתחייבת לפיה המשיב 1 באופן אישי, בשל אופיו, תפיסת עולמו ואופן התנהלותו, אינו יכול לקיים את פוטנציאל הניגוד החריג והעוצמתי שבהיותו נאשם בפלילים, ולא כל שכן בזמן מלחמה, ועל כן מתחייב להורות על פסילת כהונתו בתפקיד ראש ממשלה.

244. למחרת היום שיגרה היועצת המשפטית לממשלה למשיב 1 מכתב בו הבהירה כי בדבריו ערב קודם לכן הפר ראש הממשלה את פסיקת בית המשפט העליון, והוסיפה כי האמור במכתבה מיום 1.2.23 מחייב את ראש הממשלה וכי תיקון החקיקה בעניין הנבצרות אינו פוטר אותו מחובה זו. כך, לאור החובה הכללית במשפט המנהלי, האוסרת על נבחר ציבור להימצא במצב של ניגוד עניינים כנטען בעתירה דן, וזאת אף ללא כל קשר לביטול סעיף נבצרות זה או אחר. הבחנה זו בין העקרון האוסר הימצאות נבחר ציבור במצב ניגוד עניינים לבין קביעת נבצרות הובהרה היטב על ידי בית המשפט העליון בבג"ץ הנבצרות. כך מדגיש כב' הש' גרוסקופף בפסקה 23 לחוות דעתו (עמ' 143 לפסק הדין):

"...לפי תפיסתו של ראש הממשלה, התיקון הסיר מעליו את החשש מפני השלכות אפשריות של הסדר ניגוד העניינים בעניינו. אף אם מסקנה זו הייתה שגויה מההיבט המשפטי, שהרי התיקון אינו משחרר כלל את ראש הממשלה מהסדר ניגוד העניינים, כפי שמציינים חבריי השופט סולברג (פסקה 94 לחוות דעתו) והשופט יוסף אלרון (פסקה 10 לחוות דעתו), יש בכך כדי להדגיש את עומק הפגם הפרסונלי שנפל בתכלית הסובייקטיבית של התיקון.....". (ההדגשה אינה במקור).

245. להשלמת התמונה יצוין כי על אף מכתב ההתראה ששלחה המשיבה 3 לנתניהו לאחר נאומו ביום 23.3.23, המשיך המשיב 1 להפר שוב ושוב, פעם אחר פעם, את הסדר ניגוד העניינים, כפי שפורט בנספח 21 לעיל.

246. בנוסף, פעל המשיב 1 בניגוד עניינים בכל הנוגע לתיקון מס' 12 לחוק-יסוד: הממשלה, בעניין ביטול אפשרות לקביעת נבצרות תפקודית של ראש הממשלה.

תקצר היריעה מלצטט את כל אמירותיהם של השופטים בבג"ץ הנבצרות באשר לאופן בו ניצל המשיב 1 לטובתו האישית את המעמד הרם ואת השררה השלטונית הנתונה לו, בכדי שאלו ישרתו את התכלית הפרסונלית המובהקת הקשורה במשפטו הפלילי, בתיקון חוק היסוד בעניין זה. עם זאת, בכדי לסבר את האוזן, נביא את דברי כב' הנשיאה (בדימ') חיות בפסקה 3 לפסק דינה שם:

”בחינת מכלול הנסיבות מעידה כמאה עדים על כך שהתכלית העיקרית אשר לשמה נחקק התיקון, בראייה צופה פני עתיד, היא מתן מענה לסיכון משפטי קונקרטי (קביעה בדבר נבצרות) שאיים – לתפיסת מחוקקי התיקון – על ראש הממשלה המכהן. זאת, על רקע עתירות ספציפיות שבהן נתבקש בית המשפט להורות על נבצרותו של ראש הממשלה בשל ניגוד עניינים בין ההליך הפלילי המתנהל נגדו ובין מעורבותו ביוזמות לשינוי מערכת המשפט”.

247. נדגיש כי הקביעה השיפוטית לפיה המשיב 1 יזם והביא לתיקון חוק יסוד בכדי לחמוק מתוצאות מעשיו, (כדברי כב' מ"מ הנשיא פוגלמן בפסקה 74 לפסק דינו, לפיהם התכלית הפרסונלית של התיקון נועדה לשם "שחרור ראש הממשלה מכבלי המגבלות המשפטיות שחלו עליו"), מחייבת את המסקנה לפיה המשיב 1 היה מודע, ובכך למעשה הוא מודה, כי קביעת נבצרות היא התוצאה המסתברת של מעשיו, קרי - של מעורבותו בשינויי החקיקה במסגרת "הרפורמה המשפטית".

ג. ניגוד העניינים בעת האחרונה

248. כפי שפורט בחלק העובדתי לעתירה, פועל המשיב 1 ללא לאות בכל הזדמנות ובכל דרך להחלשה ולהכפשה של כל גורמי אכיפת החוק, לרבות שומרי הסף והרשות השופטת בהתאם לאינטרסים האישיים שלו כנאשם בפלילים ובניגוד מוחלט לאינטרס הציבורי של מדינת ישראל לשמירת המשטר הדמוקרטי בה.

סיכומו של עניין

249. העותרים יטענו כי בהתבסס על הניסיון הרב שנצבר, בנוגע לדרכי התנהלותו של המשיב 1 במצבי ניגוד עניינים, על סמך כלל האינדיקציות כפי שפורטו בסעיפים 235-248 לעיל, מתחייבת המסקנה לפיה במקרה של ניגוד עניינים בין האינטרס הציבורי לבין אינטרסים אישיים של המשיב 1 במשפטו הפלילי, המשיב 1 אינו מרחיק עצמו מהימצאות במצבים אלו, אינו פונה לקבלת חוות דעת משפטית באשר לאופן התנהלותו המתחייבת בנסיבות העניין ואינו נמנע כלל וכלל מלפעול בניגוד עניינים לשם השגת תועלות אישיות במשפטו הפלילי.

ההיפך הוא הנכון - מהניסיון שנצבר עולה בבירור כי המשיב 1 לא רק שאינו נמנע ואינו בוחל מעשיית שימוש בעוצמה השלטונית העומדת לרשותו מתוקף תפקידו הרם כראש ממשלה, לשם קידום האינטרסים האישיים במשפטו הפלילי, אלא שהוא עשה ועושה באופן מתוכנן ובכוונת מכוון כל שימוש, אפשרי ובלתי אפשרי כאחד, בעוצמה השלטונית הנתונה בידו, ככל שרק מתאפשר בידו, לשם השגת תועלות אישיות במשפטו הפלילי בניסיון לחמוק מאימת הדין.

משכך, מתבקש לקבוע כי המשיב 1 פועל בתפקידו בניגוד עניינים, תוך הפרות חוזרות ונישנות של הסדר ניגוד העניינים המחייב אותו ואשר הוא עצמו התחייב בפני 11 שופטים כי יקיימו, ומשכך לא נותר עוד אלא לקבוע כי נבצר ממנו להמשיך ולמלא את תפקיד ראש הממשלה וכן כי הוא פסול לכהונה בתפקיד זה מכח כללי המשפט המנהלי.

י. כלל ההשתק השיפוטי חוסם את המשיב 1 מלהעלות כל טענה הכופרת בחובתו לקיים את הסדר ניגוד העניינים

250. הווה ידוע כי כלל ההשתק השיפוטי, בהיותו כלל שורשי, חל, בנסיבות המתאימות, בכל הליך שיפוטי: אזרחי, פלילי או מינהלי (ראו: בג"ץ 1105/03 **פאטמה נ' שר הפנים**, לא פורסם, ניתן ביום 2.7.06). על-פי כלל זה, אדם המעלה טענה בהליך מסוים וטענתו התקבלה, ובעקבות זאת זכה בטובת הנאה, יהיה מנוע מלהעלות טענה סותרת בהליך אחר. זהו "השתק שיפוטי" המונע ממנו להתכחש לטענתו בהליך נגד יריב אחר (ראו: ע"א **Interlego A/S, 513/89** נ' **Exin – Lines Bros S. A**, פ"ד מח(4), 133 וערעור שכנגד; ע"א 502/00, **רשות שדות התעופה בישראל נ' אפקון בקרה ואוטומציה**, תק-על 2001(1), 167; רע"א 6753/96, **מ.מ.ח.ת. בע"מ ו-4 אח' נ' ישראל פרידמן**, פ"ד נ(5), 418; בג"ץ 566/81 **עמרני נ' בית-הדין הרבני הגדול**, פ"ד לז (1), (2).

המקור לכלל זה במשפט נובע מעקרון חובת תום הלב הקבוע בהוראת סעיפים 12 ו-39 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973, אשר הורחב בסעיף 61 (ב) לחוק זה על כלל החיובים והפסיקה הרחיבה אותו אף יותר וראתה בו עקרון אוניברסלי המתפרש על כל תחומי המשפט.

(ראו בעניין זה: בספרם של פרופ' ד. פרידמן ופרופ' נ. כהן, **חוזים** (אבירם, כרך א', תשנ"א) בעמ' 96, שם מובהר כי מאחורי ההשתק, המבוסס על הצהרה, עומדת בעיקרה טענת ההגינות ותום הלב).

התנאי הבסיסי הינו כי הטענה נטענה והתקבלה בהליך המקורי והיא שהסמיכה לטוען אותה את טובת ההנאה. ההשתק השיפוטי הוא הד לאיסור הנוגע לשימוש לרעה בהליכי משפט והוא יוצר מניעות רחבה מזו הנהוגה לפי תקנה 72(ב) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984.

התכלית שביסוד ההשתק השיפוטי היא **למנוע פגיעה בטוהר ההליך השיפוטי ובאמון הציבור במערכת המשפט וכן להניא מפני ניצולם לרעה של בתי-המשפט** (ראו: רע"א 4224/04, **בית ששון בע"מ נ' שיכון עובדים והשקעות בע"מ**, פ"ד נט(6), 625, 633 (2005); רע"א 3640/03, **דקל נ' דקל**, לא פורסם, ניתן ביום 16.12.07; ע"א 1351/06, **עו"ד מועין דאוד ח'ורי נ' חברת ארמון ההגמון (קסר אלמוטראן) בע"מ**, לא פורסם, ניתן ביום 17.9.07).

251. בהתייחס למשיב 1 קבעה הנשיאה (בדימ') חיות, בפסקה 32 לפסק דינה בבג"ץ ניגוד העניינים, כאמור בסעיפים 31 ו-42 לעתירה, כי התחייבותו של המשיב 1 בפני בית המשפט העליון בבג"ץ הרכבת הממשלה, להכפיף את עצמו להסדר ניגוד העניינים שיחייב אותו, **מקימה "מעין השתק שיפוטי"** החוסם אותו מלהעלות טענות הכופרות בתוקפה המחייב, כמצוטט בסעיף 31 לעיל.

252. לאחרונה עלתה סוגיית ההשתק השיפוטי בפסק דינו של בית משפט נכבד זה בבג"ץ שיינפלד, בהתייחס למניעות איש ציבור מלכהן בתפקיד בשל התחייבות שניתנה על ידו בהליך אחר (שם: ת"פ 56231-12-21, **מדינת ישראל נ' אריה דרעי** (1.2.2022)). 5 מבין 11 שופטי ההרכב אימצו את הטענה כי התחייבות השר יוצרת מניעות מלקבל על עצמו את התפקיד. בעניין זה חשוב להדגיש כי הסיבה המרכזית לכך שהטענה לא אומצה על ידי רוב שופטי ההרכב, נבעה מכך שמסקנתם בדבר פסילת מינויו של דרעי לתפקיד שר התבססה על עילות אחרות ומשכך התייתר הצורך בהכרעתם בעניין ההשתק השיפוטי.

253. לפיכך יטענו העותרים כי **התחייבותו המפורשת של המשיב 1, שניתנה בפני 11 שופטי בית משפט נכבד זה, לפיה בכהונתו הציבורית יקיים את הסדר ניגוד העניינים שנערך בעניינו, ללא כחל וסרק, שירתה אותו היטב לצורך הרכבת ממשלה ולצורך השגת העוצמה השלטונית בתפקיד ראש ממשלת ישראל, על אף היותו נאשם בפלילים בעבירות חמורות של קלון, שכן היא השפיעה בבירור על שיקול דעת שופטי בית משפט נכבד זה**

לקבל את טענות המשיב 1 ולדחות את העתירות, כפי שציינה במפורש כב' הנשיאה (בדימ') חיות בפסקה 32 לפסק דינה בבג"ץ ניגוד העניינים כאמור. על כן התחייבות המשיב 1 מקימה כעת "השתק שיפוטי" החוסם אותו מלהעלות כל טענה הכופרת בתוקפה המחייב. כמו כן המשיב 1 מחויב על פי דין לקיים את ההתחייבות ככתבה וכלשונה, ולהרחיק עצמו מידית מהזירה הציבורית, ככל שאינו עומד בהתחייבותו זו, כמבוקש בסעד ז' לעתירה וכן הוא מנוע מלהעלות טענות כנגד ההכרזה על נבצרות והפסקת כהונה בשל הפרת ההסדר אליו התחייב, בדומה לקביעת בית המשפט העליון בעניין שיינפלד.

254. כך גם מכח עקרון ההשתק השיפוטי, לאור הצהרות המשיב 1 עצמו, לפיהן הסמכות לקביעת הימצאותו במצב ניגוד עניינים וקביעת המגבלות החלות עליו בשל כך, הן ב"סמכות עצמית" שלו עצמו, כפי שטען בבג"ץ ניגוד העניינים, כמפורט בסעיף 217 לעיל, הרי שמתבקש לקבוע כי חל עליו השתק שיפוטי מלטעון כי החלטותיו בעניין אופן הפעלתו את "הסמכות העצמית" העומדת לו, לטענתו, בעניין זה, אינה נתונה לביקורת שיפוטית, כמבוקש בסעד ה' לעתירה.

אשר על כן, מכח עקרון ההשתק השיפוטי, מתבקש בית המשפט הנכבד ליתן את סעדים ה' וז' המבוקשים בעתירה.

255. **הימנעות שיפוטית ממתן סעדים אלו כמבוקש בעתירה, תוביל, בהכרח, לאובדן כל ערך וכל משמעות להתחייבות שנתן המשיב 1 בפני בית משפט נכבד זה, כמו גם לאובדן כל ערך וכל משמעות לכל התחייבות של כל נאשם וכל בעל דין, שניתנו בעבר וינתנו בעתיד, בפני כל בית משפט בכל משפט מנהלי, פלילי או אזרחי. במצב דברים זה זילות וביזיון בית המשפט ייהפכו לעניין שגור ויומיומי, הן על ידי עבריינים והן על ידי הציבור הרחב בישראל, באופן שיוביל בהכרח לפגיעה קשה באמון הציבור ברשות השופטת.**

יא. הימנעות היועצת המשפטית לממשלה מלהשיב לפניות העותרים

256. כמפורט בפרק מיצוי ההליכים (סעיפים 159-161 לעיל), ביום 25.5.25, קרי לפני למעלה מששה שבועות, פנו העותרים למשיבה 3 בבקשה לקבלת עמדתה בסוגייה נשוא העתירה, אולם למרות דחיפותה ונפיצותה של סוגיה זו, ולא כל שכן ההשלכות כבדות המשקל הגלומות בה למשטר הדמוקרטי בישראל, עד למועד הגשת העתירה לא התקבלה כל התייחסות לדברים.

257. מניסיון העבר עולה כי המשיבה 3 נמנעה מלהשיב לפניות העותרים בסוגיה הנדונה, אלא אם וכאשר לא נותרה לה כל ברירה, בשל הגשת עתירה לבג"ץ בדרישה למתן תשובתה לפניות. מצב דברים זה לא מותר לעותרים כל ברירה מלבד בקשת סעדו של בית משפט נכבד זה לצורך לקבלת תגובת המשיבה 3. כך, למשל, ארע בבג"ץ 5018/24, **הדס קלדרון ו-69 אח' נ' היועצת המשפטית לממשלה ואח'**, (15.08.2024). שם התבקשה המשיבה 3 להשיב לפניית העותרים מיום 8.5.24, בבקשה כי תבחן את הסדר ניגוד העניינים שנערך למשיב 1, ובכלל זה את מידת התאמתו לפעולותיו והחלטותיו של ראש הממשלה בקשר לניהול מלחמת "חרבות ברזל". לאחר חלוף כששה שבועות ללא מענה למכתבם, הגישו העותרים (ביום 20.6.24) את העתירה לבג"ץ, אשר הסעד היחיד שהתבקש בה היה לקבל את תשובת המשיבה 3, תוך קציבת פרק הזמן הראוי להשלמת תהליך המענה.

מיד עם הגשת העתירה (ביום 20.6.24) הורה כב' הנשיא עמית למשיבה ליתן תגובה מקדמית לעתירה עד ליום 11.7.24. לאחר שהתבקשו ארבע ארכות על ידי המשיבה 3 להגשת תגובתה, העבירה המשיבה 3 ביום 12.8.24 את תשובתה למכתב העותרים ובו ביום הודיעה לבית המשפט הנכבד כי התשובה נמסרה לעותרים ומשכך העתירה התייתרה ודינה להימחק.

258. משרדך זו הפכה לפרקטיקה שגורה בידי המשיבה 3 בהתייחסותה לדברים, לא נותר לעותרים אלא לבקש את הסעדים ח' וט' לעתירה, בכדי לזכות להתייחסותה של המשיבה 3 לטענותיהם כמפורט במכתב מיצוי ההליכים מיום 25.5.25 ובעתירה דנן. על כן מתבקש בית המשפט הנכבד ליתן את הסעדים האמורים כמבוקש.

אשר על כן, לאור כל האמור ועל יסוד התשתית העובדתית והמשפטית שהונחה לפני בית המשפט הנכבד בנקודת הזמן הנוכחית ובשים לב לכלל הטעמים המפורטים בעתירה, מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא מלפניו, בדחיפות עליונה, את הצווים על תנאי המבוקשים בעתירה.

בנוסף מתבקש בית המשפט הנכבד לקבוע את העתירה לדיון דחוף ביותר, כמבוקש ברישת העתירה, לעשות את הצווים על תנאי למוחלטים ולחייב את המשיבים בהוצאות העתירה לרבות שכר טרחת עו"ד.

קמילה אביגייל מיכמן, עו"ד
ב"כ העותרים

דפנה הולץ-לכנר, עו"ד
ב"כ העותרים

היום, 8 ביולי 2025